



V/HTA

N203

Kuikun asemakaava

Valmisteluaineiston kaavaselostus
21.11.2023



Asia 461/10.02.03.00/2022

Kaavan laatija:

Roosa Saarela, *kaavasuunnittelija*
Asemantie 30, 03100 Nummela
s-posti: roosa.saarela@vihti.fi
puh. 044 042 1171

Suvi Kaski, *kaavoituspäällikkö*
Asemantie 30, 03100 Nummela
s-posti: suvi.kaski@vihti.fi
puh. 044 042 1345



Kaavaprosessi ja käsittelyvaiheet:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
sekä tavoitteet

Ella
KH

1.11.2022 § 86
14.11.2022 § 226



Valmisteluaineisto

Ella

21.11.2023 § 140



Kaavaehdotus



Kaavan hyväksyminen

Raportissa esitetyt lainaukset maankäyttö- ja rakennuslaista (MRL) eivät ole kaikilta osin suoria lainauksia. Lakipykälien tekstiä on osittain lyhennetty, kuitenkin niin, ettei lakipykälien merkitys ole muuttunut. Alkuperäiset MRL:n säännökset löytyvät mm. osoitteesta www.finlex.fi

Kaava-aineisto julkaistaan kunnan internet-sivuilla www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/asemakaavoitus

Valokuvat © Vihdin kunnan kaavoitustoimi Viistoilmakuvat © Vihdin kunta

1 PERUS- JA TUNNISTETIEDOT

1.1 Tunnistetiedot

Kunta: Vihti

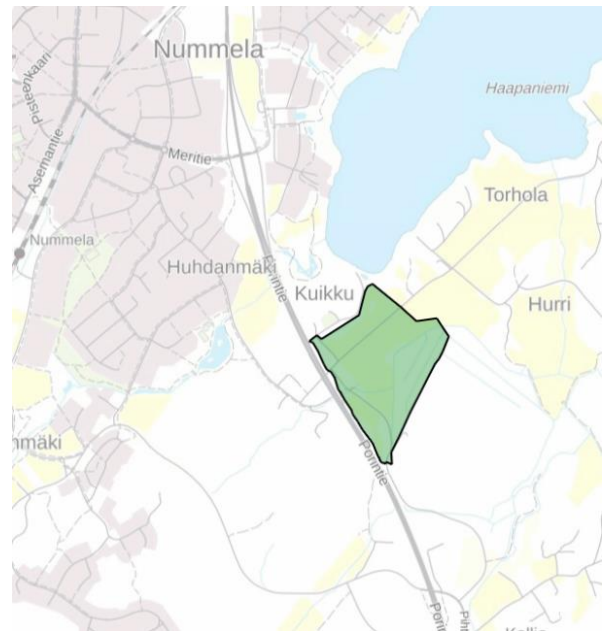
Taajama: Nummela

Kaavan nimi: Kuikun asemakaava

Numero: N203

Kaavamuutos koskee kiinteistöjä 927-446-2-169, 927-446-2-201, 927-436-1-338 ja 927-895-2-2.

Asemakaavalla muodostuu korttelit 390 – 396 sekä suojaviher-, metsä- ja maatalous-, lähivirkistys- ja katualueita.



Kuva 1: Kuvaan on osoitettu suunnittelualan sijainti (Vihti, 2023)

1.2 Kaava-alueen sijainti

Suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan asemakaavoittamattomalle alueelle ja alue on suurimaksi osaksi rakentamatonta aluetta. Asemakaavan laajennusalue sijaitsee Nummelan taajamassa Kuikun alueella, Porintien koillispuolella. Aluetta halkoo Lusilantie. Kulkuyhteys alueelle on myös suunnittelualueen eteläreunassa kulkevan Torholansuontien kautta. Suunnittelualue tukeutuu Porintien länsipuolella sijaitsevaan voimassa olevaan Huhdanmäen Meritieahteen asemakaava-alueeseen (N116) sekä luoteessa sijaitsevaan Enärannan asemakaava-alueeseen (N111).

1.3 Kaavan nimi ja tarkoitus

Kuikun asemakaavan tavoitteena on jatkaa Nummelan taajamarakennetta. Alueen kaavoittamisen tarve on lähtenyt maanomistajien aloitteesta. Asemakaavalla tutkitaan mahdollisuuksia sijoittaa suunnittelualueelle pientaloasumista, sekä huomioida olemassa oleva nykyinen rakennuskanta ja sen tulevaisuuden tarpeet alueella.

Tavoitteena on laatia alueelle viihtyisä asuinalue, joka tukeutuu Nummelan alueen palveluihin sekä mahdollistaa alueelle virkistysalueita ja toimiva katuverkosto. Suunnittelualueen pinta-ala on noin 20 hehtaaria.

Kaavatyö perustuu yksityisen maanomistajan kuntaan tekemään kaavoitusaloitteeseen, jonka pohjalta on tehty kaavoituksen käynnistämissopimus huhtikuussa 2021.

1.4 Sisällysluettelo

1		
1	PERUS- JA TUNNISTETIEDOT	3
1.1	Tunnistetiedot	3
1.2	Kaava-alueen sijainti	3
1.3	Kaavan nimi ja tarkoitus	3
1.4	Sisällysluettelo	4
1.5	Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista	4
1.6	Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista	5
2	TIIVISTELMÄ	6
2.1	Kaavaprosessin vaiheet	6
2.2	Asemakaava	6
2.3	Asemakaavan toteuttaminen	7
3	LÄHTÖKOHDAT	7
3.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	7
3.2	Suunnittelutilanne	15
4	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	18
4.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	18
4.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	19
4.3	Osallistuminen ja yhteistyö	19
4.4	Asemakaavan tavoitteet	20
5	ASEMAKAAVAN KUVAUS	21
5.1	Kaavan rakenne	21
5.2	Kaavan vaikutukset	22
6	Asemakaavan toteutus	26
6.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	26
6.2	Toteutuksen seuranta	26

1.5 Luettelo selostuksen liiteasiakirjoista

- Liite 1 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
- Liite 2 Kaavaluonnoskartta
- Liite 3 Kaavaluonnoksen kaavamerkinnot ja määräykset
- Liite 4 Kuikun alueen luontoselvitys, 2022
- Liite 5 Asemakaavan N203 arkeologinen inventointi, 2023

1.6 Luettelo muista kaavaa koskevista asiakirjoista

- Uusimaa-kaava 2050, Uudenmaan liitto, 25.8.2020, lainvoimainen 13.3.2023
- Kuntastrategia 2022-2025, Vihdin kunta, KV 9.5.2022
- Vihdin strateginen yleiskaava. Vihdin kunta, KV 21.9.2020 § 37, lainvoimainen 19.10.2021
- Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräykset, Vihdin kunta, päivitetty KV 2.4.2012 § 11. liite 2
- Vihdin kunnan kaavoitusohjelma 2016-2022, Vihdin kunta, 2016-2022
- Vihdin kunnan kaavoitusohjelma 2023-2024, Vihdin kunta, KV 12.12.2022 § 65
- Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, Ympäristöministeriö, 14.12.2017

2 TIIVISTELMÄ

2.1 Kaavaproessin vaiheet

- Nummelan Kuikon asemakaava sisältyy kunnanvaltuuston 12.12.2022 § 65 hyväksymään kaavoitusohjelmaan vuosille 2023-2024.
- Kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli elinvoimalautakunnan käsittelyssä 1.11.2022 § 86.
- Kaavan tavoitteet hyväksyttiin kunnanhallituksessa 14.11.2022 § 226.
- Kaava kuulutettiin vireille 21.11.2022.

2.2 Asemakaava

Asemakaavalla on tarkoitus jatkaa Nummelan taajamarakennetta. Nykyinen suunnittelualueen maankäyttö ei tue tulevaisuuden tarpeita ja taajamarakenteen kehittämistä. Asemakaavan tavoitteena on luoda alueelle viihtyisä pientaloalue puistoalueineen.

Suunnittelualueen pinta-ala on 19,5 ha, josta asuinkortteleita on osoitettu noin 5,1 ha ja virkistysaluetta sekä metsäaluetta noin 9 ha. Asemakaavaluonnokseen on osoitettu 33 pientalotonttia sekä neljä rivitalotonttia. Asuinrakennukset on osoitettu puolitoista kerroksisina.

Kaavaluonnoksen tueksi on laadittu luontoselvitys sekä arkeologinen inventointi.



Kuva 2: Suunnittelualueen rajausta ja sijainti ortokuvassa (Vihdin kunta, 2023)

2.3 Asemakaavan toteuttaminen

Asemakaavan toteuttaminen voi alkaa sen saatua lainvoiman. Alueen asemakaavan mukaista toteutumista seurataan rakennuslupakäsittelyn yhteydessä.

Alueelle laaditaan suunnitelmat katujen sekä vesi-, viemäri- ja hulevesiverkon rakentamisesta.

3 LÄHTÖKOHDAT

3.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

3.1.1 Alueen yleiskuvaus

Suunnittelualue sijaitsee Nummelan taajamassa Kuikun alueella, Porintien koillispuolella. Aluetta halkoo Lusilantie. Kulkuyhteys alueelle on myös suunnittelualueen eteläreunassa kulkevan Torholansuontien kautta. Suunnittelualue tukeutuu Porintien länsipuolla sijaitsevaan voimassa olevaan Huhdanmäen Meritieahteen asemakaava-alueeseen (N116) sekä luoteessa sijaitsevaan Enärannan asemakaava-alueeseen (N111). Porintien länsipuolella on myös vireillä kaava Ridalin metsän asemakaava (N175). Edellä mainitun kaavan tavoitteena on laatia alueelle asuinrakentamista. Edellä mainitulle kaava-alueelle sijoitetaan myös päiväkotia ja kauppa. Kyseiset palvelut parantavat myös nyt suunnittelussa olevan Kuikun asemakaavan palveluverkkoa.

Kaava-alue muodostuu suurimmaksi osaksi peltovaltaisesta ja osittain metsäisistä alueista. Suunnittelualueen pinta-ala on alustavan rajauksen mukaan noin 19,5 hehtaaria.



Kuva 3: Suunnittelualueen rajaus ja sijainti opaskartalla (Vihtin kunta, 2023)

3.1.2 Luonnonympäristö

Maisemarakenne ja maisemakuva

Suunnittelualue sijaitsee Enäjärven Ridalinlahden eteläpuolella. Maisemallisesti suunnittelualue koostuu suurimmaksi osaksi peltoaukeasta.

Kasvillisuus

Suunnittelualue on suurimmaksi osaksi peltoaluetta. Alueen eteläosassa sijaitsee matala mäki, jossa kasvaa vanhaa sekametsää.

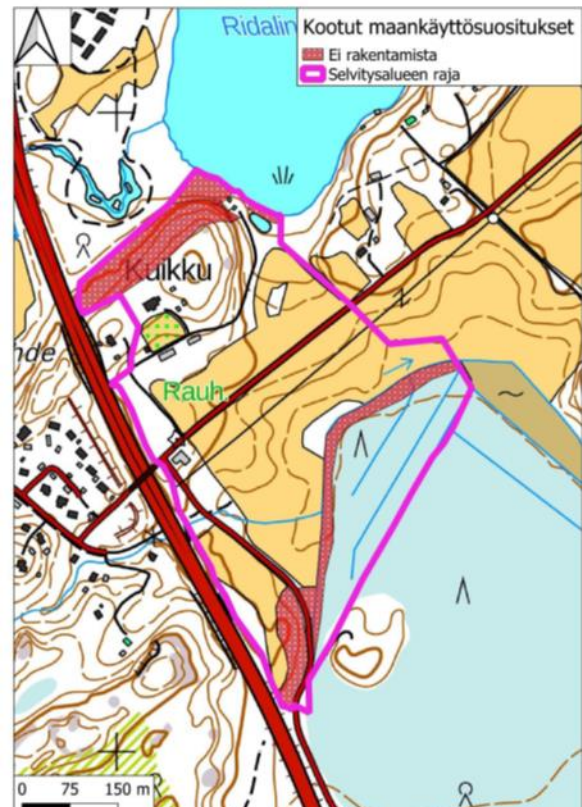
Luonnon ja maiseman suojelukohteet

Suunnittelualueelle on laadittu luontoselvitys vuonna 2022 (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy). Luontoselvityksen laadinnan aikana suunnittelualue oli laajempi, kuin se on nyt osoitetussa kaavaluonnoksessa. Suunnittelualueen raja on muuttunut osallistumis- ja arviointisuunnitelman vireille asettamisen jälkeen maanomistajan toiveesta.

Luontoselvityksessä laadittiin suunnittelualueen pesimälinnustokartoitus, lepakkoselvitys, liito-oravakartoitus, viitasammakkokartoitus ja muiden EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajien ja uhanalaisten lajien esiintymien selvitys sekä luontotyyppikartoitus. Lisäksi alue jaettiin kasvillisuudeltaan ja luonnonlailtaan yhtenäisiin luontotyyppikuvioihin.

Luontoselvityksessä todettiin, että alkuperäisen suunnittelualueen pohjois- ja eteläosat tulisi rauhoittaa maankäytöltä. Alueille ei tulisi osoittaa (kuva 4.) rakentamista ja ne tulisi antaa kehittyä kokonaan luonnontilaisina. Erityisesti Enäjärven rantaluhdat tulisi jättää rakentamatta, koska ne ovat viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja. Maankäytön ulkopuolelle rajatut alueet ovat myös liito-oravalle otollisia elinympäristöjä. Suunnittelualueen eteläosassa on todettu 2014 liito-oravan elinpiirin ydinalue. Kyseisen alueen puusto on yhä liito-oravalle erinomaisesti sopivaa tiheää ja vanhaa kuusi-haapasekametsää, joten lajin asettuminen sinne uudelleen on hyvin mahdollista.

Kaavaluonnokseen on osoitettu liito-oravien osalta suojelumerkintä, jolla tuetaan tulevaisuudessa-kin liito-oravien elinolosuhteita alueella.

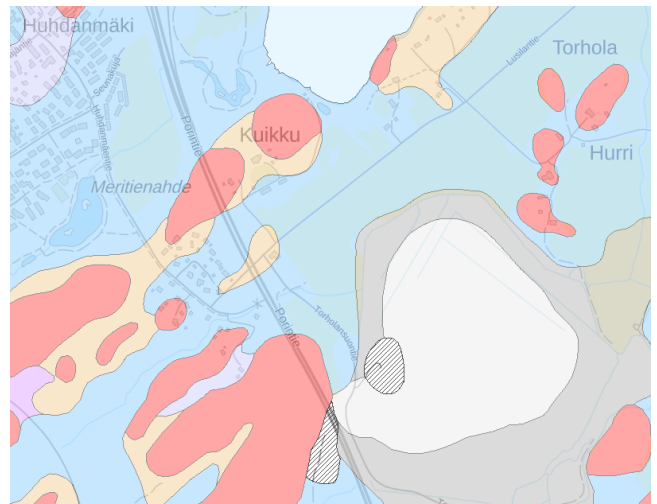


Kuva 4: Suunnittelualueen maankäytönsuosituksot luontoselvityksen osalta (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy, 2022).

Kallioperä, maaperä ja rakennettavuus

Kaava-alueen maaperä on GTK:n kartta aineiston mukaisesti suurelta osin keskeltä suunnittelualueetta savea (Sa). Suunnittelualueen etelä – kaakkosuunnassa maaperä on saraturvea (Ct) ja rahkaturvetta (St).

Maanomistaja on laatinut alueelle myös tarkempia maaperätutkimuksia. Maastotyöt alueelle on tehty tammikuussa vuonna 2021 (Uudenmaan Maanrakennussuunnittelu Oy). Maaperätutkimukset on laadittu laajemmalle alueelle, kuin nyt luonnoksessa oleva suunnittelualue on.

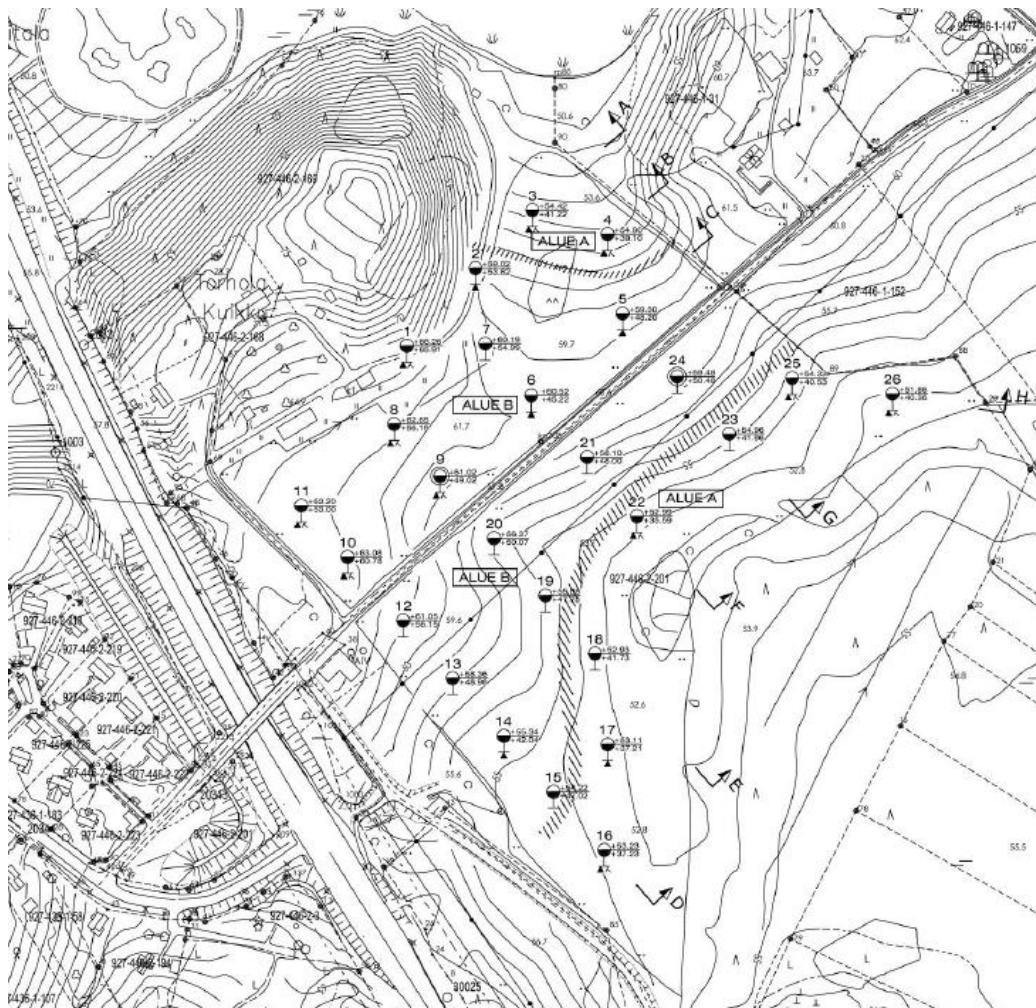


Kuva 5: Maaperäkarttaote (GTK, 2023)

Suunnittelualue on peltomaata Lusilantien molemmin puolin. Tien pohjoispuolella tilan lounaisosassa alue on tasaista peltomaata laskeutuen tieltä pois päin ja yhtyen Enäjärveen tilan koillisosassa. Tien eteläpuolella maanpinta laskee lounaaseen. Maanpinnan korkeudet kairauspisteissä Lusilantien pohjoispuolella vaihtelevat välillä +54.4 - +66.3 m ja eteläpuolella välillä +51.9 - +61.1 m.

Kairauspisteen yksi kohdalla ja siitä pohjoiseen maaperä on hiekkamoreenia kallion ollessa lähellä maanpintaa. Alueella ei ole tehty tarkempia tutkimuksia. Kairauspisteistä 9 ja 24 otettujen maanäytteiden perusteella maaperä on noin metrin syvyydelle savista silttiä tai silttiä. Lusilantie pohjoispuolella löyhän pintakerroksen paksuus kasvaa vaihtelevasti alle metrillä noin neljään metriin mentäessä Lusilantien suunnassa koilliseen. Löyhän kerroksen alla on keskitiivis/tiivis silttinen kerros. Paikoitellen kyseessä olevan kerroksen alla esiintyy pehmeä savi- tai silttivalikerros. Alimmaisena maalajina alueella on keskitiivis/tiivis siltti tai silttistä/hienoa hiekkaa sisältävä kerrostuma. Mentäessä rinnettä alaspäin Enäjärven suuntaan maaperä muuttuu savisemmaksi ja pehmenee. Lusilantie eteläpuolella maalajikerroksen noudattelevat pääosin pohjoispuolen kerrostumia siten, että tiivein ja kantavin alue sijoittuu Lusilantie viereen ja sen suuntaisesti sekä alueen lounaisosassa olevalle alueella (kairauspisteet 12-13, 19-21 ja 24). Maaperä pehmenee ja keskitiivis/tiivis pintakerros ohenee nopeasti rinnettä alaspäin mentäessä. Samalla maaperä muuttuu savisemmaksi. Kairaukset ovat päättyneet pisteissä 2, 5, 6, 14 ja 17 kiveen. Pisteissä 12, 13, 15, 18-21 sekä 23 ja 24 kairaukset ovat päättyneet tiiviiseen maakerrokseen. Muissa pisteissä kairaukset ovat päättyneet joko kiveen tai kallioon.

Tarkemmat alueen rakennettavuutta ja perustamisolosuhteet on selvitettävä tapauskohtaisesti rakennuslupavaiheessa.



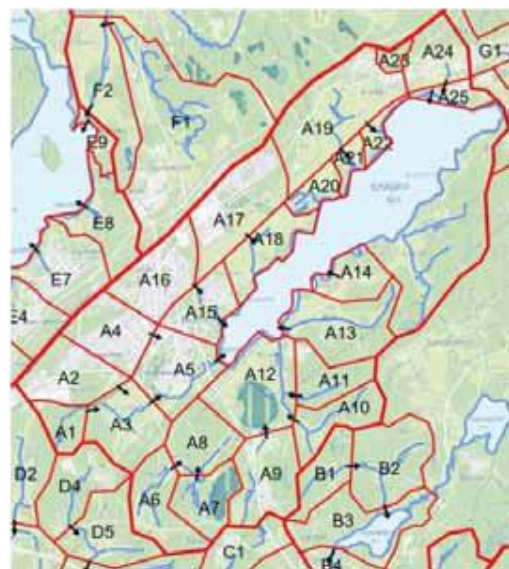
Kuva 6: Kairauspistekartta (Uudenmaan Maanrakennussuunnittelu Oy, 2021)

Vesistöt

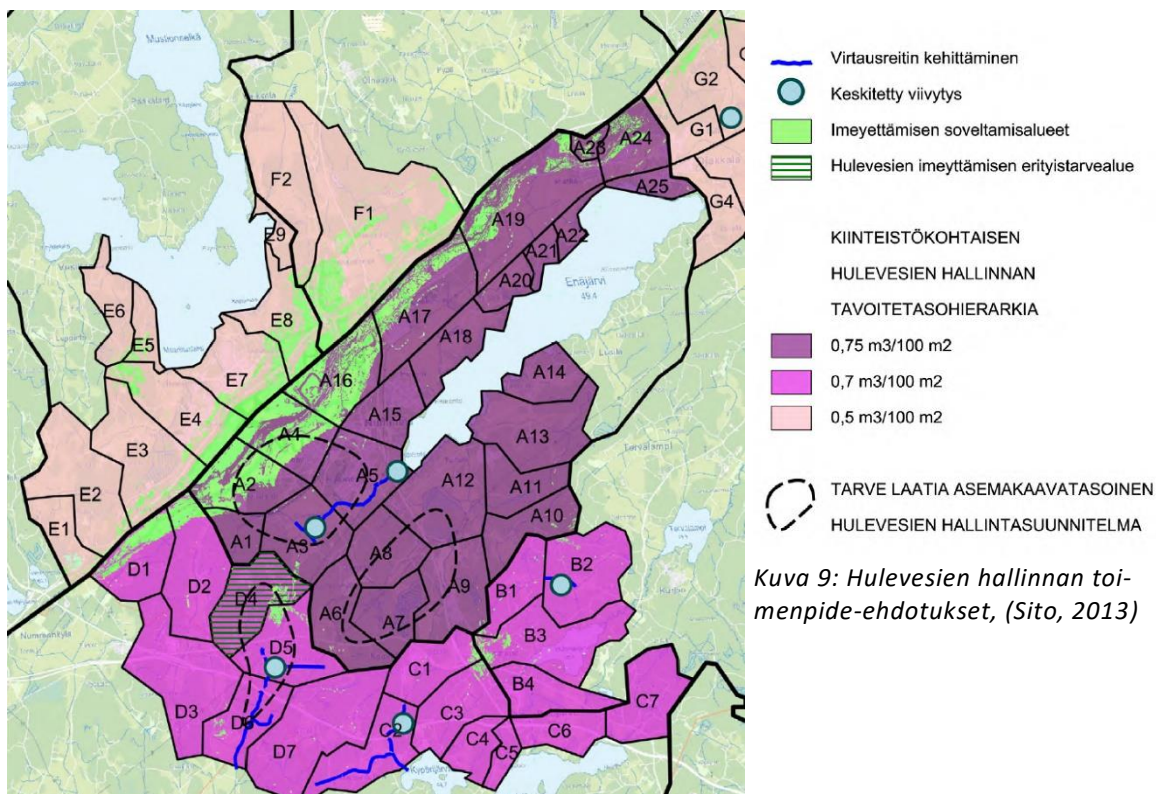
Vihdin kunta on teettänyt vuonna 2013 Nummelan ja Ojakkalan hulevesien hallintasuunnitelman. Suunnitelmaraportin on laatinut Sito (kuva 2). Suunnitteluala-alue kuuluu valuma-alueeseen A.

Valuma-alue A kuuluu Lohjanharjun itäpuolisiin valuma-alueisiin. Sen vastaanottava vesistö on Enäjärvi. Valuma-alueen pinta-ala on 3 324 ha. Kyseisessä selvityksessä siitä on käsitelty 2 529 ha käsiteltävä alue, joka on jaettu tarkastelussa 25 osavaluma-alueeseen.

Alueen hulevesivirtaamat ovat jo nykytilanteessa merkittäviä tiiviin keskustamaisen rakentamisen takia ja/tai jyrkän topografian takia. Enäjärven länsipuolella osavaluma-aluejakoon on vaikuttanut rata, joka halkaisee luontaiset osavaluma-alueet. Osavaluma-alueiden purkupisteen määräytyvät radan alittavien rumpujen mukaan.



Kuva 7: Nummelan ja Ojakkalan hulevesien hallintasuunnitelma (Sito, 2013)



Kuva 8: Hulevesien hallinnan toimenpide-ehdotukset (Sito, 2013)

Kuikun asemakaavan suunnittelualue kuuluu laaditun raportin osioon A12. Asemakaavan valmisteluaineistoon on määritelty hulevesien osalta seuraavanlainen määräys (kuva 11):

Hulevesimääräys;

Istutusalueilta ja katoilta kertyvät puhtaat hulevedet tulee mahdollisuuksien mukaan imeyttää maaperään rakennuspaikoilla. Rakennuspaikkojen vettä läpäisemättömillä pinnoilla muodostuvia hulevesiä tulee viivyttaa siten, että viivytysrakenteiden tulee olla yksi kuutiometri jokaista sataa vettä läpäisemättömää pintaneliometriä kohden. Viivytyspainanteiden, -altaiden ja -säiliöiden tulee tyhjäntyyä 12 tunnin kuluessa täyttymisestään ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto. Rakennuslupa-asiakirjoihin tulee sisältyä hulevesien käsittelysuunnitelma.

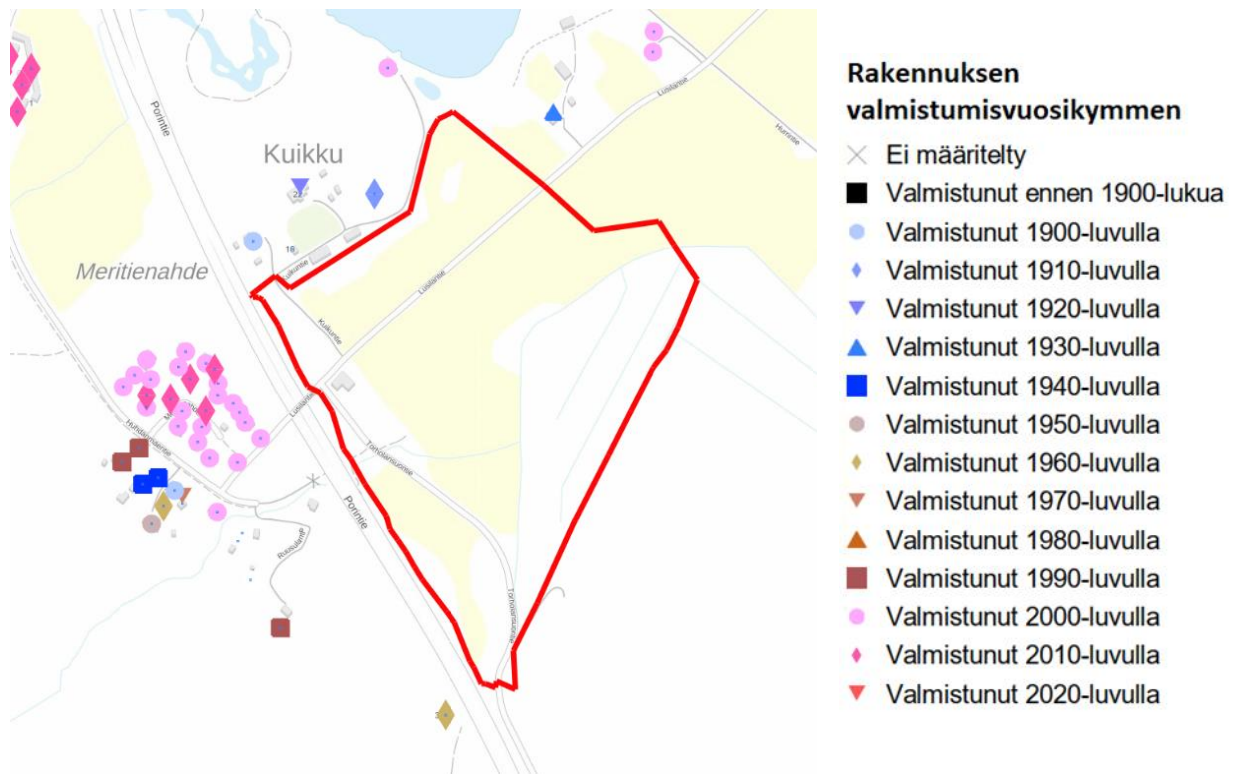
Kuva 8: Hulevesien osalta on kaavaluonnokseen osoitettu määräys.

3.1.3 Rakennettu ympäristö

Yhdyskuntarakenne ja taajamakuva

Suunnittelualue sijaitsee Lusilantien varrella, josta on yhteys Porintien ylitse Huhdanmäenalueelle ja sitä kautta Nummelan keskusta.

Nummelan taajaman laajentumiselle on kovaa painetta ja tonttitarjonta tulee olla kysynnänmukaista. Suunnittelualue edustaa nykytilassaan hyvää asutusalueen laajentumissuuntaa tiivistyvässä Nummelan taajamarakenteessa, eikä sen käyttö peltoalueena ole enää tarkoituksenmukaista.



Kuva 10: Alueen rakennusten rakennusten valmistumisvuosikymmenet (Vihdin kunta, Maanmittauslaitos, 2023)

Rakennettu kulttuuriympäristö

Alueen historiallisia vaiheita

Suunnittelualueelle laadittiin arkeologinen inventointi kevään 2023 aikana Mikroliitin toimesta. Alueelta ei entuudestaan tunnettu arkeologisia kohteita.

Suunnittelualueen itäpuolelle oli muinais-jäännösrekisteriin merkitty kaksi mahdollista muinaisjäännöstä, Kuninkaankartastosta karkeasti paikannettuja vanhoja tonttimaita. Inventoinnissa todettiin, että toinen niistä sijoittuu tutkimusalueelle (Kuikka) ja toinen alueen ulkopuolelle, mutta eri paikkaan mitä muinaisjäännösrekisterissä. Alueelle sijoittuva Kuikun vanha tonttimaa on nyt peltoma. Sen kohdalla ei koekuopissa havaittu kulttuurikerrosta tms. jälkiä asutuksesta. Alueella havaittiin yksi pellonraivausröykkiö, jota ei katsottu suojelukohteeksi. Alueella ei siis ole arkeologisia suojelukohteita.

Vanhojen karttojen perusteella voidaan todeta suunnittelualueen olleen pitkälti peltokäytössä vuosien ajan.



Kuva 11: Karttakuva vuodelta 1871 (vanhatkartat.fi)



Kuva 12: Karttakuva vuodelta 1958 (vanhatkartat.fi)

Muinaismuistomerkit

Suunnittelualueella ei sijaitse arkeologisia kohteita.

Väestö

Suunnittelualueella ei sijaitse tällä hetkellä asumista. Suunnittelualueen ympäristössä ei ole merkittävästi asumista.

Liikenneverkko

Suunnittelualue sijaitsee Lusilantien varrella. Alueelle kuljetaan Porintien ylitse Huhdanmäentien kautta. Toinen yhteys on alueelle yksityistie Torholansuontien kautta. Suunnittelualueella sijaitsee myös yksityistie Kuikuntie. Lusilantieltä on yhteys myös Ojakkalaan.

Kaavaluonnokseen on esitetty katualueina Lusilantien lisäksi asuinalueiden sisäiset katualueet Misuntie, Mimosankuja, Limpantie sekä Niemelänraitti.

Suunnittelualueelta on matkaa Nummelan linja-autoasemalle jalankulun ja pyöräilyväyliä sekä tietä pitkin vähän alle kaksi kilometriä. Linja-autoasemalta on hyvät joukkoliikenneyhteydet mm. Helsinkiin ja Lohjalle. Lähin linja-autopysäkki sijaitsee Porintiellä. Seuraavat pysäkit sijaisevat Meritien ja Porintien eritasoliittymässä.

Virkistys

Kaava-alueelle on osoitettu lähivirkistysaluetta sekä maa- ja metsätalousvaltaista aluetta ja suunnittelualueen ympäristössä on runsaat lähivirkistysmahdollisuudet.

Yhdyskuntatekninen huolto

Suunnittelualue tulee rakentuessa liittää verkostoon ja on Vihdin Veden toiminta-alue. Olemassa olevaa kunnallistekniikkaa tulee suunnittelualueelle Torholansuontien varteen.

Ympäristön häiriötekijät

Suurimmat ympäristön häiriötekijät tulevat alueelle Porintien liikennemelusta. Kaavaan on osoitettu määräys, että alueelle tulee Porintien reunaan suojaviheralueille toteuttaa meluvalli, joka tulee sopeuttaa ympäristöönsä puu- ja pensasistutuksin. Meluvallin korkeus tulee olla vähintään 3 m maanpinnan tasoa korkeammalla. Meluvalli tulee toteuttaa ennen korttelialueiden muuta rakentamista.

3.1.4 Maanomistus

Suunnittelualan kiinteistöt ovat suurimmaksi osaksi yksityisten maanomistajien omistuksessa. Osa suunnittelualueesta kuuluu Vihdin kunnalle.

3.2 Suunnittelutilanne

3.2.1 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne tulee ottaa huomioon kaikessa alueiden käytön suunnittelussa. Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen kuntien kaavoituksessa sekä täsmentää ja konkretisoida kaavojen sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta. VATeilla pyritään osaltaan vastaamaan niihin haasteisiin, joita mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tarve, elinympäristön laatuvaatimukset, luonnon ja rakennusperinnön säilyminen ja liikenneverkkojen toimivuus alueidenkäytölle asettavat.



Kuva 13: Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kuvattuna kaaviona.

Valtioneuvosto päätti maankäyttö- ja rakennuslain 22 § mukaisista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvasi valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pääteemat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

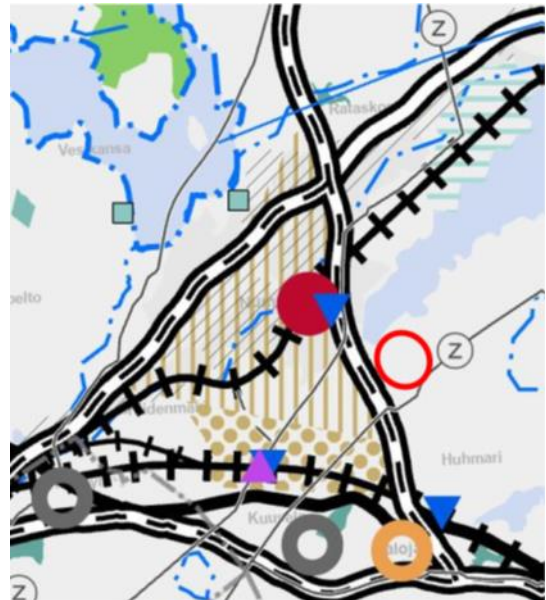
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat

3.2.2 Maakuntakaava

Uusimaa-kaavan kokonaisuus valmisteltiin vuosina 2016–2020. Maakuntavaltuusto hyväksyi kaavat 25.8.2020 ja maakuntahallitus päätti kaavojen voimaantulosta 7.12.2020.

Helsingin hallinto-oikeus kielsi välipäätöksillään 22.1.2021 valtuuston hyväksymispäätösten täytäntöönpanon kaavoista jätettyjen valitusten perusteella. Hallinto-oikeus kumosi täytäntöönpanokiellon hylättyjen valitusten osalta, ja kaavakokonaisuus tuli pääosin voimaan 24.9.2021.

Korkein hallinto-oikeus antoi päätöksenä jatkovalituksista ja kaavakokonaisuuteen kuuluvat vaihemaakuntakaavat saivat lainvoiman 13.3.2023. Korkeimman hallinto-oikeuden ratkaisujen myötä Helsingin seudun ja Itä-Uudenmaan vaihemaakuntakaavat jäävät kokonaisuudessaan valtuuston hyväksymispäätösten mukaisina voimaan. Myös Länsi-Uudenmaan vaihemaakuntakaava jää valtuuston hyväksymispäätöksen mukaisena voimaan, lukuun ottamatta yhtä poikkeusta: Länsi-Uudenmaan osalta oikeuskäsittelyssä taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeen suunnittelumääräyksestä kumoutui osa, joka ohjaa seudullisesti merkittävää vähittäiskauppaa.



Kuva 14: Suunnittelualueen likimääräinen sijainti Uusimaa-kaava 2050:ssä (Uudenmaanliitto, 2022).

Nyt laadittavana oleva asemakaavan laajennuksen osalta Uusimaa-kaavaan 2050 ei ole osoitettu tarkempia merkintöjä. Maakuntakaavassa osoitettujen keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, palveluiden saavutettavuus ja kestävä liikunnan edellytykset.

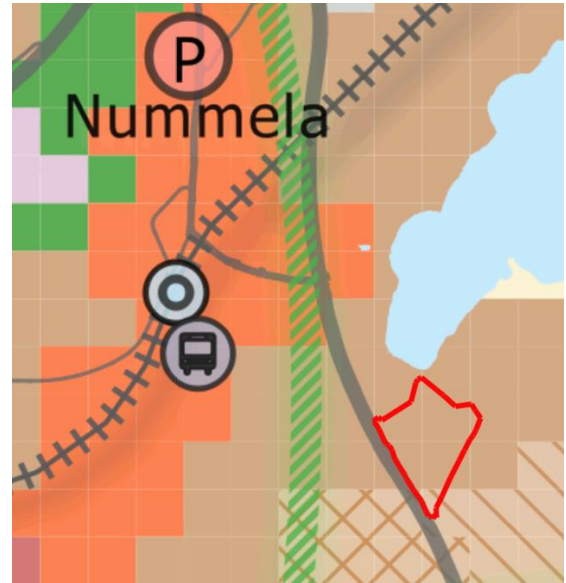
3.2.3 Strateginen yleiskaava

Strategisen yleiskaavan tavoitteena on luoda yhteinen näkemys Vihdin maankäytön tulevaisuudesta pitkällä aikavälillä. Kaavalla pyritään alueidenkäytön strategisten linjausten tekemiseen ja kokonaiskuvan muodostamiseen kunnan maankäytön tavoitellusta kehityksestä. Vihdin strateginen yleiskaava hyväksyttiin kunnanvaltuustossa 21.9.2020 § 37 ja se sai lainvoiman 19.10.2021.

Kaavaratkaisu sisältää pääkartan ja kaksi oikeusvaikutteista teemakarttaa, jolloin oikeusvaikutteisia karttoja on yhteensä kolme:

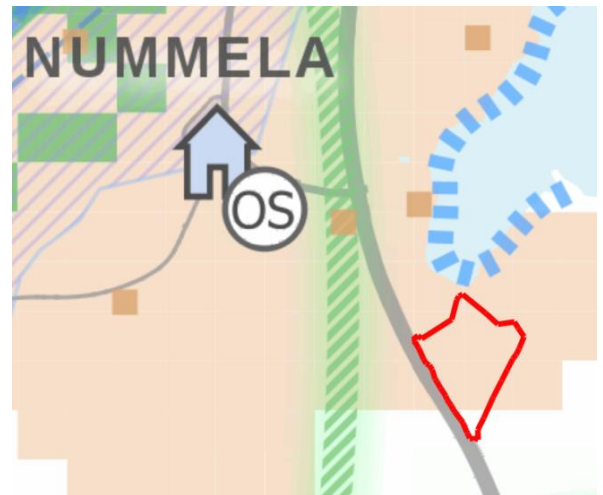
1. Yhdyskuntarakenteen ohjaus (pääkartta)
2. Luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistys
3. Kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto

Yhdyskuntarakenteen ohjaus-teemakartta on strategisen yleiskaavan pääkartta. Asemakaavan laajennusalue sijoittuu pääkartalla tiivistyvän taajamanalueelle. Taajamassa parannetaan ympäristön laatua ja kehitetään toiminnallista monipuolisuutta ja toimintojen sekoittuneisuutta. Alueen kävely- ja pyöräily ympäristöä sekä saavutettavuutta kestävästä liikenteen kannalta kehitetään. Täydennysrakentaminen alueella on suunniteltava ja toteutettava laadukkaasti ja kokonaisuutena huomioiden ympäristön arvot sekä lähivirkistystyksen tarpeet. Alueen uusien rakennuspaikkojen muodostamisen tulee perustua asemakaavoitukseen.



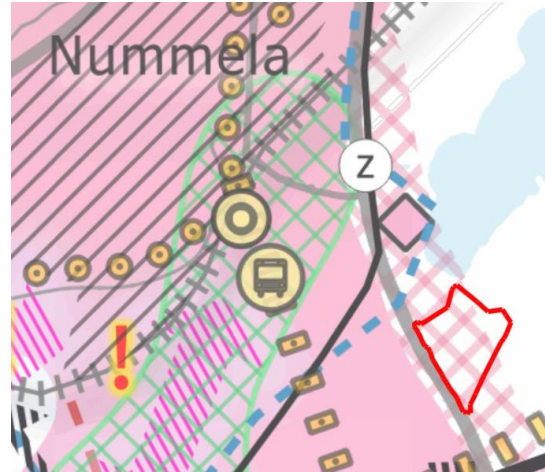
Kuva 15: Suunnittelualue rajattuna yhdyskuntarakenteen ohjaus-teemakarttaan (Vihdin kunta, 2022).

Luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistys-kartassa suunnittelualueelle ei kohdistu merkittäviä luonto- tai kulttuuriarvoja. Kartassa suunnittelualue on osoitettu taajamarakenne ja toimitila-alueeksi.



Kuva 16: Suunnittelualue rajattuna luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistys-teemakartassa (Vihdin kunta, 2022).

Kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto-kartassa suunnittelualue on osoitettu joukkoliikenteen käytävyyshyökkeelle. Käytävää koskevien kehittämistoimien yhteydessä tulee varmistaa mahdollisuus joukkoliikenneyhteyden toteuttamiseen käytävässä. Käytäviä hyödyntämällä on mahdollista parantaa osayleiskaavoitettavien kylien ja muun ympäröivän haja-asutusalueen kestävän liikenteen yhteyksiä.



Kuva 17: Suunnittelualue rajattuna kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto-teemakartassa (Vihdin kunta, 2022).

3.2.4 Asemakaavat

Suunnittelualueella ei ole entuudestaan asemakaavaa. Nyt laadittavana oleva asemakaava on alueen ensimmäinen asemakaava.

3.2.5 Rakennusjärjestys

Vihdin kunnan rakennusjärjestys on rakentamisen ohjauksen väline, jolla annetaan paikallisista oloista johtuvia suunnitelmallisen ja sopivan rakentamisen, kulttuuri- ja luontoarvojen huomioon ottamisen sekä hyvän elinympäristön toteutumisen ja säilyttämisen kannalta tarpeellisia määräyksiä ja ohjeita. Vihdin kunnassa rakentamista ohjaa 13.11.2020 voimaan tullut rakennusjärjestys. Rakennusjärjestys sisältää muun muassa ohjeita rakennusten sovittamisesta olemassa olevaan ympäristöön ja muita yksityiskohtaisempia ohjeita rakentamiseen. Asemakaava-alueella rakentamista koskevat kuitenkin ensisijaisesti asemakaavamääräykset.

3.2.6 Rakennuskiellot

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevia rakennuskielloja.

3.2.7 Pohjakartta

Vihdin kunta päivittää ja ylläpitää pohjakarttaa. Alueen pohjakartta saatetaan ajan tasalle kaavan laatimisen yhteydessä ennen kaavaehdotuksen nähtäville asettamista.

4 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

4.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Asemakaavan suunnittelun tarve on lähtenyt maanomistajan tekemästä kaavoitusaloitteesta kuntaan. Maanomistaja on halunnut kehittää maitansa Nummolan taajamassa. Asemakaava täydentää Nummolan tonttitarjontaa.

Nummelan Kuikun asemakaava sisältyy kunnanvaltuuston 12.12.2022 § 65 hyväksymään kaavoitusohjelmaan vuosille 2023-2024.

4.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

4.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetettiin nähtäville kaavan vireilletulon yhteydessä 21.11.2022.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saapui yksi lausunto Länsi-Uudenmaan Museolta. Lausunnossa todettiin seuraavaa:

”Rakennetun kulttuuriympäristön, maiseman ja rakennussuojelun näkökulmista museo katsoo, että alueella sijaitsevalla Kuikun vanhalla tilakeskuksella rakennuksineen on kulttuuri- ja rakennushistoriallista arvoa, joka tulee ottaa huomioon kaavassa. Tilakeskuksen sijainti vanhalla kylätontilla ja sen läheiset Enäjärven rannan peltomaisemat puolestaan omaavat alueen maankäytön historiaan liittyvää kulttuurihistoriallista ja maisemallista arvoa, jotka tulee niin ikään ottaa huomioon kaavaa laadittaessa. Kaavaa varten tulee laatia kattava rakennusinventointi, jossa huomioidaan erityisesti Kuikun vanhan tilakeskuksen olevat rakennukset ja miljöö ja selvitetään yksittäisten rakennusten ja niiden muodostaman kokonaisuuden tarkempi suojeluarvo. Todetut arvot tulee osoittaa kaavassa. Alueen maisemalliset arvot tulee niin ikään selvittää ja ottaa huomioon kaavaa laadittaessa.”

Lausunnon perusteella alueelle laadittiin arkeologinen selvitys Mikroliitin toimesta keväällä ja kesällä 2023.

Asemakaavan valmisteluvaihe

Asemakaavaluonnos ja valmisteluaineisto liitteineen asetetaan nähtäville elinvoimalautakunnan käsitteilyn jälkeen.

Nähtävilläoloaikana osallisilla on mahdollisuus esittää mielipiteitä kaavaluonnoksesta ja valmisteluaineistosta (MRL 62 § ja MRA 30 §). Viranomaisahoilta ja tarvittavilta muilta tahoilta (esim. yhdistyksiltä) pyydetään valmisteluaineistosta lausunnot.

Asemakaavaehdotus

Kaavan valmisteluvaiheessa saadun palautteen pohjalta laaditaan asemakaavaehdotus, jonka kunnanhallitus hyväksyy asetettavaksi julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi (MRL 65 § ja MRA 27 §). Nähtävilläoloaikana kaavaehdotuksesta voi jättää kirjallisen muistutuksen. Tarvittavilta viranomaisahoilta ja muilta mahdollisilta tahoilta pyydetään kaavaehdotuksesta lausunnot (MRA 28 §). Muistutuksiin ja lausuntoihin annetaan kunnan laatima vastine.

Kaavaehdotukseen tehdään muistutusten ja lausuntojen perusteella mahdollisesti muutoksia ennen kaavan hyväksymistä. Mikäli tehtävät muutokset ovat merkittäviä, kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville. Jos muutoksia ei tarvita tai ne eivät ole merkittäviä, korjattu asemakaavaehdotus viedään kunnanvaltuuston hyväksyttäväksi.

Kaavan hyväksyminen

Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan kuulutuksella kunnan ilmoituslehdissä ja internet-kotisivuilla. Lisäksi hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto MRL:n mukaisesti niille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, jotka ovat kaavaehdotuksen nähtävillä ollessa sitä pyytäneet kirjallisesti (MRL 67 §).

4.3.1 Osalliset

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään. Osalliset ja vuorovaikutusmenettelyt on lueteltu tarkemmin osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa.

4.3.2 Viranomaisyhteistyö

Valmistelu- ja ehdotusvaiheissa varataan viranomaisille mahdollisuus kommenttien ja lausuntojen antamiseen. Luonnosvaiheen nähtävilläolon jälkeen tarkistetaan viranomaisneuvottelutarve.

4.4 Asemakaavan tavoitteet

Asemakaavan tavoitteena on lisätä Nummelan tonttitarjontaa. Kaavan tonttivaranto tarjoaa erilispientalo- ja rivitalotontteja luonnon läheisyyteen sekä lähelle Nummelan taajaman palveluita.

4.4.1 Kaavatyönkäynnistämissopimus ja maankäyttökorvaussopimus

Asemakaavan laatimisesta on maanomistajien kanssa laadittu kaavoituksen käynnistämissopimus, mikä on allekirjoitettu kunnan ja maanomistajan välillä huhtikuussa 2021. Kaavan ehdotusvaiheessa tullaan laatimaan maankäyttökorvaussopimus maanomistajan ja kunnan välillä.

4.4.2 Kunnan asettamat tavoitteet kaavatyölle

Asemakaavan laatimisen tavoitteena on selvittää mahdollisuuksia osoittaa pientaloasumisen sijoitumista alueelle, huomioiden alueen maasto- ja luonnonolosuhteet. Kunnan tavoitteena on laajentaa taajama-alueita ja lisätä pientalojen tonttitarjontaa lähellä palveluita.

4.4.3 Maanomistajan tavoitteet kaavatyölle

Maanomistajan tavoitteena kaavatyölle on selvittää mahdollisuudet alueen osoittamiseen pientalovaltaiseksi asuinalueeksi.

Osapuolet ovat tietoisia siitä, etteivät maanomistajan tavoitteet sido kuntaa kaavoittajana.

5 ASEMAKAAVAN KUVAUS

5.1 Kaavan rakenne

5.1.1 Kaavaluonnoksen kuvaus

Suunnittelualueen pinta-ala on noin 19,5 hehtaaria, josta asuinkorttelialueiksi on osoitettu 5,1 ha, virkistysalueeksi ja metsäalueeksi 9 ha. Kaavan mahdollistama kokonaiskerrosala on yhteensä noin 12 586 kem². Kaavaluonnoksen mitoitus on tarkemmin esitetty selostuksen kohdassa 5.1.4.

Kaavaluonnos mahdollistaa alueelle 33 pientalotalonttia ja neljä rivitalotonttia. Alueen uusien asukkaiden määräksi on arvioitu noin 250 henkilöä. Yhtiömuotoiset rivitalotontit ovat osoitettu kaava-alueen Porintien puoleiselle alueelle ja pientalotonttialueet muodostavat omat aluekokonaisuutensa. Erillispientalojen korttelialueille saa jokaiselle tontille rakentaa yhden yksiasuntoisen asuinrakennuksen. Asuinrakentamista on ohjattu kaavan yleismääräyksissä. Alueella tulisi suosia puurakentamista sekä uusiutuvia energiamuotoja. Alueen arkkitehtuurisesti energian hyödyntämiseen tarkoitetut laitteet tulee suunnitella osana rakennusten ja piharakennelmien arkkitehtuuria.

Alueen eteläosaan on jätetty metsäalue, joka on yhdessä viheralueen kanssa osoitettu virkistysalueena mahdollisimman laajana kaava-alueelle. Kaavaan osoitettu metsäalue mahdollistaa luontoselvityksessä todettujen liito-oravien elinolosuhteiden säilymisen.

Kaava-alueen suurin ympäristöhäiriö tulee Porintien melusta. Ennen asuinkortteleiden rakentamista, tulee kaava-alueen suojaviheralueelle toteuttaa meluvalli, joka tulee sopeuttaa ympäristöönsä puu- ja pensasistutuksin. Meluvallin korkeus tulee olla vähintään 3 metriä maanpinnan tasoa korkeammalla. Meluvalli tulee toteuttaa ennen korttelialueiden muuta rakentamista.

5.1.2 Kaavamerkinnot ja -määräykset

Kaavamerkinnot ja -määräykset ovat selostuksen liitteenä kokonaisuudessaan.

5.1.3 Nimistö

Kaavaluonnokseen on esitetty katualueina Lusilantien lisäksi asuinalueiden sisäiset katualueet Misuntie, Mimosankuja, Limpantie sekä Niemelänraitti.

5.1.4 Kaavaluonnoksen mitoitus

Kaavaluonnoksen mitoitusaulukko:

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	19,5080	100,0	12586	0,06	19,5080	12586
A yhteensä	5,1068	26,2	12586	0,25	5,1068	12586
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	3,1845	16,3			3,1845	
R yhteensä						
L yhteensä	1,2311	6,3			1,2311	
E yhteensä	3,9189	20,1			3,9189	
S yhteensä						
M yhteensä	6,0667	31,1			6,0667	
W yhteensä						

Kuva 18: Kuvaan on osoitettu kaavaluonnoksen mitoitustaulukko.

5.2 Kaavan vaikutukset

5.2.1 Ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön

<i>Asuminen ja esteettömyys</i>	Asemakaava tarjoaa 33 omakotitalotonttia sekä neljä rivitalotonttia uusille asukkaille. Vaihtelevat asuntotyytit ja -koot pientaloissa ja rivitaloissa mahdollistavat monipuolisen sosiaalisen yhteisön. Asuinrakennukset on määrätty puolitoistakerroksiksi. Asuntosuunnittelussa on mahdollista huomioida esteettömyys siten, että maantasokerrokseen suunnitellaan esteetön kulku ja sijoitetaan keittiö-, wc- ja pesutiloja sekä makuu- tai oleskelutiloja siten, että sitä on tarvittaessa mahdollista käyttää ainoana asuinkerroksena. Asemakaavan määräyksissä on ohjeistettu rakentamista vihreiden pihapiirien luomiseen.
<i>Ihmisten elinolot ja terveys</i>	Alueen korttelirakenne on suunniteltu tiiviiksi siten, että alueella olemassa oleva metsä säilyy sekä alueelle on osoitettu runsaasti viheralueita. Asuinalueella ei ole tiedossa toimintoja tai ominaisuuksia, joilla olisi negatiivisia vaikutuksia ihmisten elinoloihin tai terveyteen.
<i>Ympäristön puhtaus, ympäristönsuojelu ja ympäristöhäiriöt</i>	Alueella ei ole tiedossa ympäristön pilaantuneisuutta. Rakentamisaika tuottaa tilapäistä melua ja pölyä ja raskasta liikennettä alueelle ja lähialueelle. Rakennusaikana alueen puhtaus saattaa hetkittäin häiriintyä mm. rakennusmateriaalien käsittelyn

	vuoksi. Toteutuneen alueen puhtautta ohjaavat Vihdin kunnan ympäristönsuojelumääräykset.
<i>Sosiaalinen ympäristö</i>	Todennäköisesti alue kiinnostaa erityisesti lapsiperheitä. Kaavassa osoitetut pientalot ja rivitalot tukevat sosiaalisesti monimuotoisen asuinyhteisön muodostumista.
<i>Virkistys</i>	Uusi asuinalue tarjoaa asukkailleen lähimetsän läheisyyden sekä Enäjärven läheisyyden.

5.2.2 Maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon

<i>Pienilmasto</i>	Alueella säilyvä puusto sekä istutettava puusto vaikuttaa suotuisan pienilmaston syntymiseen, suojaa paahteelta ja tuulisuudelta sekä haihduttaa sadevesiä. Tonteilla on mahdollista rakennuksia suunnitella muodostaa suojaisia pienilmastojaan suotuisia pihapiirejä.
<i>Ilmastokestävyys</i>	Alueen ilmastokestävyyttä on tarkasteltu KILVA-työkalun avulla. Alueen puustoa on pyritty säilyttämään osana kaavaratkaisua, viihtyisyyttä ja ilmastokestävyyttä. Kaavamerkinnoissa ja määräyksissä on ohjeistettu suosimaan uusiutuvia energialähteitä ja puuta rakennusmateriaalina.
<i>Maaperä</i>	Kaava-alue on rakentamisolosuhteiltaan suurimaksi osaksi savea. Kaavan tontit ja kadut on pyritty suunnittelemaan siten, että maastonmuokausarve on minimoitu.
<i>Hulevedet</i>	Hulevesien hallinta suunnitellaan tarkemmin katusuunnittelun yhteydessä. Kaavassa on osoitettu, että lähivirkistysalueilla saa hallita hulevesiä sekä istutusalueilta ja katoilta kertyvät puhtaat hulevedet tulee mahdollisuuksien mukaan imeyttää maaperään rakennuspaikoilla. Rakennuspaikkojen vettä läpäisemättömiltä pinnoilta muodostuvia hulevesiä tulee viivyttaa siten, että viivytysrakenteiden tulee olla yksi kuutiometri jokaista sataa vettä läpäisemättömä pintaneliometriä kohden. Viivytyspainanteiden, -altaiden ja -säiliöiden tulee tyhjentyä 12 tunnin kuluessa täyttymisestäään ja niissä tulee olla suunniteltu ylivuoto.
<i>Pohjavesi</i>	Suunnittelualue ei sijaitse pohjavesialueella.

5.2.3 Kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin

<i>Luonnon olot, luonnonsuojelu</i>	Luontoselvityksissä tunnistetut luonnon ja maiseman arvo-alueet ja -kohteet on turvattu kaavassa.
<i>Eläimistö</i>	Alueen rakentumisella on vaikutuksia eläinten elinympäristöön, mutta vaikutukset pyritään minimoimaan ja säilyttämään eläimille soveltuvaa aluetta ja reittejä. Kaavassa on liito-oravien yhteysreitti turvattu.
<i>Luonnonvarat</i>	Rakentuessaan kaava-alueella on jonkin verran vaikutuksia luonnonvaroihin, kun peltoalue poistetaan ja maaperää muokataan. Erityistä huomiota tulee kiinnittää tonttien, rakennusten, katujen ja verkostojen suunnitteluun ja toteutukseen siten, että maaston muokkaustarve minimoidaan.

5.2.4 Alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen

<i>Yhdyskuntarakenne</i>	Kuikun asuinalue täydentää ja tiivistää Nummelan yhdyskuntarakennetta.
<i>Väestön rakenne ja kehitys kaava-alueella</i>	Alueen rakentaminen lisää asukkaiden määrää Nummelassa noin 250 henkilöllä. Alueelle ei ole osoitettu palveluita, joten alue tulee tukeutumaan lähiympäristön palveluihin.
<i>Yhdyskuntatalous</i>	Infran rakentamisella ja ylläpidolla on kustannusvaikutuksia yhdyskuntatalouteen. Uudet asuinkiinteistöt ja niiden luovuttaminen edelleen tuovat kunnalle positiivisia vaikutuksia, mikä puolestaan kompensoi menoja/kunnalle syntyviä kustannuksia.
<i>Tekninen huolto</i>	Alue tullaan liittämään kunnan kunnallistekniseen ja vesihuollon verkostoon, mikä lisää alueen huoltovarmuutta.
<i>Liikenne</i>	Alue liittyy luontevasti kunnan olemassa olevaan joukkoliikennejärjestelmään ja jalankulun ja pyöräilyn verkkoon. Kokoojakadun mitoituksessa on huomioitu erillisen pyörätien rakentaminen.
<i>Liikenneturvallisuus</i>	Liikenneturvallisuus huomioidaan kaavasuunnitelmassa ja alueen rakentamisen aikana. Asuinalueelle on varattu katualueita, jolle voidaan toteuttaa yhdistetty jalankulun- ja pyöräilyväylä. Suoria tonttiliittymiä ei ole osoitettu kokoojakadulle.

5.2.5 Kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön

<i>Arvokkaat rakennukset</i>	Ei vaikutuksia, alue on rakentamaton.
<i>Rakennettu kulttuuriympäristö ja kaupunkikuva</i>	Ei vaikutuksia kulttuuriympäristöön.

<i>Muinaismuistot</i>	Alueella ei ole arkeologian arvokohteita tai -alueita.
<i>Maisemarakenne</i>	Maisemarakenteen vaikutukset pyritään pitämään vähäisinä. Tonttien ja katujen rakentaminen alueen tulee muuttamaan maiseman rakennetta.

5.2.6 Elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen

<i>Palvelut ja työpaikat</i>	Alueen rakentamisella on työllistävä vaikutus. Uudet asukkaat lisäävät palvelun tarvetta, mikä mahdollisesti tuottaa uusia työpaikkoja.
<i>Kilpailu</i>	Uusi tonttivaranto lisää Vihdin kilpailukykyä tonttitarjonnassa.

5.2.7 Ilmastokestävä kaavoitus

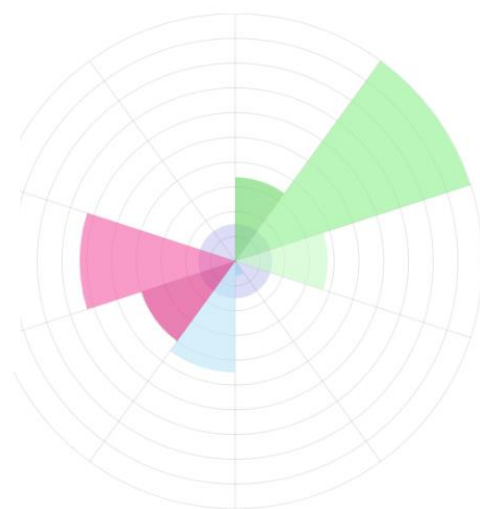
Kaavan ilmastokestävyyttä on arvioitu Kilva-työkalulla. Analyysissa on huomioitu sekä ilmastonmuutoksen hillintä että siihen sopeutuminen. KILVA tuottaa listauksen kaava-alueen vahvuuksista ja heikkouksista. Tulokset on huomioitu kaavan vaikutusten arvioinnissa, ja ne voivat toimia lähtökohtana tarkemmille selvityksille ja jatko keskusteluille.

Tarkastelun perusteella kaava-alueen vahvuuksia ovat olemassa olevan metsänsäilyttäminen alueella sekä lähivirkistysalueet.

Uuden asuinalueen rakentamisen aiheuttama peltojen häviämisen vuoksi analyysi tuo tarvetta turvata ja lisätä hiilinieluja ja hiilivarastoja, vähentää liikkumisen tarvetta ja tunnistaa alueen ilmastoriskeille alttiita ominaisuuksia.

Kaavasi ilmastokestävyyden painottuminen

- I Luonnonvarojen käytön minimointi
- II Kestävän elämäntavan mahdollistaminen
- III Kulutuksen päästöjen minimointi
- IV. Ilmastonmuutoksen aiheuttamiin riskeihin varautuminen



Kuva 10: Kilva-työkalun analyysikaavio

6 Asemakaavan toteutus

6.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Kaavamääräykset ohjaavat alueen rakentamista ja ovat sitovia rakennuslupavaiheessa. Katualueista laadittava katusuunnitelma ohjaa katualueiden toteutusta ja hulevesisuunnitelma hulevesiverkon toteuttamista. Rakentajien tulee selvittää tarkempi tonttikohtainen maaperän rakennettavuus suunnittelun ja rakennuslupaprosessin yhteydessä.

6.2 Toteutuksen seuranta

Alueen toteutumista valvoo Vihdin kunnan rakennusvalvonta.

LISÄTIETOJA

Kuulutukset

Kunnan viralliset ilmoituslehdet, kunnan ilmoitus-taulu sekä internet -sivut

Verkkosivut

www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/asemakaavat
www.vihti.fi/palvelut/kadut_tiet_puistot_ja_torit

Tiedustelut

Roosa Saarela, *kaavasuunnittelija*

s-posti: roosa.saarela@vihti.fi

puh. 044 042 1171

Kaavan valmistelu

Roosa Saarela, *kaavasuunnittelija*

s-posti: roosa.saarela@vihti.fi

puh. 044 042 1171

Suvi Kaski, *kaavoituspäällikkö*

s-posti: suvi.kaski@vihti.fi

puh. 044 042 1345

Kaavan piirtäminen

Eila Oulujärvi, *kaavoitusassistentti*

s-posti: eila.oulujarvi@vihti.fi

puh. 044 467 5285

Kaavaotteet

Eila Siikanen, *kaavoitusassistentti*

s-posti: eila.siikanen@vihti.fi

puh. 044 467 5582

tai

kaavoitus@vihti.fi

Sopimukset ja maanhankinta

Mika Kukkula, *maankäyttöinsinööri*

s-posti: mika.kukkula@vihti.fi

puh. 044 467 5227

Käyntiosoite

Asemantie 30, 03100 Nummela

Kaavoitustoimen postiosoite

Elinvoimakeskus/kaavoitus

PL 13, 03101 Nummela



Raportissa esitetyt lainaukset maankäyttö- ja rakennuslaista (MRL) eivät ole kaikilta osin suoria lainauksia. Lakipykälien tekstiä on osittain lyhennetty, kuitenkin niin, ettei lakipykälien merkitys ole muuttunut. Alkuperäiset MRL:n säännökset löytyvät muun muassa osoitteesta **www.finlex.fi**

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on saatavilla Vihdin kunnan kaavoitustoimesta, Asemantie 30, Nummela. Suunnitelmaraportti julkaistaan myös kunnan internet-sivuilla **<http://www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/asemakaavoitus>**

Raportin valokuvat © Vihdin kunnan kaavoitustoimi



V/HT

Kaava N203

Kuikun asemakaava

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

1.11.2022/ päivitetty 7.11.2023



Kaavan laatija:

Roosa Saarela, kaavasuunnittelija

Asemantie 30, 03100 Nummela

s-posti roosa.saarela@vihti.fi

puh. 044 042 1171



Kaavaprosessi ja käsittelyvaiheet:

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
sekä tavoitteet

Ella 1.11.2022

§ 86

Ella om

KH 14.11.2022

§ 226

KH liite 3



Valmisteluaineisto



Kaavaehdotus



Kaavan hyväksyminen

Raportissa esitetyt lainaukset maankäyttö- ja rakennuslaista (MRL) eivät ole kaikilta osin suoria lainauksia. Lakipykälien tekstiä on osittain lyhennetty, kuitenkin niin, ettei lakipykälien merkitys ole muuttunut. Alkuperäiset MRL:n säännökset löytyvät mm. osoitteesta www.finlex.fi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on saatavilla Vihdin kunnan kaavoitustoimesta, Asemantie 30, Nummela. Suunnitelmaraportti julkaistaan myös kunnan internet-sivuilla www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/semakaavoitus

Valokuvat © Vihdin kunnan kaavoitustoimi Viistoilmakuvat © Vihdin kunta
Raportin on laatinut kaavasuunnittelija Roosa Saarela.

OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITELMA

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa kerrotaan, miten osalliset voivat osallistua ja vaikuttaa asemakaavan laadintaan sekä miten asemakaavan vaikutuksia on tarkoitus arvioida. Lisäksi siinä esitetään pääpiirteittäin kaavatyön tarkoitus, lähtötilanne ja kaavan laadinnan eri työvaiheet. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa määritellään myös kaavatyön tavoitteet.

Osallistuminen ja vaikutusten arviointi suunnitellaan jokaista kaavaa varten erikseen. Tämä suunnitelma on laadittu Porintien koillispuolella ja Lusilantien ympäristössä sijaitsevan Kuikon alueen asemakaavan laajennuksen laatimiseksi.

Maankäyttö- ja rakennuslain 63 §:ssä säädetään osallistumis- ja arviointisuunnitelman laatimisesta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on virallinen asiakirja, joka määrittelee kaavan valmistelussa ja kaavan vaikutusten arvioinnissa noudatettavat osallistumisen ja vuorovaikutuksen periaatteet ja tavat sekä kaavan vaikutusten arvioinnin menetelmät.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on nähtävillä koko kaavatyön ajan Vihdin kunnan kaavoitustoimessa sekä kunnan verkkosivuilla. Suunnitelmaa voidaan päivittää tarpeen mukaan työn edetessä.

MRL 63 §
Osallistumis- ja
arviointisuunnitelma

Kaavaa laadittaessa tulee riittävän aikaisessa vaiheessa laatia kaavan tarkoitukseen ja merkitykseen nähden tarpeellinen suunnitelma osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelystä sekä kaavan vaikutusten arvioinnista.



Kaava-alueen N203 sijainti osoitettu punasella ympyrällä taustakartalle. © MML

SUUNNITTELUTEHTÄVÄN MÄÄRITTELY JA ALUSTAVAT TAVOITTEET

Asemakaavoitus on alueiden käytön yksityiskohtaista järjestämistä. Maankäyttö- ja rakennuslain 50 §:n mukaan asemakaavan tarkoituksena on muun muassa osoittaa tarpeelliset alueet eri tarkoituksia varten ja ohjata rakentamista ja muuta maankäyttöä paikallisten olosuhteiden, taajama- ja maisemakuvan sekä hyvän rakennustavan edellyttämällä tavalla.

Kuikun asemakaavan tavoitteena on jatkaa Nummolan taajamarakennetta. Kaavoittamisen tarve on lähtenyt maanomistajien aloitteesta. Asemakaavan laajennuksen tarkoituksena on tutkia mahdollisuuksia sijoittaa suunnittelualueelle pientaloasumista sekä huomioida olemassa oleva nykyinen rakennuskanta ja sen tulevaisuuden tarpeet. Tavoitteena on laatia viihtyisä asuinalue, joka tukeutuu Nummolan alueen palveluihin sekä mahdollistaa alueelle virkistysalueita sekä toimivan katuverkoston. Lopulliset tavoitteet täydentyvät kaavan laadintaprosessin aikana yhteistyössä osallisten kanssa.

Suunnittelualue sijoittuu kokonaisuudessaan asemakaavoittamattomalle alueelle ja se on suurimmaksi osaksi rakentumaton aluetta. Suunnittelualue sijaitsee Porintien välittömässä läheisyydessä, jolloin alueen toteuttaminen vaatii melutorjunnan toteuttamista.



Kaava-alueen sijainti osoitettu punaisella rajauksella ortokartalla. © MML

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää ja ne tulee ottaa huomioon kaikessa alueiden käytön suunnittelussa. Tavoitteiden tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen kuntien kaavoituksessa sekä täsmentää ja konkretisoida kaavojen sisältövaatimuksia valtakunnallisesta näkökulmasta. VATeilla pyritään osaltaan vastaamaan niihin haasteisiin, joita mm. yhdyskuntarakenteen eheyttämisen tarve, elinympäristön laatuvaatimukset, luonnon ja rakennusperinnön säilyminen ja liikenneverkkojen toimivuus alueidenkäytölle asettavat.

Valtioneuvosto päätti maankäyttö- ja rakennuslain 22 § mukaisista valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista 14.12.2017. Päätöksellä valtioneuvosto korvasi valtioneuvoston vuonna 2000 tekemän ja 2008 tarkistaman päätöksen valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden pääteemat:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen ympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto



SUUNNITTELUALUE JA SUUNNITTELUN LÄHTÖKOHDAT

Nummela on Vihdin kunnan suurin ja yleisesti tunnetuin taajama. Nykypäivänä Nummelan dynaaminen taajama tarjoaa asukkailleen monipuoliset peruspalvelut, loistavat harrastusmahdollisuudet ja hyvät liikenneyhteydet pääkaupunkiseudulle.

Vihdin kunnan tavoitteena on edistää sekä kunnan että sen taajamien elinvoimaisuutta ja mahdollistaa asukkaiden aktiivinen elämäntapa. Kunta tavoittelee vuotuista yhden prosentin väestönkasvua, joka turvaa elinvoiman kehittymisen hallitulla tasolla.

Asemakaavan laajennusalue sijaitsee Nummelan taajamassa Kuikun alueella, Porintien koillispuolella. Aluetta halkoo Lusilantie. Kulkuyhteys alueelle on myös suunnittelualueen eteläreunassa kulkevan Torholansuontien kautta. Suunnittelualue tukeutuu Porintien länsipuolella sijaitsevaan voimassa olevaan Huhdanmäen Meritieahteen asemakaava-alueeseen (N116) sekä luoteessa sijaitsevaan Enärannan asemakaava-alueeseen (N111). Suunnittelualueen pohjoisosaa rajautuu Enäjärveen.

Porintien länsipuolella on myös vireillä kaava Ridalinmetsän asemakaava (N175). Edellä mainitun kaavan tavoitteena on laatia alueelle tehokasta asuinrakentamista.

Kaava-alue muodostuu suurimmaksi osaksi peltovaltaisesta ja osittain metsäisistä alueista. Suunnittelualueen pinta-ala on alustavan rajauksen mukaan noin 25 hehtaaria. Kaava-alueen lopullinen rajausta tarkentuu kaavatyön edetessä.

Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntavaltuusto hyväksyi 25.8.2020 Uusimaa-kaavan 2050. Uusimaa-kaava 2050 tuli pääosin voimaan 4.9.2021 niiltä osin kuin valitukset hylättiin hallinto-oikeudessa. Aiemmista maakuntakaavoista jäi voimaan Natura 2000 -alueisiin ja luonnonsuojelualueisiin liittyviä merkintöjä. 4. vaihemaakuntakaavasta jäi voimaan kaavan tuulivoimaratkaisu. Uusimaa-kaavan käsittely jatkuu vielä korkeimmassa hallinto-oikeudessa.

Nyt laadittavana oleva asemakaavan laajennuksen osalta Uusimaa-kaavaan 2050 ei ole osoitettu tarkempia merkintöjä. Maakuntakaavassa osoitettujen keskusten, palvelukeskittymien ja taajamatoimintojen kehittämisvyöhykkeiden ulkopuolella tapahtuvan asuin- ja työpaikkarakentamisen tulee ensisijaisesti sijoittua olemassa olevan yhdyskuntarakenteen yhteyteen. Rakentamisen ohjauksessa tulee huomioida olemassa olevan infrastruktuurin mahdollisimman tehokas hyödyntäminen, palveluiden saavutettavuus ja kestävä liikunnan edellytykset.

Yleiskaava

Alueella on voimassa koko Vihdin kunnan kattava strateginen yleiskaava (hyväksytty kunnanvaltuustossa 21.9.2020 ja lainvoimainen 19.10.2021), jonka tavoitteena on luoda yhteinen näkemys Vihdin maankäytön tulevaisuudesta pitkällä aikavälillä. Kaavalla pyritään alueidenkäytön strategisten linjausten tekemiseen ja kokonaiskuvan muodostamiseen kunnan maankäytön tavoitellusta kehityksestä.

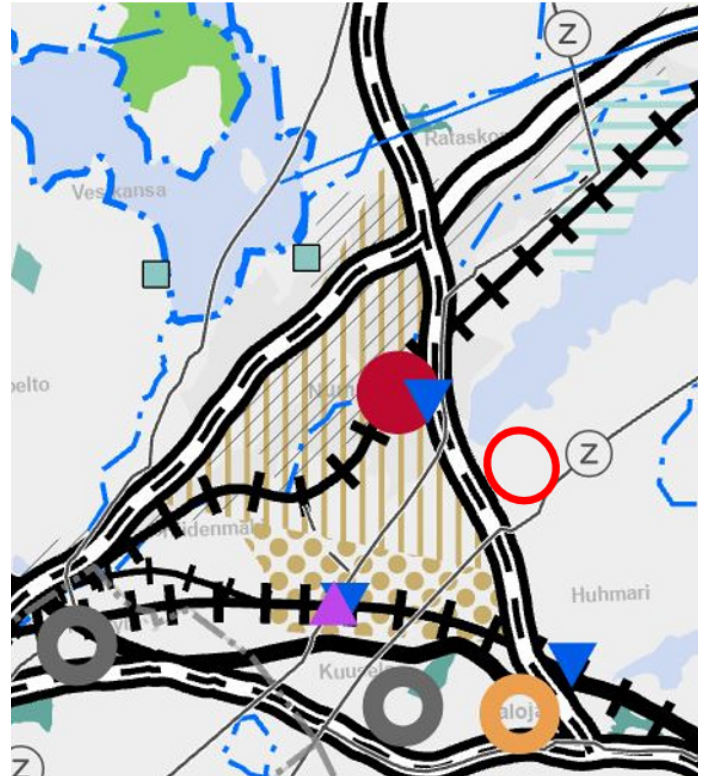
Strateginen yleiskaava koskee koko kuntaa ja on laadittu oikeusvaikutteiseksi. Strateginen yleiskaava on hyvin yleispiirteinen, vastaten ensisijaisesti yhdyskuntarakenteen strategiseen ohjaustarpeeseen. Kaavaratkaisu sisältää pääkartan ja kaksi oikeusvaikutteista teemakarttaa, jolloin oikeusvaikutteisia karttoja on yhteensä kolme:

1. Yhdyskuntarakenteen ohjaus (pääkartta)
2. Luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistys
3. Kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto

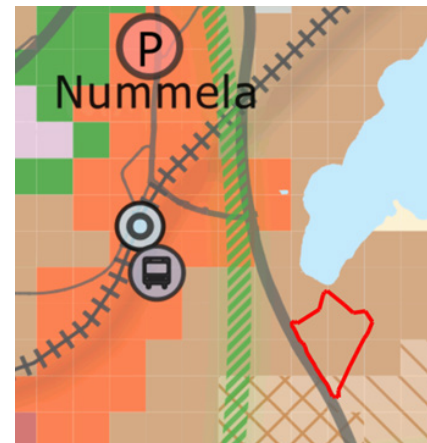
Yhdyskuntarakenteen ohjaus-teemakartta on strategisen yleiskaavan pääkartta. Asemakaavan laajennusalue sijoittuu pääkartalla tiivistyvän taajaman alueelle. Taajamassa parannetaan ympäristön laatua ja kehitetään toiminnallista monipuolisuutta ja toimintojen sekoittuneisuutta. Alueen kävely- ja pyöräilyympäristöä sekä saavutettavuutta kestävä liikenteen kannalta kehitetään. Täydennysrakentaminen alueella on suunniteltava ja toteutettava laadukkaasti ja kokonaisuutena huomioiden ympäristön arvot sekä lähivirkistykseen tarpeet. Alueen uusien rakennuspaikkojen muodostamisen tulee perustua asemakaavoitukseen.

Luonto- ja kulttuuriarvot sekä virkistys-kartassa suunnittelualueelle ei kohdistu merkittäviä luonto- tai kulttuuriarvoja. Kartassa suunnittelualue on osoitettu taajamarakenne ja toimitila-alueeksi.

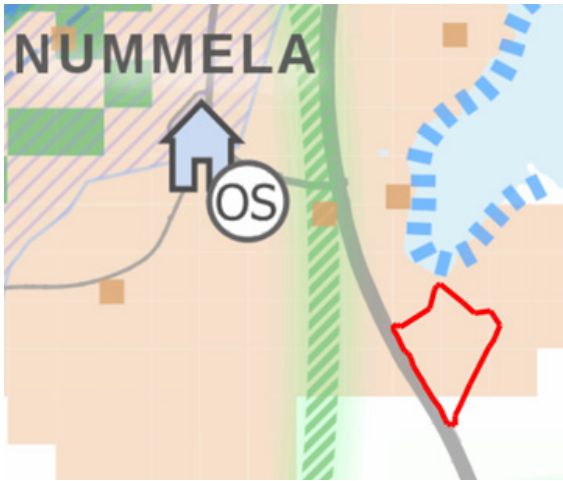
Kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto-kartassa suunnittelualue on osoitettu joukkoliikenteen käytävvyöhykkeelle. Käytävää koskevien kehittämistoimien yhteydessä tulee varmistaa mahdollisuus joukkoliikenneyhteyden toteuttamiseen käytävässä. Käytäviä hyödyntämällä on mahdollista parantaa osayleiskaavoitettavien kylien ja muun ympäröivän haja-asutusalueen kestävä liikenteen yhteyksiä.



Uusimaa-kaava 2050. © Uudenmaan liitto



Suunnittelualueen rajausta yhdyskuntarakenteen ohjaus-teemakartassa © Vihdin kunta



Suunnittelualan rajausta luonto- ja kulttuuriarvot-teemakartassa © Vihdin kunta



Suunnittelualan rajausta kestävä liikenne ja yhdyskuntahuolto-teemakartassa © Vihdin kunta

Osayleiskaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa osayleiskaavaa.

Asemakaava

Suunnittelualueella ei ole voimassa olevaa asemakaavaa.

Selvitykset ja suunnitelmat

Alueen suunnittelussa tullaan hyödyntämään strategisen yleiskaavan selvityksiä sekä muita kunnan selvityksiä, mitkä koskettavat suunnittelualuetta.

Tehtävät selvitykset

Kaavatyön kuluessa tullaan tarvittaessa tekemään, tarkentamaan sekä päivittämään suunnittelualuetta koskevia selvityksiä, kuten esimerkiksi maaperäselvityksiä tarpeen mukaan. Suunnittelualueelle tullaan laatimaan luontoselvitys.



Kuvia suunnittelualueelta, syyskuu 2022 © Vihdin kunta

VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Kaavan laatimisen yhteydessä arvioidaan maankäyttö- ja rakennuslain edellyttämällä tavalla suunnitelman toteuttamisen ekologisia, kulttuurisia, sosiaalisia ja taloudellisia vaikutuksia. Lisäksi arvioidaan kaavan suhde valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin sekä yleispiirteisten kaavojen ohjausvaikutukset, jotka koskevat aluetta. Asemakaavan vaikutuksia arvioidaan suhteessa asetettaviin tavoitteisiin.

Vaikutukset ja vaikutusten arvioinnin menetelmät

MRL 9 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

MRA 1 § Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Maankäyttö- ja rakennuslain 9 §:ssä tarkoitettuja kaavan vaikutuksia selvittäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus, aikaisemmin tehdyt selvitykset sekä muut selvitysten tarpeellisuuteen vaikuttavat seikat. Selvitysten on annettava riittävät tiedot, jotta voidaan arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

- 1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön;*
- 2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon;*
- 3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin;*
- 4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen;*
- 5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön.*

Vaikutusten arvioinnin tehtävänä on tukea kaavan valmistelua ja hyväksyttävien kaavaratkaisujen valintaa sekä auttaa arvioimaan, miten kaavan tavoitteet ja sisältövaatimukset toteutuvat. Kaavan vaikutusten arviointi perustuu alueelta laadittaviin perusselvityksiin, käytössä oleviin muihin perustietoihin, selvityksiin, suunnitelmiin, maastokäynteihin, osallisilta saataviin lähtötietoihin, lausuntoihin ja mielipiteisiin sekä laadittavien suunnitelmien ympäristöä muuttavien ominaisuuksien analysointiin. Vaikutusten arvioinnissa verrataan kaavaehdotuksen mukaista tilannetta nykytilanteeseen ja asetettuihin tavoitteisiin.

Eri tekijöiden vaikutukset arvioidaan ja optimoidaan suunnittelussa siten, että loppuympäristö on toimiva, viihtyisä, turvallinen ja ulkoasultaan esteettinen katu sekä katutila.

Vaikutusalue

Asemakaavan muutoksen vaikutuksia arvioidaan osin paikallisella tasolla ja osin laajempaa aluetta koskevana. Esimerkiksi kaavamutoksen ympäristövaikutukset jäänevät paikallisiksi asemakaavamutoksen ollessa vaikutuksiltaan vähäinen. Taajamakuvaan, liikenteen ja sosiaalisten kysymysten kannalta vaikutusalue on suunnittelualuetta laajempi.

Vaikutusten arvioinnin menetelmät

Vaikutuksia arvioidaan laadittujen perusselvitysten sekä asetettujen tavoitteiden pohjalta, peilaten kaavaratkaisun toteuttamisen vaikutuksia lähtökohtatilanteeseen. Tavoitteet asetetaan eri osallisryhmiä ja eri toimialojen asiantuntijoita kuullen. Kaikilla osallisryhmillä on mahdollisuus osallistua vaikutusten arviointiin kaavaprosessin kuluessa.

OSALLISTUMINEN

Osallistuminen painottuu kaavaprosessin alkuvaiheisiin, jolloin osallisilla on parhaimmat mahdollisuudet vaikuttaa kaavan sisältöön.

Osallisilla on koko kaavatyön ajan mahdollisuus antaa asemakaavatyöhön liittyvää palautetta kunnan verkkosivuilla tai sähköpostitse kaavoituksesta vastaaville kunnan edustajille. Kaavan laatijaan voi ottaa myös yhteyttä puhelimitse, kirjeitse tai käymällä kunnanvirastolla (tapaamisaika varattava etukäteen) koko kaavaprosessin ajan.

Eri viranomaistahojen kanssa ollaan yhteydessä kaavatyön aikana, ja heidän kanssa tullaan pitämään tarpeen mukaan neuvotteluita.

Osallistuminen ja vuorovaikutus kaavoituksen eri vaiheissa

Suunnittelun käynnistyminen

Asemakaavatyö käynnistyy työn ohjelmoinnilla sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laadinnalla. Elinvoimalautakunnan käsiteltäessä osallistumis- ja arviointisuunnitelman, ilmoitetaan kaavatyön vireille tulosta ja OAS:in nähtävillä olosta (MRL 63 §).

Osalliset voivat antaa palautetta osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta koko kaavaprosessin ajan ja suunnitelmaa voidaan täydentää saadun palautteen pohjalta kaavaprosessin kuluessa. Suunnitelmaa koskeissa puutteellisuuksissa pyydetään kääntymään ensisijassa kunnan edustajien puoleen. Mikäli osallinen katsoo yhteydenotosta ja kunnan OAS:iin tekemistä muutoksista huolimatta osallistumis- ja arviointisuunnitelman puutteelliseksi, on hänellä mahdollisuus esittää Uudenmaan ELY -keskukselle neuvottelun käymistä osallistumis- ja arviointisuunnitelman riittävydestä ennen kaavaehdotuksen asettamista julkisesti nähtäville (MRL 64 §). Vihdin alueesta vastaa Uudenmaan ELY-keskus.

Kaavatyön käynnistymisestä lähetetään tieto viranomaistahoille kirjeitse tai sähköpostitse.

Osallisten kannalta keskeinen suunnitteluvaihe on kaavan valmistelu, jolloin tehdään muun muassa tarvittavia lisäselvityksiä kaava-aluetta koskien sekä täsmennetään kaavatyön tavoitteita ja suunnitteluperiaatteita.

Valmisteluvaihe

Valmisteluvaiheessa laaditaan kaava-aluetta koskien kaavaluonnos. Vuorovaikutusprosessi käydään osallisten kanssa kaavaluonnosten perusteella julkisen nähtävilläolon ulkopuolella.

Valmisteluvaiheessa kaavahankkeesta järjestetään tarvittaessa yleisötilaisuus. Tilaisuuksissa esitellään alueelle laadittuja suunnitelmia ja muuta valmisteluaineistoa, ja osallisilla on mahdollisuus esittää niitä koskevia kannanottoja sekä käsityksiä suunnitelman vaikutuksista.

Asemakaavaehdotus

Kaavan valmisteluvaiheessa saadun palautteen pohjalta laaditaan asemakaavaehdotus, jonka elinvoimalautakunta hyväksyy asetettavaksi julkisesti nähtäville 30 päivän ajaksi (MRL 65 § ja MRA 27 §). Nähtävilläoloaikana kaavaehdotuksesta voi jättää kirjallisen muistutuksen. Tarvittavilta viranomaistahoilta pyydetään kaavaehdotuksesta lausunnot (MRA 28 §). Muistutuksiin ja lausuntoihin annetaan kunnan perusteltu vastine.

Kaavaehdotukseen tehdään muistutusten ja lausuntojen perusteella mahdollisesti muutoksia ennen kaavan hyväksymistä. Mikäli tehtävät muutokset ovat merkittäviä, kaavaehdotus asetetaan uudelleen nähtäville. Jos muutoksia ei tarvita tai ne eivät ole merkittäviä, korjattu asemakaavaehdotus viedään kunnanvaltuusto hyväksyttäväksi.

Kaavan hyväksyminen

Kaavan hyväksymisestä ilmoitetaan kuulutuksella kunnan ilmoituslehdissä ja verkkosivuilla. Lisäksi hyväksymispäätöksestä lähetetään tieto MRL:n mukaisesti niille kunnan jäsenille ja muistutuksen tekijöille, jotka ovat kaavaehdotuksen nähtävillä ollessa sitä pyytäneet ja samalla ilmoittaneet osoitteensa (MRL 67 §). Kunnanvaltuuston hyväksymispäätöksestä voi valittaa kirjallisesti Helsingin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Osalliset

Osallisia ovat kaava-alueen maanomistajat ja kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Osallisia ovat myös ne viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (MRL 62 §).

Asemakaavamuutoksen keskeisiä osallisia ovat ainakin:

- kaava-alueen ja siihen rajoittuvan alueen kiinteistönomistajat
- lähialueen asukkaat
- alueella toimivat yhdistykset ja järjestöt, kuten:
 - Siuntionjoen latvajärvien suojeluyhdistys ry
 - Nummelan Kilta
 - Vammaisneuvosto
 - Vanhusneuvosto
 - Vihti-Seura ry
 - Vihdin asukas ja kylätoiminta ry (Viakas)
 - Vihdin luonto ry
- kunnan hallintokunnat ja asiantuntijatahot, kuten:
 - rakennusvalvonta,
 - ympäristövalvonta,
 - kunnallistekniikka,
 - mittaustoimi
 - tilapalvelu
 - Länsi-Uudenmaan museo
 - Vihdin Vesi
- muut viranomaiset ja yhteistyötahot, kuten:
 - Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
 - Uudenmaanliitto
 - Väylävirasto
 - Nuorisovaltuusto
 - Länsi-Uudenmaan maakuntamuseo
 - Fingrid Oyj
 - Caruna Oy
 - Gasum Oy JA/TAI Aurin Kaasunjakelu Oy
 - Nummelan Aluelämpö Oy
 - Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos
 - Rosk'n Roll Oy Ab

TIEDOTTAMINEN

Lähtökohtana tiedottamisessa on, että niillä, joita kaavatyö koskee on mahdollista seurata suunnittelua ja osallistua siihen.

Kaavan suunnittelun etenemisen ja osallistumisen kannalta tärkeistä vaiheista ilmoitetaan paikallislehdissä, kunnan internetkotisivuilla ja ilmoitustaululla.

Kaavatyön suunnittelun käynnistymisestä, kaavan valmisteluaineiston ja kaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta sekä kaavan hyväksymisestä ja voimaantulosta ilmoitetaan kuulutuksella kunnan ilmoituslehdessä (Vihdin Uutiset), internet-sivuilla (www.vihti.fi) ja ilmoitustaululla. Kuulutuksissa kerrotaan myös mahdollisesti järjestettävistä yleisötilaisuuksista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavan valmisteluaineisto, asemakaavaehdotus asetetaan nähtäville Vihdin kunnanviraston ilmoitustaululle sekä kunnan internet-sivuille.

Asemakaavaehdotuksesta kirjallisen muistutuksen tehneille ja yhteystietonsa jättäneille toimitetaan kunnan perusteltu kannanotto (ns. vastine) muistutukseen.

Kaavan hyväksymistä koskevasta päätöksestä lähetetään tieto niille kunnan jäsenille ja muistutuksen tehneille, jotka ovat sitä kaavan nähtävillä ollessa kirjallisesti pyytäneet ja ovat jättäneet yhteystietonsa.

Kaavatyön etenemisestä tiedotetaan laajimmin kunnan verkkosivuilla, jossa julkaistaan kaavaa koskevaa aineistoa. Kaavoitusta koskevia tietoja löytyy osoitteesta <https://www.vihti.fi/asuminen-ja-ymparisto/kaavoitus/>

AIKATAULU

Kaavatyö sisältyy kaavoitusohjelman 2022-2023 mahdollisesti vireille tulevana hankkeena (Kv 13.12.2021 § 98)

Tavoitteena on saada kaavatyö vireille loppuvuoden 2022 aikana ja viedä kaavan valmisteluaineisto elinvoimalautakunnan käsittelyyn keväällä 2022. Valmisteluaineiston nähtävilläoloaikana järjestetään tarvittaessa kaavatyötä käsittelevä esittelytilaisuus.

Valmisteluaineiston ja siitä saatujen palautteiden pohjalta laaditaan kaavaehdotus, joka pyritään saattamaan julkisesti nähtäville loppuvuodesta 2023.

Tavoitteena on viedä kaavan hyväksyminen kunnanvaltuuston käsittelyyn vuoden 2024 aikana.

LISÄTIETOJA

Kuulutukset

Kaavaa koskevat kuulutukset kunnan virallisessa ilmoituslehdessä (Vihdin Uutiset), kunnan ilmoitustaululla sekä internet-kotisivuilla.

Verkkosivu

Jatkuva tiedotus kunnan verkkosivuilla

www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus

www.vihti.fi/palvelut/kadut_tiet_puistot_ja_torit

Tiedustelut

Kaavatiedusteluihin vastaa:

kaavasuunnittelija

Roosa Saarela

Asemantie 30, 03100 Nummela

s-posti roosa.saarela@vihti.fi

puh. 044 042 1171

Kaavaotteet:

Eila Siikanen, suunnitteluavustaja

puh. 044 4675 582

s-posti: eila.siikanen@vihti.fi

Kaavoitustoimen käyntiosoite:

Asemantie 30, 03100 Nummela

Kaavoitustoimen postiosoite:

Elinvoimakeskus/kaavoitus,

PL 13, 03101 Nummela



Raportissa esitetyt lainaukset maankäyttö- ja rakennuslaista (MRL) eivät ole kaikilta osin suoria lainauksia. Lakipykälien tekstiä on osittain lyhennetty, kuitenkin niin, ettei lakipykälien merkitys ole muuttunut. Alkuperäiset MRL:n säännökset löytyvät muun muassa osoitteesta www.finlex.fi

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on saatavilla Vihdin kunnan kaavoitustoimesta, Asemantie 30, Nummela. Suunnitelmaraportti julkaistaan myös kunnan internet-sivuilla <http://www.vihti.fi/palvelut/kaavoitus/asemakaavoitus>

Raportin valokuvat © Vihdin kunnan kaavoitustoimi.



KUIKUN ALUEEN LUONTOSELVITYS



FM (biologi) Turkka Korvenpää

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy

16.11.2022

Sisällys:

1. JOHDANTO.....	3
2. ALUEEN YLEISKUVAUS	4
3. ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteet.....	4
3.1 Torholansuon länsipuolen tuore lehto	5
3.2 Torholansuon länsireuna.....	7
3.3 Kuikun lehto	9
3.4 Ridalinlahden pensas- ja avoluhta	10
3.5 Ridalinlahden tervaleppäluhta	12
4. LUONTOTYYPPIKUVIOT.....	13
5. PESIMÄLINNUSTO	22
5.1 Menetelmät	22
5.2 Tulokset ja niiden tulkinta.....	24
6. LEPAKOT.....	26
6.1 Menetelmät.....	26
6.2 Tulokset ja niiden tulkinta.....	26
7. LIITO-ORAVA.....	28
7.1 Menetelmät	28
7.2 Tulokset ja niiden tulkinta.....	29
8. VIITASAMMAKKO.....	30
8.1 Menetelmät	30
8.2 Tulokset ja niiden tulkinta.....	31
9. MUU LAJISTO.....	33
10. EKOLOGISET YHTEYDET	35
11. YHTEENVETO SUOSITUKSISTA.....	36
12. KIRJALLISUUS JA LÄhteET	36

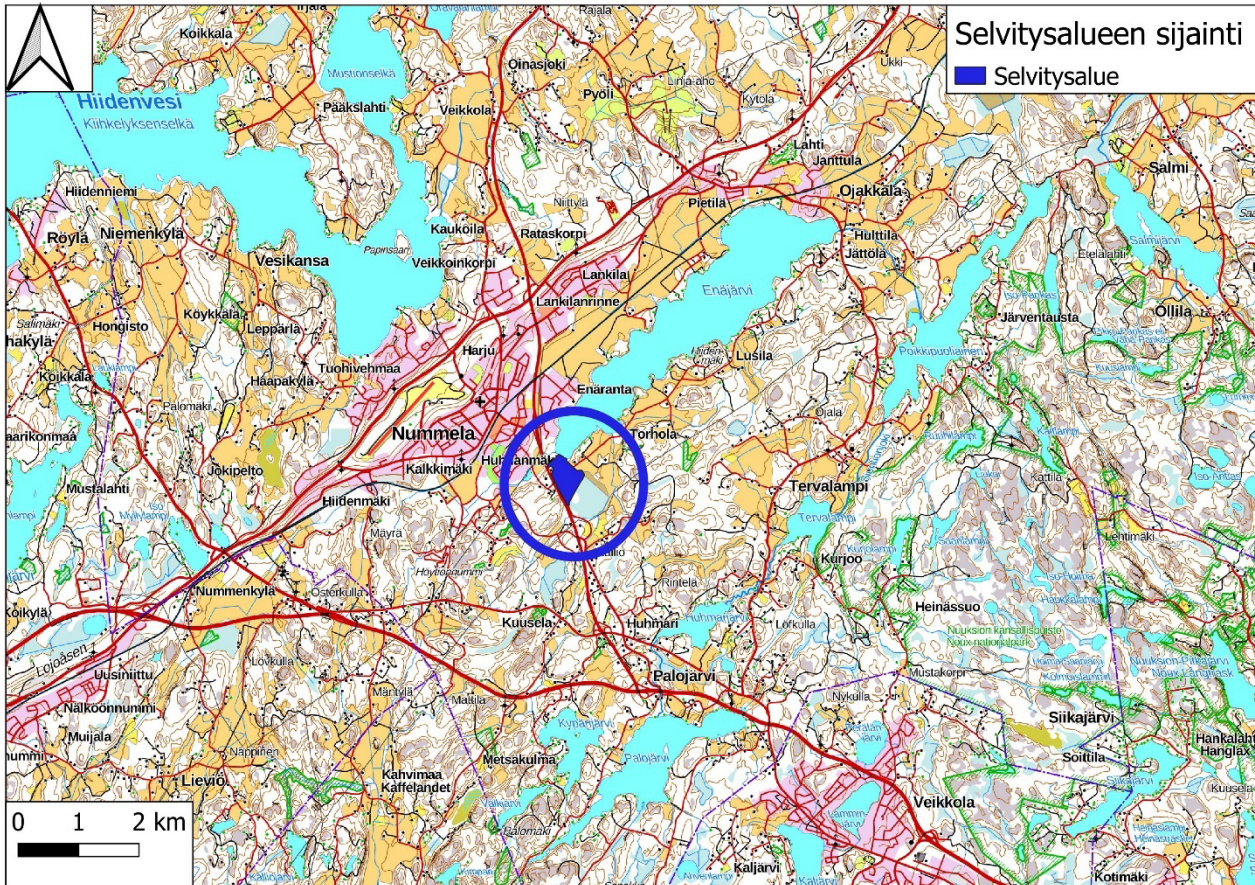
Kannen kuva: Näkymä Lusilantieltä luoteeseen kohti Kuikun taloa.

Pohjakartat ja ilmakuvat: © Maanmittauslaitos 11/2022

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy, turkka.korvenpaa@envibio.net

1. JOHDANTO

Vihdin kunta tilasi Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy:ltä Nummelan taajaman kaakkoispuolella sijaitsevan Kuikun alueen luontoselvityksen (kartta 1).



Kartta 1. Selvitysalueen sijainti.

Luontoselvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luontoarvot ja arvioida niiden vaikutusta maankäyttöön. Työhön sisältyi pesimälinnustokartoitus, lepakkoselvitys, liito-oravakartoitus, viitasammakkokartoitus ja muiden EU:n luontodirektiivin II- ja IV-liitteiden lajien ja uhanalaisten lajien esiintymien selvitys sekä luontotyyppikartoitus. Luontotyyppikartoituksessa paikannettiin mahdolliset luonnonsuojelulain 29 §:n suojelemat luontotypit, luonnonsuojelulain 23 §:n mukaiset luonnonmuistomerkit, vesilain 2. luvun 11 §:n mukaiset suojeltavat pienvedet, metsälain 10 §:n tarkoittamat erityisen tärkeät elinympäristöt, valtakunnalliset Metso-kriteerit täyttävät kohteet, uhanalaiset luontotypit, luontodirektiivin luontotypit, Suomen kansainväliset vastuuluontotypit sekä muut luontoarvoiltaan merkittävät luontotypit. Lisäksi alue jaettiin kasvillisuudeltaan ja luonnonoloiltaan yhtenäisiin luontotyyppikuvioihin.

Luontoselvityksen laati FM (biologi) Turkka Korvenpää. Suomen Lajitietokeskuksesta hankittiin tiedot alueelta ja sen lähiympäristöstä aiemmin tunnetuista lajiesiintymistä. Lisäksi tausta-aineistona voitiin käyttää Silvestris luontoselvitys Oy:n vuonna 2014 tekemää Ridalinmetsän luontoselvitystä (Silvestris luontoselvitys Oy 2014), jonka liito-oravahavainnot sijoittuvat osittain myös Pori-Helsinki-tien itäpuolelle tämän selvityksen kohdealueelle. Maastotyöt tehtiin huhti-elokuussa 2022.

2. ALUEEN YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitsee Enäjärven Ridalinlahden eteläpuolella ja sen pinta-ala on noin 25 ha.

Alueen pohjoisosan kallioperä on mikrokliinigraniittia ja eteläosan kiillegneissia (Geologian tutkimuskeskus 2022). Topografia on varsin vaihteleva. Pohjoisosassa kohoaa pohjois- ja itärinteiltään jyrkkä kallio- ja moreenimäki, jonka etelärinteellä sijaitsee Kuikun talo pihapiireineen. Mäen laella kasvaa harvennettua kangasmetsää, pohjoisrinteellä vanhaa lehtokuusikkoa ja itä- sekä kaakkoisrinteillä nuorta lehtipuustoa kivisessä tuoreessa lehdossa. Enäjärven rannalle on rakennettu kesämökki ja kaivettu pieni tekolampi. Rantavedessä kasvaa ruovikkoa. Osa Ridalinlahden rantaluhdasta ulottuu selvitysalueen puolelle.

Maasto viettää Kuikun talon eteläpuolen savisella peltoaukealla kaakkoon kohti ojitettua Torholansuota. Peltoaukeaa halkoo paikallistie, josta haarautuu Pori-Helsinki-tien suuntainen sivutie. Sen varrella selvitysalueen eteläosassa sijaitsee matala mäki, jolla kasvaa vanhaa sekametsää.

3. ARVOKKAAT LUONTOTYYPPIKOhteet

Luontotyyppikartoitus perustuu 25.4., 1.6., 29.6., 19.8. ja 30.8.2022 suoritettuihin maastokäynteihin. Arvokkaat ja siten maankäytössä huomioitavat luontotyyppikohteet rajattiin GPS-laitteen, karttojen ja ilmakuvien avulla ja niistä laadittiin kohdekuvaus. Kuvaukset sisältävät tietoa mm. kohteen elävästä ja kuolleesta puustosta, vesitaloudesta ja sen luonnontilaisuudesta ja kasvillisuudesta sekä tiedon kohteen luontotyyppistä. Lisäksi määritettiin, onko kyseessä luonnonsuojelulain suojaama luontotyyppi, vesilain suojaama pienvesi, metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, Metso -kriteerit täyttävä kohde, Suomen kansainvälinen vastuuluontotyyppi tai uhanalainen luontotyyppi. Samoin määritettiin

mahdollinen luontodirektiivin luontotyyppi. Lopuksi annettiin maakäyttösuositukset ja kohteet arvotettiin julkaisun Mäkelä & Salo (2021) mukaisesti jakaen ne neljään arvoluokkaan:

Arvoluokka 1: Lainsäädännöllä turvatut kohteet

Arvoluokka 2: Erityisen tärkeät kohteet

Arvoluokka 3: Monimuotoisuutta turvaavat kohteet

Arvoluokka 4: Monimuotoisuutta tukevat kohteet

Erityyppisten luontokohteiden arvottamisen yleiset periaatteet ja perusteet on kuvattu tarkemmin Mäkelän ja Salon julkaisussa. Seuraavissa kohdekuvauksissa esitetään kunkin kohteen arvottamisen kohdekohtaiset perusteet. Kohteet on merkitty karttoihin 2-5.

Eri arvoluokkiin kuuluvia kohteita löytyi seuraavasti:

Arvoluokka 1: 3 kohdetta

Arvoluokka 3: 2 kohdetta

3.1 Torholansuon länsipuolen tuore lehto

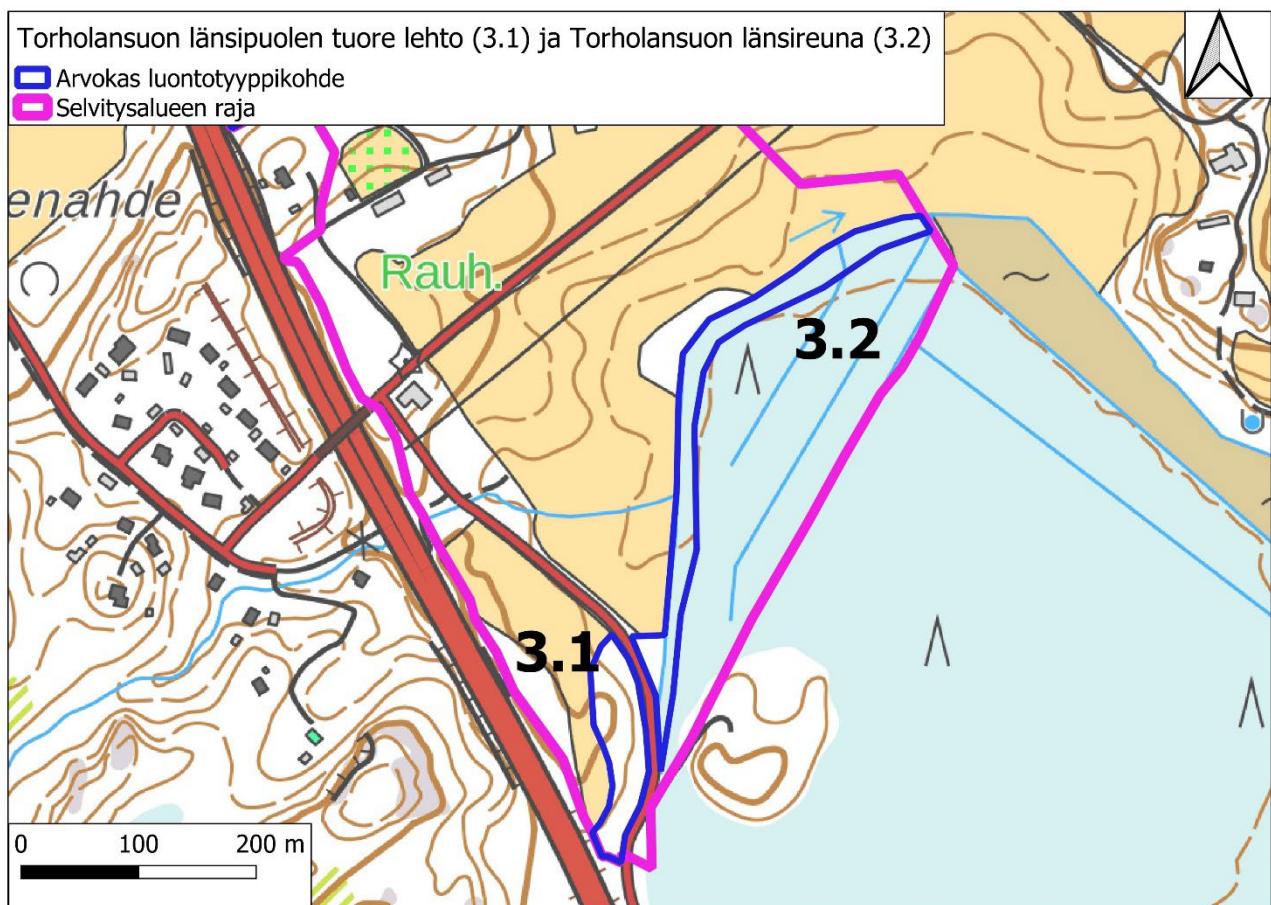
Selvitysalueen eteläkärjessä paikallistien länsipuolella (kartat 2-3) sijaitsee tuore keskiravinteinen lehto, jossa kasvaa vanhaa ja tiheää kuusivaltaista sekametsää (kuva 1). Kuusten joukossa on vähän mäntyä ja koivua sekä melko runsaasti järeää haapaa. Muutamat kuusista ovat varsin kookkaita. Eteläkärjessä kasvaa runsaasti nuorta haapaa sekä tuomea. Kuviolla esiintyy melko paljon maapuuta ja siellä on kaksi isoa koivupötkkelöä sekä järeää, kuollut, katkennut kuusi. Kenttäkerroksessa tavataan runsaan kielon ohella mm. metsäkastikkaa, kivikkoalvejuurta, jänönsalaattia, lillukkaa ja metsäkurjenpolvea. Sammalistoon kuuluu niukka lehtonokkasammal. Metsä soveltuu erinomaisesti liito-oravan elinympäristöksi ja siellä oli liito-oravan elinpiirin ydinalue ainakin vielä vuonna 2014 (Silvestris luontoselvitys Oy 2014). Kuvion eteläosassa sijaitsee pienen betonista tehdyn rakennuksen raunio, jossa ei vaikuta olevan lepakoille sopivia päiväpiilopaikkoja. Pieni osa kuviosta on ollut aiemmin peltona.

Tuore keskiravinteinen lehto on uhanalainen (vaarantunut) luontotyyppi. Se sisältyy myös luontodirektiivin luontotyyppiin boreaaliset lehdot. Kyseessä on lisäksi metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, joka täyttää myös Metso-kriteerit (luokka II).

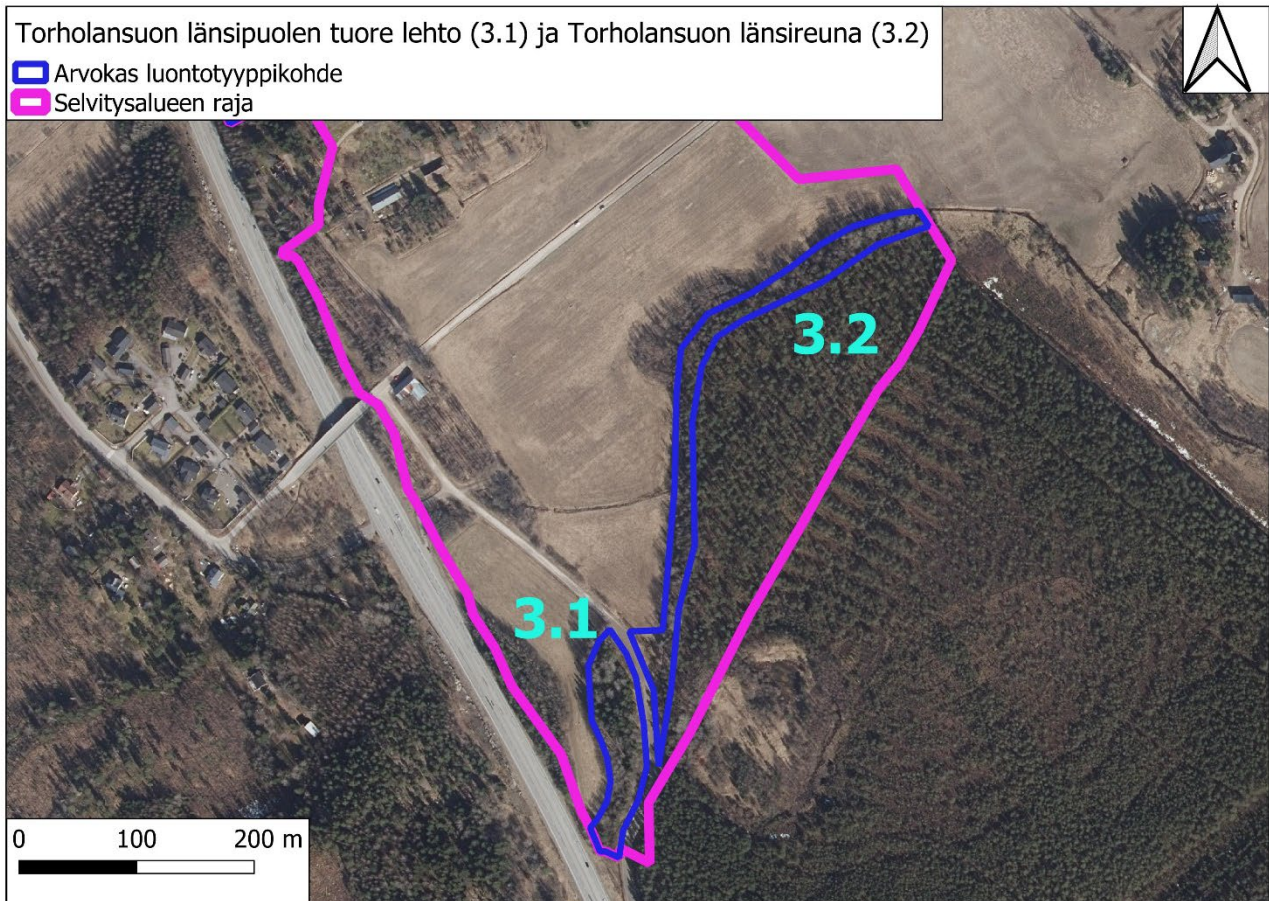
Arvoluokka: 3



Kuva 1. Torholansuon länsipuolen tuore lehto.



Kartta 2. Torholansuon länsipuolen tuore lehto (3.1) ja Torholansuon länsireuna (3.2).



Kartta 3. Torholansuon länsipuolen tuore lehto (3.1) ja Torholansuon länsireuna (3.2).

Pinta-ala: 0,59 ha

Maankäyttösuositus: Kohde tulisi jättää rakentamatta ja mieluiten kehittymään kokonaan luonnontilaisena. Kohteella on sijainnut liito-oravan elinpiirin ydinalue ja metsä on yhä lajille hyvin sopivaa. Liito-oravan esiintyminen kuviolla tulee tarkastaa uudelleen esimerkiksi ennen mahdollisia metsänhoitotoimia.

3.2 Torholansuon länsireuna

Ojitetun Torholansuon länsireunalla (kartat 2-3) sijaitseva kapea luhtainen puustovyöhyke (kuvat 2-3), johon suon ja pellon välisen ojan vesi ajoittain nousee. Kuviolla kasvaa melko vanhaa sekametsää, joka koostuu koivuista, kuusista ja järeistä haavoista. Puusto on saanut kehittyä melko pitkään ilman käsittelyä ja se alkaa olla selvästi tavanomaista luonnontilaisempaa. Maassa lojuu runsaasti lahoppua ja kuviolla on suhteellisen paljon koivupötkkelöitä. Kuviolla on useita kolopuita ja sieltä löytyi liito-oravan papanoita. Monilajiseen, osittain luhtaiseen kasvillisuuteen kuuluvat mm. metsäalvejuuri, nurmilauha, metsäkorte, viitakastikka, suo-ohdake, rentukka, järvikorte, korpikaisla, mesiangervo,

terttualpi, ranta-alpi, ratamosarpio, punakoiso, pullosara, kurjenjalka ja vaatelas pitkäpääsara

Suonreuna ei ole vesitaloudeltaan luonnontilainen tai luonnontilaisen kaltainen, mutta tavanomaista luonnontilaisemman puustonsa, runsaan lahoppuustonsa ja luhtaisuutensa vuoksi silti arvokas. Kohde on osa liito-oravan elinpiiriä.



Kuvat 2-3. Torholansuon länsireunan ajoittain luhtaista metsää.

Arvoluokka: 1

Pinta-ala: 1,10 ha

Maankäyttösuositus: Kohde tulee jättää kehittymään luonnontilaisena.

3.3 Kuikun lehto

Kuikun talon pohjoispuolen kivisellä pohjoisrinteellä (kartat 4-5) on komeaa vanhaa kuusikkoa kasvavaa tuoretta keskiravinteista lehtoa (kuvat 4-5). Lehdossa on paljon tuulen kaatamia järeitäkin kuusenrunkoja. Lisäksi on joitakin pystyyn kuolleita kuusia ja koivupötkkelöitä. Sekapuuna esiintyy vähän koivua ja mäntyä sekä alarinteessä kiinteistön rajalla haapaa. Melko niukassa pensaskerroksessa kasvaa paikoin pähkinäpensasta ja ylärinteessä nuorta pihlajaa. Kenttäkerroksen kasvistoon lukeutuvat mm. metsäkastikka, lillukka, käenkaali, metsäimarre, sinivuokko, jänönsalaatti, sormisara ja valkovuokko.

Tuore keskiravinteinen lehto on uhanalainen (vaarantunut) luontotyyppi. Se sisältyy myös luontodirektiivin luontotyyppiin boreaaliset lehdot. Kuusikko täyttää lisäksi Metso -kriteerit (luokka I) ja se sopisi hyvin liito-oravan elinympäristöksi.



Kuva 4. Kuikun lehdossa on runsaasti lahopuuta.

Arvoluokka: 3

Pinta-ala: 1,49 ha

Maankäyttösuositus: Kuusikko tulisi jättää rakentamatta ja mieluiten kehittymään kokonaan luonnontilaisena. Se muodostaa myös näkemä- ja meluesteen Pori-Helsinki -tieltä Kuikun talon suuntaan.



Kuva 5. Kuikun lehtoa rinteiden alaosassa.

3.4 Ridalinlahden pensas- ja avoluhta

Ridalinlahden pohjukassa on jokseenkin luonnontilaista ja edustavaa rantaluhtaa (kuva 6), josta pieni osa sijaitsee selvitysalueella (kartat 4-5). Selvitysalueeseen sisältyvä luhtan osa on sara-ruoholuhtaa, jossa kasvaa hieman pajua ja lähinnä yksittäisiä nuoria tervaleppiä ja hieskoivuja. Kenttäkerroksessa kasvavat runsaina raate, keltakurjenmiekka, pullosara, leveäosmankäämi, terttualpi ja järvikorte. Muuta luhtalajistoa ovat mm. myrkkykeiso, vehka ja kurjenjalka.

Avoluhta on Etelä-Suomessa puutteellisesti tunnettu luontotyyppi. Se sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin vaihettumis- ja rantasuot. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Luhta on viitasammakon kutualuetta.

Arvoluokka: 1

Pinta-ala: 0,29 ha (selvitysalueeseen sisältyvä osa)

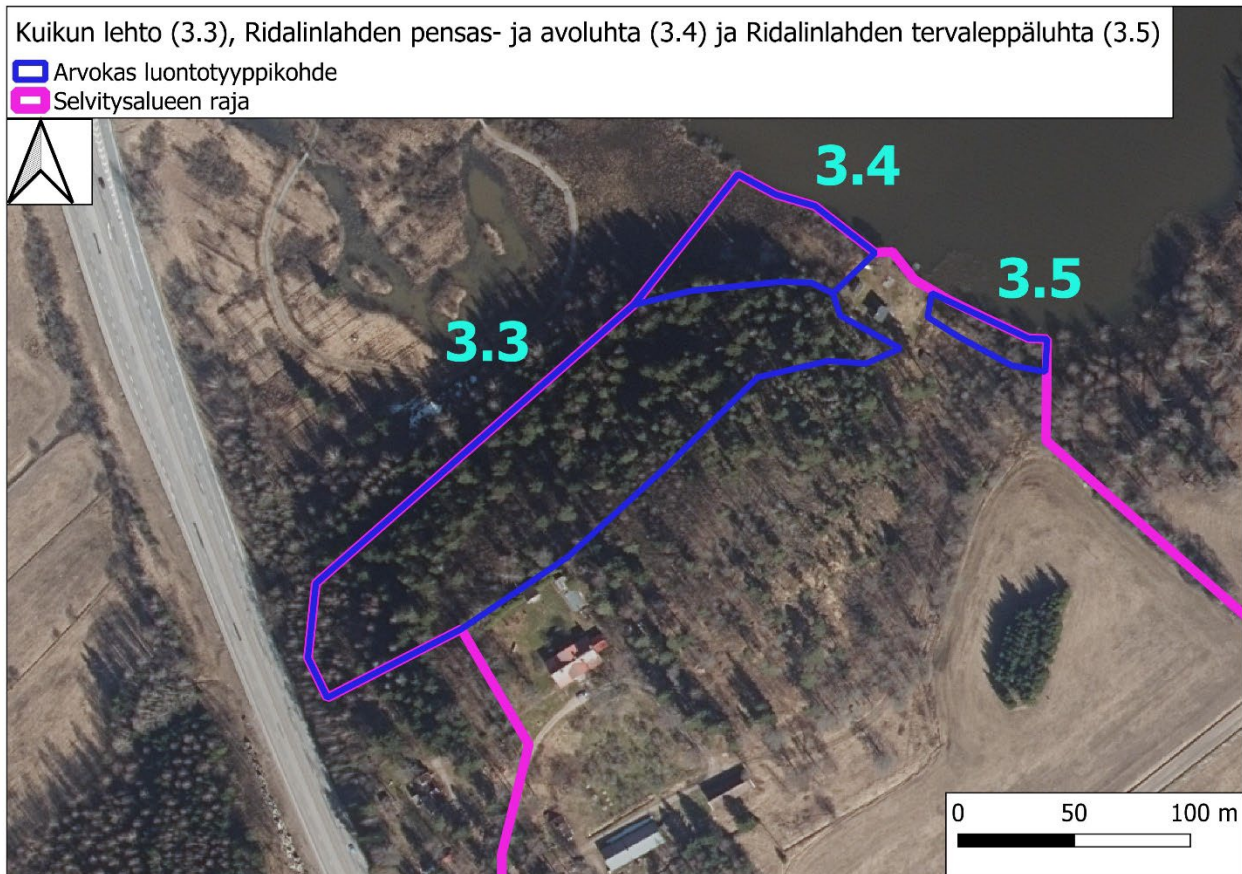
Maankäyttösuositus: Luhta tulee jättää kehittymään luonnontilaisena.



Kuva 6. Keltakurjenmiekka kukkii Ridalinlahden pohjukan luhdalla.



Kartta 4. Kuikun lehto (3.3), Ridalinlahden pensas- ja avoluhta (3.4) ja Ridalinlahden tervaleppäluhta (3.5).



Kartta 5. Kuikun lehto (3.3), Ridalinlahden pensas- ja avoluhta (3.4) ja Ridalinlahden tervaleppäluhta (3.5).

3.5 Ridalinlahden tervaleppäluhta

Enäjärven rannan ja kaivetun pienen lammen välissä (kartat 4-5) on kapea kaistale luhtaista tervalepikkoa (kuva 7). Luhtaa voi pitää luonnontilaisen kaltaisena, vaikka tekolammen vallit ovatkin vaikuttaneet veden virtauksiin. Puusto ei ole kovin vanhaa, mutta luhtakasvillisuus on luontotyyppillinen ominaista ja edustavaakin. Kasvistoon kuuluvat runsaiden punakoison ja järvikortteen lisäksi mm. keltakurjenmiekka, vehka ja terttualpi. Kuviolla kasvaa melko kookas puumainen halava.

Tervaleppäluhta on Etelä-Suomessa erittäin uhanalainen luontotyyppi. Se sisältyy luontodirektiivin luontotyyppiin metsäluhdet. Kyseessä on myös metsälain erityisen tärkeä elinympäristö. Pienialaisuudesta huolimatta kuvio täyttää Metso-kriteerit luokassa I. Luhdalta kuultiin viitasammakon soidinääntä.

Arvoluokka: 1

Pinta-ala: 0,07 ha

Maankäyttösuositus: Tervaleppäluhta tulee jättää kehittymään luonnontilaisena.



Kuva 7. Ridalinlahden tervaleppäluhtaa Enäjärven rannalla.

4. LUONTOTYYPPIKUVIOT

Selvitysalue jaettiin 18 luontotyyppikuvioon, jotka esitellään alla. Kuviot on merkitty karttoihin 6-7. Viljellyt pellot ja pihat jätettiin kuvioimatta.

KUVIO 1 – METSITTYNYP PELTO

Entinen pelto, jolla kasvaa nykyään melko varttunutta koivikkoa (kuva 8) ja muuta lehtipuustoa. Kuviolla on mm. nuoria raitoja ja vaahteroita ja luoteiskulmassa jokunen melko järeä haapa. Rehevässä kenttäkerroksessa esiintyy runsaasti maitohorsmaa ja mesiangervoa. Muuta kasvistoa ovat esim. kyläkellukka, nurmipuntarpää ja hietakastikka.

KUVIO 2 – METSITTYNYP PELTO

Entinen pelto, jolla kasvaa tiheää nuorta harmaalepikkoo. Maassa makaa hieman kapeaa leppämaapuuta. Pensaskerroksessa tavataan pajuja, punaherukkaa ja runsaasti tuomea. Kenttäkerroksen kasvistoon kuuluvat mm. lehtopalsami, kyläkellukka, metsäalvejuuri, kielo ja mesiangervo.



Kuva 8. Luontotyyppikuvio 1 on entiselle pellolle kehittyntä koivikkoa.

KUVIO 3 – TUORE – LEHTOMAINEN KANGASMETSÄ

Tuore – lehtomainen kangas, jossa kasvaa tiheää sekametsää. Puusto koostu koivuista, männyistä, kuusista, raidoista ja harmaalepistä. Metsässä on myös vähän vaahteraa, nuorta pihlajaa ja runsaasti alikasvoskuusia. Maassa makaa melko paljon kapeaa maapuuta ja kuviolla on yksi iso pystyyn kuollut koivu. Pensaskerroksessa tavataan puiden taimien ohella tuomea. Kenttä- ja pohjakerros ovat varjoisuuden vuoksi monin paikoin heikosti kehittyneitä. Niiden lajistoon kuuluvat esim. sananjalka, kielo, mustikka, kivikkoalvejuuri ja lehtonokkasammal, jota löytyi pieni laikku. Kuvion itäreunalla on aiemmin ollut tie.

KUVIO 4 – TUORE LEHTO

Katso kohde 3.1 Torholansuon länsipuolen tuore lehto.

KUVIO 5 – LUHTAINEN METSÄ

Katso kohde 3.2 Torholansuon länsireuna.

KUVIO 6 – ENTINEN PELTO

Nuorta koivikkoa kasvavaksi kosteaksi suurruoholehdoksi umpeenkasvanut entinen pello (kuva 9). Kenttäkerroksessa tavataan runsaasti mesiangervoa ja lehtopalsamia. Muuta lajistoa ovat mm. rönsyleinikki, nokkonen ja korpikaisla.



Kuva 9. Koivikkoa luontotyyppikuviolla 6.

KUVIO 7 - VARPUTURVEKANGAS

Torholansuo. Ojitettu isovarpuräme, joka on jo kuivunut turvekankaaksi (kuva 10). Ojat ovat vähitellen umpeutumassa. Harvan, mutta kookkaan mäntypuuston alla kasvaa runsaasti lyhyttä hieskoivua. Lahopuuta on hyvin vähän. Kenttäkerroksen selvänä valtalajina kasvaa suopursu. Muuta kasvistoa ovat mm. lakka, juolukka, puolukka, mustikka, tupasvilla ja variksenmarja.

KUVIO 8 – TUORE KANGASMETSÄ

Tuore kangasmetsä, jossa kasvaa vanhoja koivuja ja melko järeitä haapoja sekä nuorta pihlajaa ja vähän nuorta kuusta. Kuviolla on iso koivupötkkelö. Kasvistoon kuuluvat esim. mustikka ja ahomansikka.



Kuva 10. Turvekankaaksi kuivunutta ojitettua rämettä Torholansuolla.



Kuva 11. Rehevöitynyttä niittyä Kuikun talon eteläpuolella (luontotyyppikuvio 10).

KUVIO 9 – ENTINEN PELTO

Entinen pelto, jolla kasvaa melko varttunutta koivikkoa. Koivujen seassa on vähän nuoria vaahteroita ja kuusia sekä tuomea ja raitaa. Kenttäkerroksen ehdottoman valtalajin maitohorsman lisäksi kuviolla kasvaa mm. metsäalvejuurta, metsäkortetta, kyläkellukkaa, koiranputkea, nokkosta ja karhunputkea.

KUVIO 10 – REHEVÖITYNYTTÄ NIITYÄ JA NUORTA PUUSTOA

Kuvio koostuu rehevöityneistä tuoreista niityistä (kuva 11) ja nuorten puiden muodostamasta pienestä metsiköstä, joka koostuu männyistä ja koivuista. Puuston alla on mm. komealupiinia ja ahomansikkaa. Avointen niittyjen kasvillisuutta hallitsevat maitohorsma, nokkonen, nurmipuntarpää, koiranputki ja koiranheinä. Kuviolla on iso koivu ja kookas vanha vaahtera.

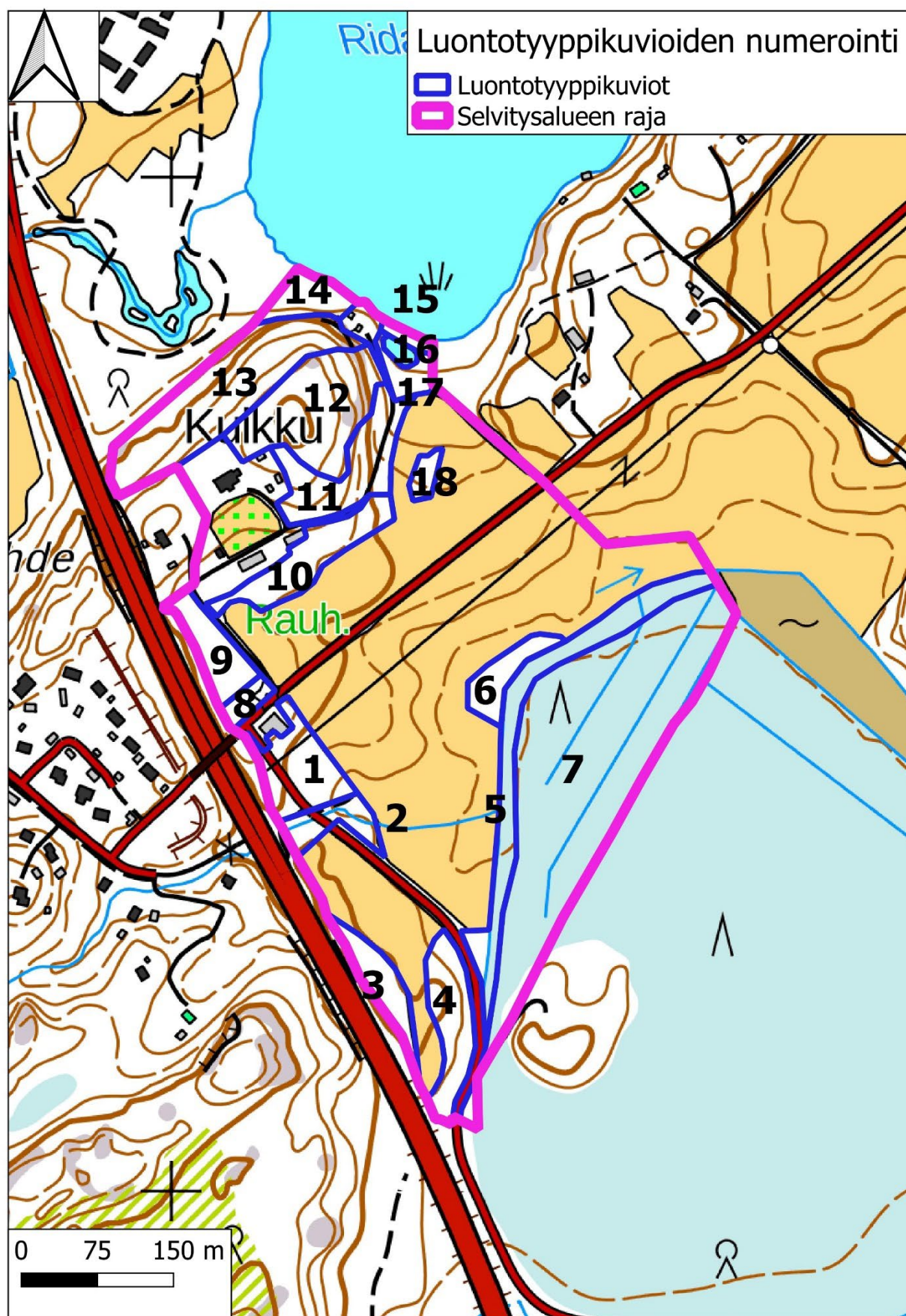
KUVIO 11 – TUORE KESKIRAVINTEINEN LEHTO

Tuore keskiravinteinen lehto jyrkkärinteisen mäen etelä- ja itärinteillä. Hieman kivisellä kuviolla kasvaa tiheää nuorta lehtipuustoa (mm. pihlajaa, tuomea ja suurella todennäköisyydellä puutarhasta levinnyttä vaahteraa, kuva 12) sekä joitakin isoja koivuja ja mäntyjä. Puustoa on harvennettu kesämökille vievän tien ja pellon välistä. Kenttäkerroksen kasvistoon kuuluvat mm. kyläkellukka, ahomansikka, kivikkoalvejuuri, jänönsalaatti, kielo, käenkaali, sananjalka ja nuokkuhelmikkä.

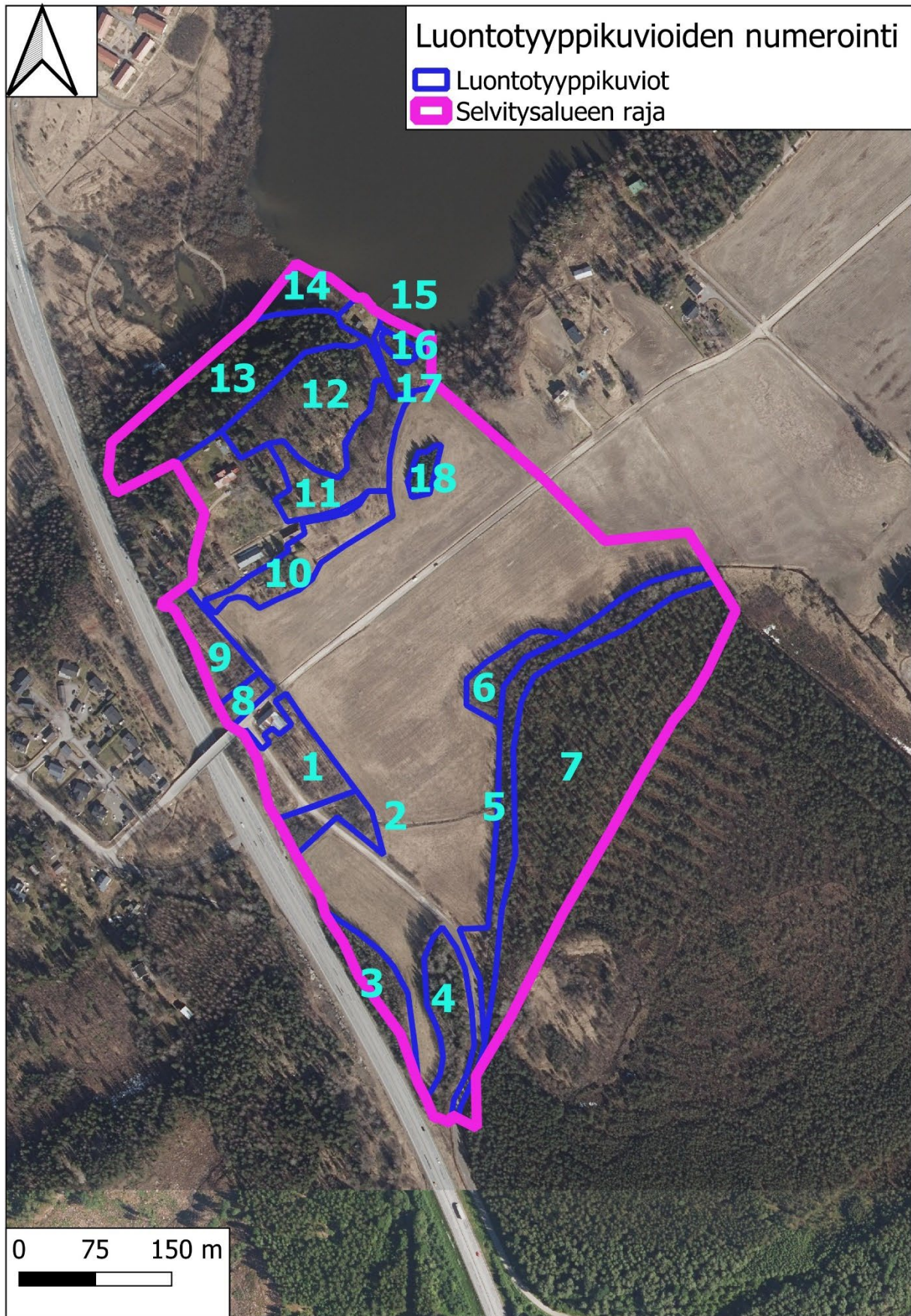
Kuvio ei ole luontodirektiivin luontotyyppinä boreaalinen lehto kovin edustava puuston nuoren iän vuoksi. Samasta syystä kyseessä ei myöskään ole uhanalaisen luontotyypin edustava esiintymä, metsälain erityisen tärkeä elinympäristö tai Metso-kriteerit täyttävä kohde.



Kuva 12. Nuorta lehtipuustoa kivikkoisessa lehdossa luontotyyppikuviolla 11.



Kartta 6. Luontotyyppikuviot maastokartalla.



Kartta 7. Luontotyyppikuviot ilmakuvalla.

KUVIO 12 – TUORE – LEHTOMAINEN KANGASMETSÄ

Tuore – lehtomainen kangas, jonka puusto on siemenpuuhakattu. Kuviolle kasvanutta nuorta lehtipuustoakin on monin paikoin voimakkaasti harvennettu (kuva 13). Tällä hetkellä metsässä kasvaa harvassa vanhoja mäntyjä ja nuorta pihlajaa, koivua ja haapaa sekä todennäköisesti puutarhoista levinnyttä vaahteraa. Lahopuuta on harvennushakkuutähteitä lukuun ottamatta vähän. Kenttäkerroksessa tavataan mm. mustikkaa, kieloa, jänönsalaattia, nuokkuhelmikkää, kivikkoalvejuurta ja metsälauhaa. Pienillä kallioilla kasvaa ahosuolaheinää ja mäkitervakkoa.



Kuva 13. Luontotyyppikuvion 12 puustoa on harvennettu.

KUVIO 13 – TUORE LEHTO

Katso kohde 3.3 Kuikun lehto.

KUVIO 14 – AVOLUHTA

Katso kohde 3.4 Ridalinlahden pensas- ja avoluhta.

KUVIO 15 – TERVALEPPÄLUHTA

Katso kohde 3.5 Ridalinlahden tervaleppäluhta.

KUVIO 16 – TEKOLAMPI

Pieni tekolampi lähellä Enäjärven rantaa. Kuivan kesän jäljiltä lampi oli elokuun lopulla kuiva ja kokonaan rehevän luhtakasvillisuuden peittämä (kuva 14). Selvien valtalajien järvikortteen ja vehkan lisäksi kasvistoon kuuluu mm. keltakurjenmiekka. Lammen keskellä olevalla kumpareella kasvaa muutama nuori tervaleppä. Lammesta on vedetty lampea ympäröivien maavallien läpi poistoputki järveen.



Kuva 14. Enäjärven rannan läheinen tekolampi oli elokuussa 2022 kuiva.

KUVIO 17 – KOSTEA LEHTO

Nuorta harmaalepikkoa (kuva 15) ja osin myös varttunutta tervaleppää kasvava kostea lehto. Sekapuina on nuorta vaahteraa ja pihlajaa. Lehtopensaista tavataan tuomea ja mustaherukkaa. Nuorta puustoa on harvennettu ja maassa makaa harvennushakkuutähteitä. Lisäksi kuviolla on koivupökölö. Kenttäkerroksessa kasvaa mm. kyläkellukkaa, nokkosta, käenkaalia, mesiangervoa, nurmilauhaa, rönsyleinikkiä ja pellonreunan lähellä lehtopalsamia.

Kuvion puusto on pääosin niin nuorta ja käsiteltyä, ettei kyseessä ole uhanalaisen luontotyyppin esiintymä, metsälain erityisen tärkeä elinympäristö, Metso -kriteerit täyttävä kohde tai luontodirektiivin luontotyyppi.



Kuva 15. Nuorta harmaalepikkoa luontotyyppikuviolla 17.

KUVIO 18 – AVOHAKKU

Kuviolla erittäin tiheässä kasvaneet nuoret kuuset kaadettiin talvella 2021-2022.

5. PESIMÄLINNUSTO

5.1 Menetelmät

Pesimälinnustoa selvitettiin kolmena aamuna huhti-kesäkuun välisenä aikana (taulukko 1), minkä lisäksi linnustoa havainnoitiin luontoselvityksen muiden osioiden maastotöiden yhteydessä. Sää oli kaikkina aamuina linnustokartoitukseen sopiva.

Kartoituslaskennassa selvitysalue käveltiin niin tiheästi läpi, että kaikki siellä oleskelevat lintuyksilöt voitiin kohtuullisella varmuudella havaita. Kuikun talon pihapiirissä ja pelloilla ei kuitenkaan liikuttu. Apuvälineinä käytettiin kiikaria, GPS-laitetta sekä etukäteen tulostettuja suurimittakaavaisia kartoja. Kaikki havaitut lintuyksilöt merkittiin tulostetuille paperikartoille ja samalla merkittiin muistiin tieto lajista, sukupuolesta (jos mahdollista määrittää kiikarilla), yksilömäärästä ja käyttäytymisestä (laulava koiras, poikasille ruokaa kuljettava emo, varoittava lintu, pari ym.). Selvästi yli lentävät linnut jätettiin huomioimatta, mutta alle 50

metrin päässä selvitysalueen rajan ulkopuolella havaitut yksilöt merkittiin muistiin, sillä niiden reviiri sijoittuu suurella todennäköisyydellä osittain selvitysalueelle.



Kartta 8. Tärkeimmät pesimälinnut. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen, harakan osalta havaintopaikka)

Tehdyt lintuhavainnot vietiin paperikartoilta paikkatieto-ohjelmistoon erotellen eri laskentakertojen havainnot toisistaan. Reviiriksi tulkittiin kaikki havainnot laulavista koiraista, pesistä, ruokaa kuljettavista emoista, varoittelevista linnuista ja paikallisina sopivassa pesimäympäristössä pesimäaikaan oleskelevista linnuista. Jo yhdellä laskentakerralla saatu havainto tulkittiin reviiriksi. Lähellä toisistaan tehtyjen eri laskentakertojen havaintojen tulkittiin tarkoittavan samaa reviiriä. Samaksi reviiriksi tulkittujen havaintojen välinen maksimietäisyys vaihteli hieman lajeittain, mutta nyrkkisääntönä voidaan pitää noin paria sataa metriä, jota kauempana toisistaan eri laskentapäivinä tehdyt havainnot tulkittiin eri reviireiksi. Käytännössä tulkinta oli pääosin yksiselitteistä.

Päivä	Laskenta-aika (klo)	Sää
25.4.2022	10.40-12.35	Lämpötila +7 °C - +11 °C, heikkoa tuulta, lähes selkeää
1.6.2022	8.10-9.20	Lämpötila +10 °C - +12 °C, heikkoa tuulta pilvistä
29.6.2022	8.05-8.50	Lämpötila +20 °C, heikkoa tuulta, selkeää

Taulukko 1. Lintulaskentapäivät, laskenta-ajat ja vallinnut säätila.

5.2 Tulokset ja niiden tulkinta

Selvitysalueella ja sen välittömässä lähiympäristössä tulkittiin pesivän kaikkiaan noin 90 lintuparia (taulukko 2). Pesimälajeja oli yhteensä 33. Lisäksi Kuikon talon pihapiirin tuntumassa havaittiin 1.6. paikallinen käpytikka, mutta lajin pesää ei löydetty. Pikkutikka havaittiin 25.4. Ridalinlahden rantametsässä, joka sopii lajin pesimäympäristöksi. Soidinta lentävä lehtokurppa havaittiin 28.6. selvitysalueen eteläkärjessä. Sille sopivia pesimäympäristöjä on juuri tällä alueella.

Linnuston tiheys on reheviä lehtimetsiä, puutarhoja ja rantoja sisältävälle alueelle tyypillisesti kohtuullisen suuri. Erityisen harvinaisia tai kovin häiriöherkkiä lajeja ei alueella pesi. Linnustoon kuuluu kuitenkin yksi uhanalainen ja useita silmälläpidettäviä lajeja. Vaarantunut pajusirkku pesi Ridalinlahden rannalla sekä Torholansuon käytöstä poistuneen turpeenottoalueen pajukossa heti selvitysalueen rajan ulkopuolella (kartta 8). Ruokokerttusella oli useita reviirejä selvitysalueen pohjoispuolen luhdalla sekä Ridalinlahden rannoilla. Peltolinnusto on niukkaa, mutta siihen kuuluu kuitenkin kiuru. Pensaikkomaiden pensaskerttu lauloi kahdella paikalla. Harakan tarkka pesäpaikka ei ole tiedossa, mutta laji havaittiin useaan otteeseen selvitysalueen eteläosassa. Västäräkki pesi ainakin järvenrannan kesämökin pihapiirissä ja silkkiuikku mökin edustan ruovikossa. Torholansuon reunametsässä oli punavarpusen reviiri ja suonreunan kolopuissa pesi kaksi kottaraisparia. Kultarinta lauloi Lusilantien lähellä entiselle pellolle kasvaneessa koivikossa.

Tieteellinen nimi	Suomenkielinen nimi	Parimäärä	Status
<i>Acrocephalus schoenobaenus</i>	ruokokerttunen	3	NT
<i>Alauda arvensis</i>	kiuru	1	NT
<i>Anthus trivialis</i>	metsäkirvinen	1	LC
<i>Carduelis carduelis</i>	tikli	2	LC
<i>Columba palumbus</i>	sepelkyyhky	1	LC
<i>Corvus corone</i>	varis	2	LC
<i>Corvus monedula</i>	naakka	1	LC
<i>Curruca communis</i>	pensaskerttu	2	NT
<i>Curruca curruca</i>	hernekerttu	1	LC
<i>Cyanistes caeruleus</i>	sinitiainen	6	LC
<i>Emberiza citrinella</i>	keltasirkku	4	LC
<i>Erithacus rubecula</i>	punarinta	5	LC
<i>Erythrura erythrura</i>	punavarpunen	1	NT
<i>Ficedula hypoleuca</i>	kirjosieppo	4	LC
<i>Fringilla coelebs</i>	peippo	11	LC
<i>Hippolais icterina</i>	kultarinta	1	LC
<i>Motacilla alba</i>	västäräkki	1	NT
<i>Muscicapa striata</i>	harmaasieppo	2	LC
<i>Parus major</i>	talitiainen	8	LC
<i>Phylloscopus trochilus</i>	pajulintu	8	LC
<i>Pica pica</i>	harakka	1	NT
<i>Podiceps cristatus</i>	silkkiuikku	1	NT
<i>Prunella modularis</i>	rautiainen	1	LC
<i>Regulus regulus</i>	hippiäinen	1	LC
<i>Schoeniclus schoeniclus</i>	pajusirkku	2	VU
<i>Spinus spinus</i>	vihervarpunen	2	LC
<i>Sturnus vulgaris</i>	kottarainen	3	LC
<i>Sylvia atricapilla</i>	mustapääkerttu	4	LC
<i>Sylvia borin</i>	lehtokerttu	3	LC
<i>Turdus iliacus</i>	punakylkirastas	1	LC
<i>Turdus merula</i>	mustarastas	2	LC
<i>Turdus philomelos</i>	laulurastas	2	LC
<i>Turdus pilaris</i>	räkättirastas	3-?	LC

Taulukko 2. Selvitysalueen pesimälinnusto. (VU=vaarantunut, NT=silmälläpidettävä, LC=elinvoimainen)

Kaikki havaitut uhanalaiset ja silmälläpidettävät lintulajit ovat edelleen yleisiä, mutta selvästi Suomessa vähentyneitä. Linnuston perusteella ei ole tarpeen esittää erityisiä maankäyttösuosituksia.

6. LEPAKOT

Kaikki Suomessa esiintyvät lepakkolajit sisältyvät EU:n luontodirektiivin IV-liitteeseen, joten niiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty.

6.1 Menetelmät

Lepakkoja havainnoitiin detektorilla kolmena yönä (taulukko 3) kulkien karttaan 9 merkitty reitti. Havainnointi aloitettiin aikaisintaan noin puoli tuntia auringonlaskun jälkeen. Sääolosuhteet olivat kaikkina öinä hyvät. Kaikkien havaittujen lepakkojen laji ja GPS-laitteella mitattu havaintopaikka merkittiin muistiin. Lisäksi kirjattiin tieto siitä, oliko kyseessä ohilentävä vai paikalla saalistava yksilö.

Lepakoille sopivia päiväpiiloja sekä talvehtimis- ja lisääntymispaikkoja (mm. linnunpönttöjä, kolopuita ja maakellareita) etsittiin muun maastotyön yhteydessä.

Päivä	Laskenta-aika	Sää
28.-29.6.2022	23.35-0.30	Lämpötila +23 °C, heikkoa-kohtalaista tuulta, puolipilvistä
27.7.2022	22.55-23.40	Lämpötila +15 °C, tyyntä, pilvistä
17.8.2022	21.50-22.30	Lämpötila +21 °C, tyyntä, selkeää

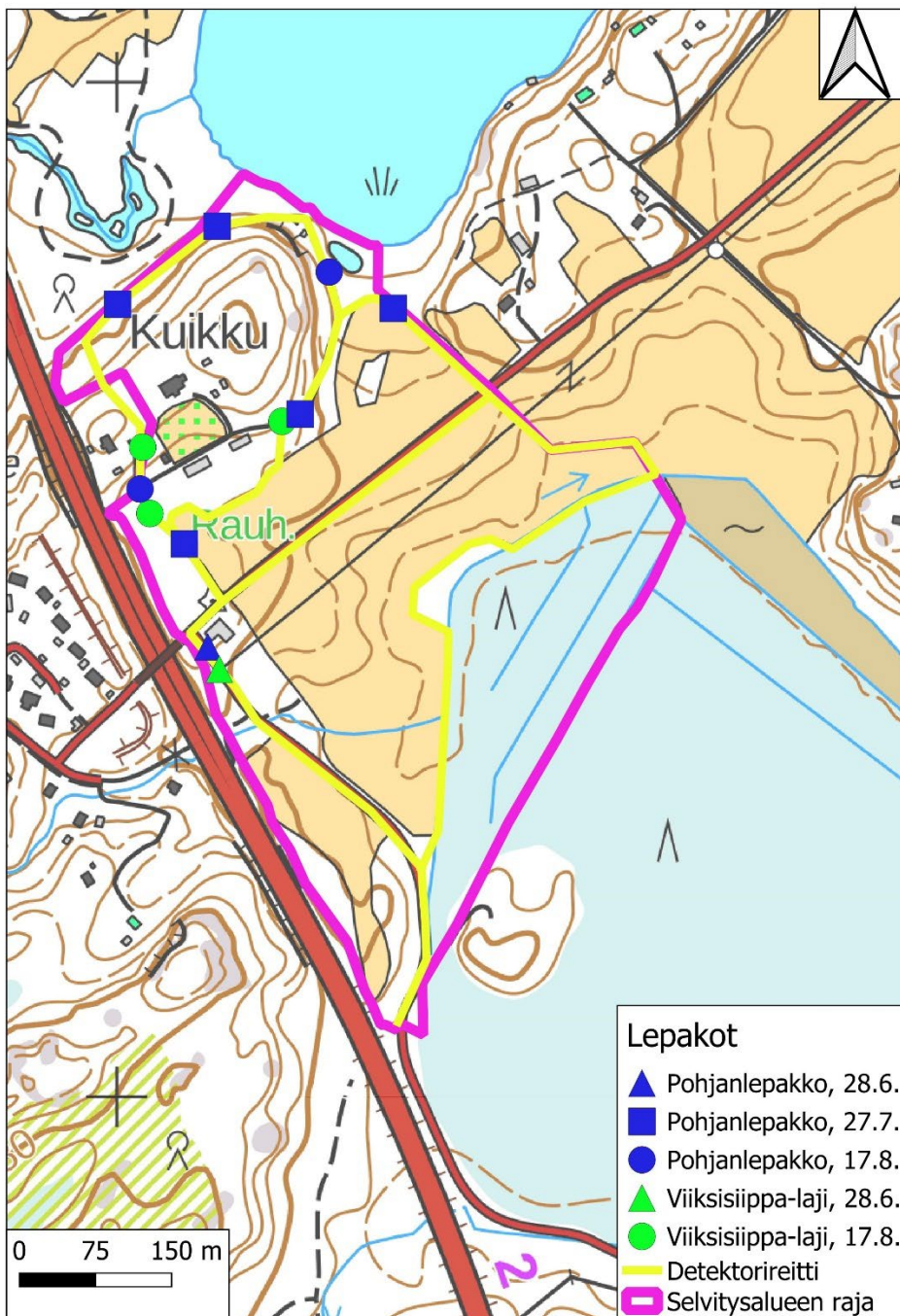
Taulukko 3. Detektorihavainnointiajat ja vallinnut säätila.

6.2 Tulokset ja niiden tulkinta

Detektorilla saadut lepakko havainnot ja kuljettu reitti on merkitty karttaan 9. Lepakko havainnot keskittyivät alueen pohjoisosaan Kuikun talon ympäristöön, jossa havaittiin useita pohjanlepakoita ja muutamia viiksisiippoja / isoviiksisiippoja. Kuikun talon ympäristön maisema on vaihtelevaa ja alueella on niin puutarhaa, järvenrantaa kuin metsän ja pellon reunojakin. Varsinkin pohjanlepakot suosivat tällaisia vaihtelevia ympäristöjä. Järven rannalla ei hieman yllättäen havaittu vesisiippoja, mutta niitä voi ruokailla Enäjärven rannan tuntumassa. Selvitysalueen eteläosassa tai Torholansuon reunalla ei tavattu lainkaan lepakoita. Lepakoille sopivia päiväpiiloja ei löytynyt muutamia linnunpönttöjä ja

kolopuita (kartta 10) lukuun ottamatta. Lepakot voivat kuitenkin käyttää alueen rakennuksia, mutta tätä ei selvitetty.

Kuikun talon lähiympäristöllä on jonkin verran merkitystä lepakoiden ruokailualueena. Talon lähiympäristön maisemarakenne olisi tästä syystä hyvä säilyttää vaihtelevana. Tämä ei estä uusien rakennusten rakentamista, kunhan alueella säilyy vastaisuudessaakin puutarhaa ja metsänreunoja. Kaikenlainen keinovalo haittaa lepakoita, joten sen lisäämisessä olisi hyvä olla maltillinen.



Kartta 9. Lepakkohavainnot ja detektorihavainnointireitti.

7. LIITO-ORAVA

7.1 Menetelmät

Liito-orava suosii varttuneita, tiheitä kuusisekametsiä, joissa kasvaa kookkaita haapoja. Se pesii puunkoloissa, pöntöissä ja oravan rakentamissa risupesissä, joskus myös rakennuksissa. Laji on uhanalainen ja se on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, minkä vuoksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla.

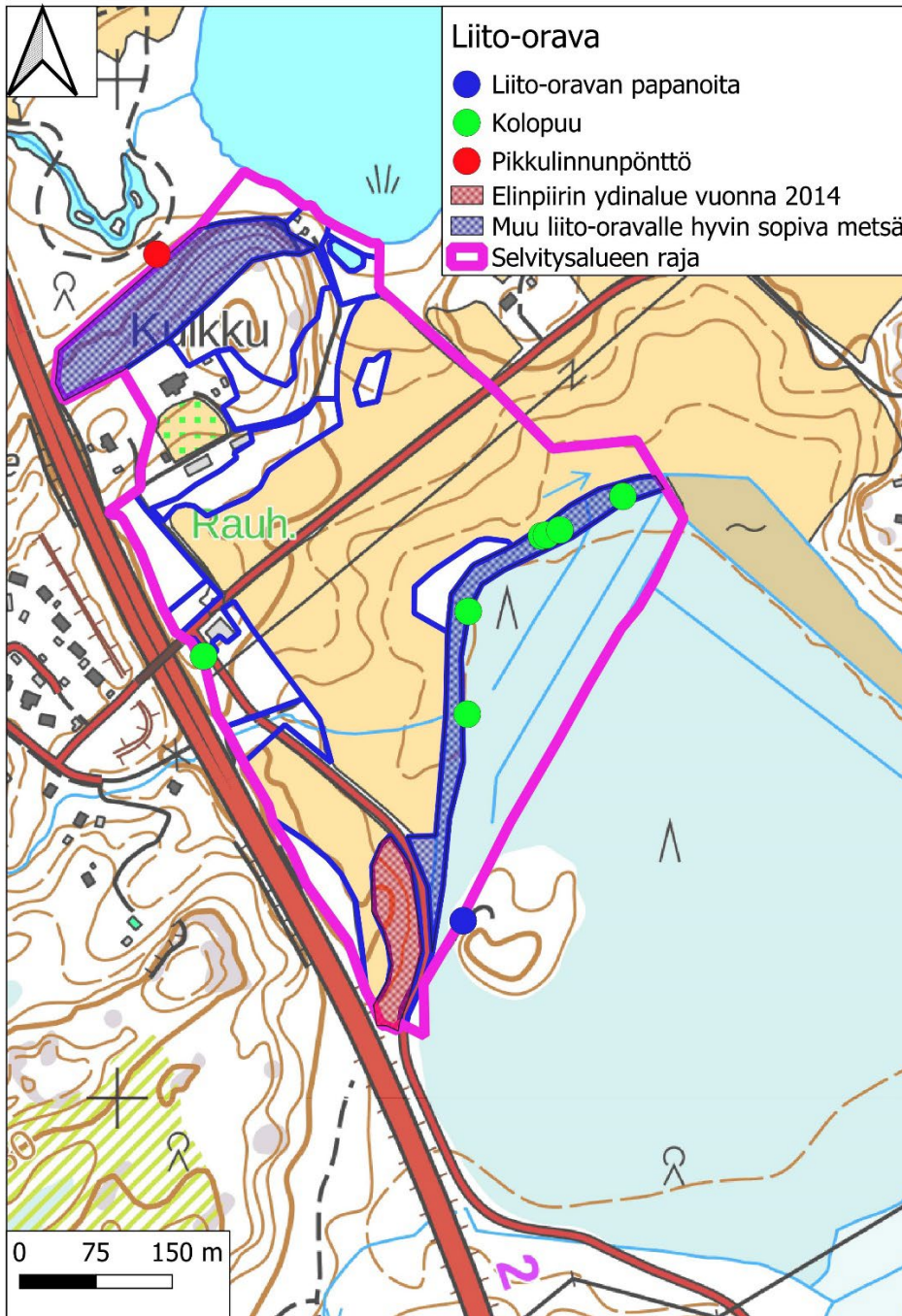
Liito-oravan luotettavin kartoitusjakso ajoittuu maaliskokuulle, jolloin sen papanat ovat väriltään keltaisia – kellertäviä ja siten helpommin havaittavissa kuin kesän ruskeat papanat. Lisäksi keväällä kasvillisuus ei haittaa jätösten havaitsemista. Papanoiden löytyminen osoittaa varsin luotettavasti liito-oravan esiintyvän alueella, joskin vain yksittäisten papanoiden löytyminen yhden tai muutaman puun tyveltä voi viitata myös eläinten tilapäiseen pysähtymiseen niiden siirtyessä alueelta toiselle. Mikäli jätöksiä löytyy vähänkin runsaammin, käyttää liito-orava aluetta pysyvämmän. Runsaan papanamäärän löytyminen kolopuun alta, ympäröivää puustoa selvästi järeämmän tuuheatvuksisen kuusen tyveltä tai linnunpöntön alta viittaa vahvasti pesintään. Usein pesäpuiden tyvirungoilla on myös virtsaamisjälkiä. Liito-oravat suosivat pesäpuunaan varsinkin tiheiköissä kasvavia puita, sillä tiheä puusto antaa suojaa saalistajilta.

Selvitysalue kartoitettiin 6.4. ja 25.4.2022 kävelemällä kaikki alueen metsät läpi. Torholansuon männikössä ei kuitenkaan käyty, sillä rämemännikkö ei sovi liito-oravan elinympäristöksi. Huhtikuun alussa maa oli vielä lumenen ja silloin kartoitettiin vain Kuikun talon ympäristöä. Pääosa liito-oravakartoituksesta tehtiin 25.4., jolloin myös Kuikun ympäristön metsät tutkittiin uudelleen.

Liito-oravan papanoita etsittiin runkomaisten haapojen sekä kookkaimpien kuusten ja koivujen tyviltä, mikä on lajin kartoituksessa vakiintunut menetelmä (Nieminen 2017). Papanoiden lisäksi voi puiden rungon tyviosasta löytää virtsaamisjälkiä, jotka erottuvat usein mm. sammalkasvustojen kuolemisenä. Löydetystä papanapuusta kirjattiin muistiin GPS:llä mitatut koordinaatit, puulaji ja rinnankorkeusläpimitta. Lisäksi laskettiin papanoiden lukumäärä ja tarkastettiin, onko puussa koloja. Myös kaikkien muiden kolopuiden sijainnit merkittiin muistiin. Papanoiden etsinnän ohessa pohdittiin kunkin metsikön sopivuutta liito-orava elinympäristöksi sekä liito-oravan tarvitsemien kulkuyhteyksien sijaintia ja toimivuutta.

7.2 Tulokset ja niiden tulkinta

Liito-oravan papanoita löydettiin yhden haavan tyveltä Torholansuon länsireunalta (kartta 10). Suon reunalla kasvaa liito-oravalle hyvin sopivaa vanhaa sekametsää, jossa on useita kolopuita. Nyt tehtyjen havaintojen perusteella vaikuttaa kuitenkin siltä, että liito-orava ei tällä hetkellä pesi alueella, vaan käyttää sitä laajemman elinpiirin yhtenä osana. Tulevina vuosina liito-oravat voivat käyttää Torholansuon reunan kolopuita myös pesintään.



Kartta 10. Liito-oravan esiintyminen, sille sopivat metsät ja elinpiirin ydinalue vuonna 2014 (Silvestris luontoselvitys Oy 2014). Pihossa olevia linnunpönttöjä ei ole merkitty.

Suon länsipuolella Pori-Helsinki -tien suuntaisen paikallistien vieressä oli ainakin vuonna 2014 liito-oravan elinpiirin ydinalue (Silvestris luontoselvitys Oy 2014). Metsässä löytyi silloin yksi pesäpuu ja lukuisia papanapuita. Puusto on yhä liito-oravalle erinomaisesti sopivaa tiheää ja vanhaa kuusi-haapasekametsää, joten lajin asettuminen sinne uudelleen on hyvin mahdollista. Sopivien, vaikkakin todennäköisesti tilapäisesti tyhjien, elinympäristölaikkujen säästäminen olisi ensi arvoisen tärkeää liito-oravan suojelun kannalta. Näin torjutaan lajille sopivan elinympäristön vähenemistä.

Kuikun talon pohjoispuolen vanha kuusikko sopii erinomaisesti liito-oravalle. Vaikka sieltä ei nyt löytynytäkään liito-oravan papanoita, eikä metsästä ole tiedossa aiempiakaan liito-oravahavaintoja, voi laji asuttaa kuusikon tulevaisuudessa.

Maankäyttösuositus: Karttaan 10 merkityt aiempi liito-oravan elinpiirin ydinalue ja muut liito-oravalle hyvin sopivat metsät olisi hyvä jättää kehittymään luonnontilassa. Kyseisten metsiköiden säästämiseksi on myös luontotyypeihin pohjautuvat perusteet kuten kappaleesta 3 ilmenee. Metsiköiden liito-oravatilanne olisi hyvä tarkastaa joka tapauksessa uudelleen myös ennen mahdollisia metsänhoitotoimia.

8. VIITASAMMAKKO

8.1 Menetelmät

Viitasammakon elinympäristöä ovat suot, vesistöjen rannat ja erilaiset pienvedet kuten ojat ja lammet sekä näiden läheiset maa-alueet. Laji on mainittu EU:n luontodirektiivin liitteessä IV, ja sen lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty luonnonsuojelulain 49 §:n nojalla.

Viitasammakko muistuttaa ulkonäöltään huomattavan paljon tavallista ruskosammakkoa. Parhaiten lajit erottaa toisistaan kutuäänistä, jotka eroavat selvästi. Viitasammakon kutuääntely muistuttaa veden alle painetusta tyhjästä pullosta nousevien ilmakuplien pulputusta. Sen on kuvattu kuulostavan myös pienen koiran haukunalta. Ruskosammakon kurnutuksesta selvästi poikkeava ääni on melko hiljainen, ja se kuuluu korkeintaan noin sadan metrin päähän.

Enäjärven ranta-alueet luhtineen ja rannan läheisyyteen kaivettu tekolampi vaikuttivat ilmakehän ja karttatulkinnan perusteella potentiaalisilta viitasammakon kutupaikoilta. Alueelle tehtiin maastokäynti 12.5.2022 klo 22.15-23.15, jolloin havainnoitiin mahdollisia

kutevia viitasammakoita. Sää oli pilvinen, tuuli heikkoa ja ilman lämpötila +9 °C. Olosuhteet olivat siten tarkoitukseen sopivat. Viitasammakkoja kuunneltiin noudattaen Saarikiven (2017) laatimia kartoitusohjeita. Maastossa liikuttiin varovaisesti pysähdellen säännöllisin välimatkoin kuuntelemaan. Yhdellä kuuntelupaikalla vietettiin keskimäärin noin 10 minuuttia. Tällöin voitiin varmistua siitä, että kartoittajaa mahdollisesti pelästyneet viitasammakot ehtivät aloittaa ääntelynsä uudelleen. Kuultujen viitasammakkojen summittainen sijainti merkittiin kartalle ja arvioitiin äänitelevien koiraiden määrä. Lisäksi kirjattiin tietoa elinympäristön laadusta viitasammakon kannalta.

8.2 Tulokset ja niiden tulkinta

Ridalinlahden pohjukan laajalla luhta-alueella kuultiin kaikkiaan noin 15 äänitelevää viitasammakkokoirasta (kartat 11-12). Havainnot sijoittuvat selvitysalueen ulkopuolelle, mutta sopivaa kutualuetta on myös selvitysalueen sisällä sijaitsevalla luhdan osalla. Lisäksi Enäjärven rannalla selvitysalueen rajalla kuultiin kaksi äänitelevää viitasammakkokoirasta.



Kartta 11. Viitasammakkohavainnot sekä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen raja.



Kartta 12. Viitasammakkohavainnot sekä lisääntymis- ja levähdyspaikkojen rajaus.



Kuva 16. Kesämökin pihapiirin rantaa.

Molemmat havaintopaikat soveltuvat erinomaisesti viitasammakon kutupaikoiksi. Laji lienee lisääntynyt Ridalinlahden rannoilla jo pitkään, vaikkei aiempia havaintoja olekaan tiedossa Suomen Lajitietokeskuksen aineistoissa. Karttoihin 11-12 on rajattu myös viitasammakon arvioidut lisääntymis- ja levähdyspaikat. Ne jatkuvat todennäköisesti naapurikiinteistöille. Selvitysalueella sijaitsevan kesämökin edustalla (kuva 16) ei ole viitasammakolle sopivia luhtia vaan hiekka-sorarantaa ja harvaa ruovikkoa.

Maankäyttösuositus: Karttoihin 11-12 merkityt viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikat tulisi Kuikun alueen kaavoituksessa ja muussa maankäytössä jättää kehittymään luonnontilaisina.

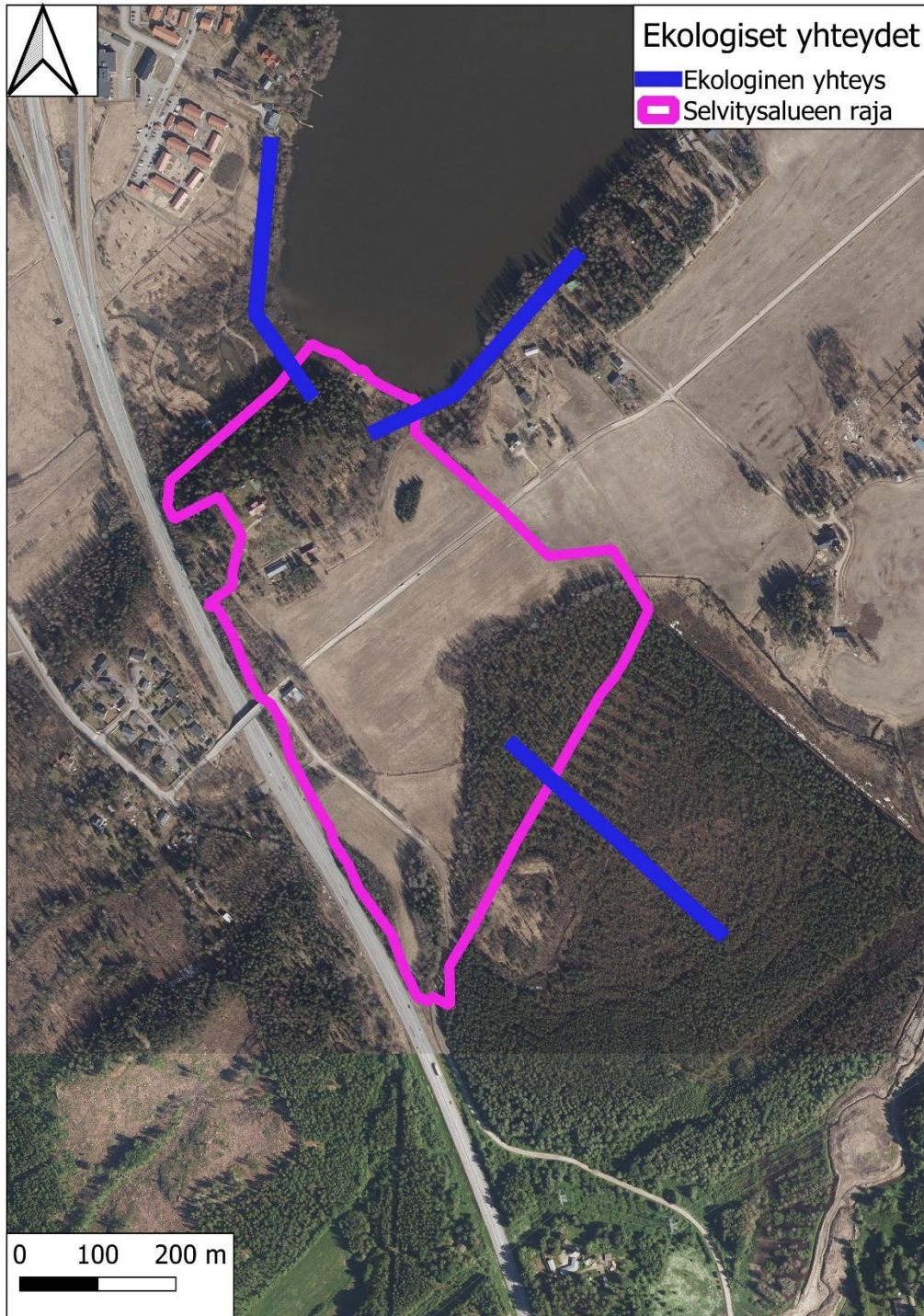
9. MUU LAJISTO

Aiemmissa kappaleissa esiteltyjen tietojen lisäksi selvitysalueelta tai sen välittömästä lähiympäristöstä ei ole ennestään tiedossa muita havaintoja alueellisesti tai valtakunnallisesti uhanalaisten tai silmälläpidettävien lajien esiintymistä (Suomen Lajitietokeskuksen aineistot) eikä em. lajeja löydetty tässäkään työssä.

Luontodirektiivin IV-liitteen lajeihin kuuluvia täplälampikorentoja ja lummelampikorentoja etsittiin Enäjärven rannoilta ja luhdilta 29.6.2022. Sää oli aurinkoinen ja lämmin ja korentoja oli vilkkaasti lennossa. Kummastakaan lajista ei saatu havaintoja, vaikka Ridalinlahden pohjukan luhdet ovat erityisesti täplälampikorennolla hyvin sopivaa elinympäristöä. Lummelampikorento puolestaan voisi menestyä järven rantaveden kelluslehtiskasvustoissa. Mainittakoon, että samana päivänä nähtiin useita täplälampikorentoja Meritienahteen alueelle Huhdanmäentien länsipuolelle kaivetulla lammella (Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2022). Enäjärven rantaluhdat suositellaan jätettäväksi kehittymään luonnontilaisina, sillä ne ovat viitasammakon elinaluetta. Samalla elinympäristö säilyy sopivana myös täplä- ja lummelampikorennoille.

Erittäin uhanalaisesta, rauhoitetusta ja EU:n luontodirektiivin II-liitteeseen sisältyvästä lahokaviosammalesta ei saatu havaintoja. Kuikun talon pohjoispuolella sijaitseva vanha rinnekuusikko (kohde 3.3 Kuikun lehto) sopisi kuitenkin hyvin lajille. Siellä myös itiöpesäkkeiden kehittyminen lienee mahdollista. Käsitys lahokaviosammalen yleisyydestä ja runsaudesta mullistui joitakin vuosia sitten, kun lajilla havaittiin esiintyvän itujuväsryhmiä ja niitä opittiin etsimään. Itujuväsryhmällisiä esiintymiä on sittemmin havaittu esiintyvän yleisesti myös nuorissa tuoreissa ja lehtomaisissa talousmetsissä, jos niissä on sopivia kasvualustoja kuten pitkälle lahonneita suuria kantoja. Pelkkien itujuväsryhmien löytyminen

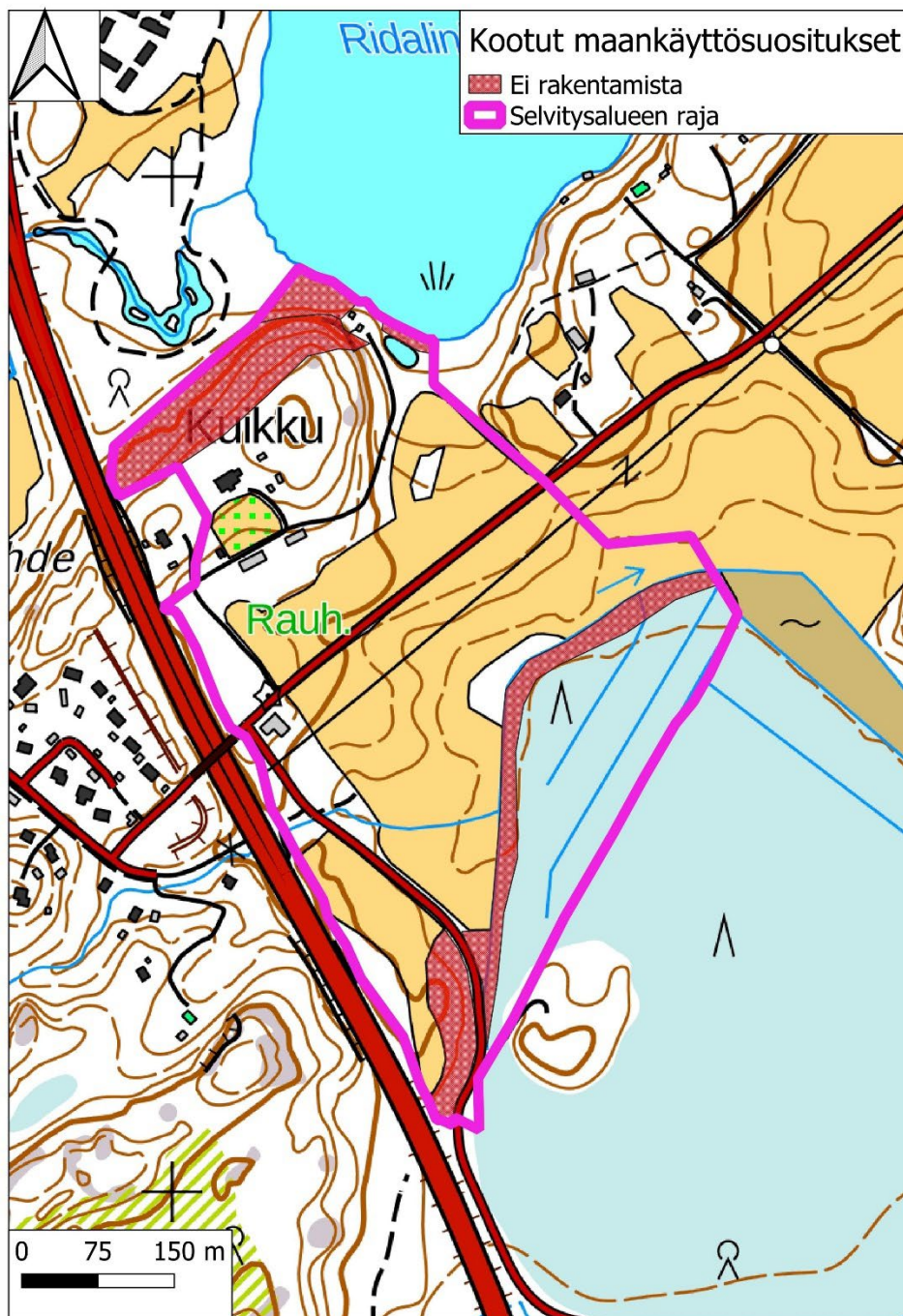
ei siten välttämättä osoita merkittäviä, maankäytössä huomioitavia luontoarvoja. Sen sijaan kasvupaikat, joissa voi kehittyä myös itiöpesäkkeitä ovat lajille tärkeitä ja maankäytössä huomioitavia.



Kartta 13. Tärkeimmät ekologiset yhteydet.

10. EKOLOGISET YHTEYDET

Tärkeimmät ekologiset yhteydet selvitysalueelta ympäröivään maisemaan on merkitty karttaan 13. Enäjärven rantoja pitkin on jokseenkin yhtenäinen puustovyöhyke sekä pohjoiseen että koilliseen. Selvitysalueen itäreuna liittyy puolestaan saumatta Torholansuohon ja siitä edelleen idässä ja etelässä sijaitseviin laajempiin metsiin. Lännen suuntaan yhteydet ovat heikommat, sillä Pori-Helsinki -tie katkaisee ne.



Kartta 14. Maankäyttösuositusten yhteenveto.

11. YHTEENVETO SUOSITUKSISTA

Tässä raportissa esitetyt maankäyttösuositukset on koottu karttaan 14. Karttaa merkityt alueet tulisi jättää rakentamatta ja niiden olisi hyvä antaa kehittyä kokonaan luonnontilaisina. Erityisesti tämä koskee Enäjärven rantaluhtia, jotka ovat viitasammakon lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

12. KIRJALLISUUS JA LÄHTEET

Geologian tutkimuskeskus 2022. <https://gtkdata.gtk.fi/Maankamara/index.html#>, katsottu 9.11.2022.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 1: tulokset ja arvioinnin perusteet. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

Koskimies, P. & Väisänen, R. A. 1988. Linnustonseurannan havainnointiohjeet. 2.uusittu painos. Helsingin yliopiston eläinmuseo, Helsinki. 143 s.

Lindholm, T. & Tuominen, S. 1993. Metsien puuston luonnontilaisuuden arviointi. Metsähallituksen luonnonsuojelujulkaisuja A 3. 40 s.

Luonto- ja ympäristötutkimus Envibio Oy 2022. Ridalinmetsän asemakaavan luontoselvityksen päivitys. 44 s.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998. Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. Metsälehti Kustannus & Tapio. 192 s.

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus, Helsinki. 350 s.

Nieminen, M. 2017. Liito-orava (*Pteromys volans* Linnaeus, 1758). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 48-55. Suomen ympäristö 1/2017.

- Pääkkönen, P. & Alanen, A. 2000. Luonnonsuojelulain luontotyyppien inventointiohje. Suomen ympäristökeskuksen monisteita 188. Suomen ympäristökeskus. 128 s.
- Saarikivi, J. 2017. Viitasammakko (*Rana arvalis* Nilsson, 1842). - Julkaisussa: Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.). Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt, s. 90-96. Suomen ympäristö 1/2017.
- Silvestris luontoselvitys Oy 2014. Nummela, Vihti. Asematie, Kalkkimäki, Ridalinmetsä. Luontoselvitys. 58 s.
- Suomen lepakotieteellinen yhdistys ry:n suositus lepakkokartoituksista luontokartoittajille, tilaajille ja viranomaisille. (www.lepakko.fi)
- Syrjänen, K., Hakalisto, S., Mikkola, J., Musta, I., Nissinen, M., Savolainen, R., Seppälä, J., Seppälä, M., Siitonen, J. & Valkeapää, A. 2016. Monimuotoisuudelle arvokkaiden metsäympäristöjen tunnistaminen. METSO -ohjelman luonnontieteelliset valintaperusteet 2016-2025. Ympäristöministeriön raportteja 17/2016. 75 s.
- www.vanhatkartat.fi
- Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus (2021). Suomen lajien alueellinen uhanalaisuusarviointi 2020. <https://www.ymparisto.fi/punainenlista>

VIHTI Nummela Asemakaavan N203 arkeologinen inventointi 2023



**Alexander Suvorov
Timo Jussila**



Tilaaja: Vihdin kunta

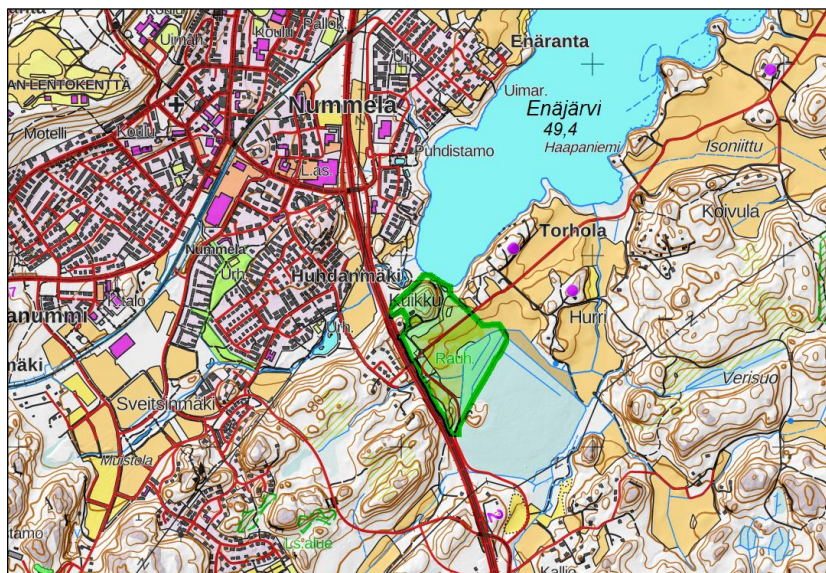
Sisältö

Perustiedot	2
Yleiskartta.....	3
Inventointi.....	5
Lähteet	8
Kohteet	8
1 Vihti Ridalinlahti	8
2 Vihti Torhola Kuikku.....	9

Kansikuva: Tutkimusalueen pohjoispuolella sijaitsevaa peltoa. Taustalla on nykyinen Kuikun talo. Vanha tonttimaa on 1700-luvun lopulla sijainnut etualan pellossa, sitten taustan kuusikossa ja 1900-luvulta lähtien nykyisillä kohdilla. Kuva luoteeseen.

Perustiedot

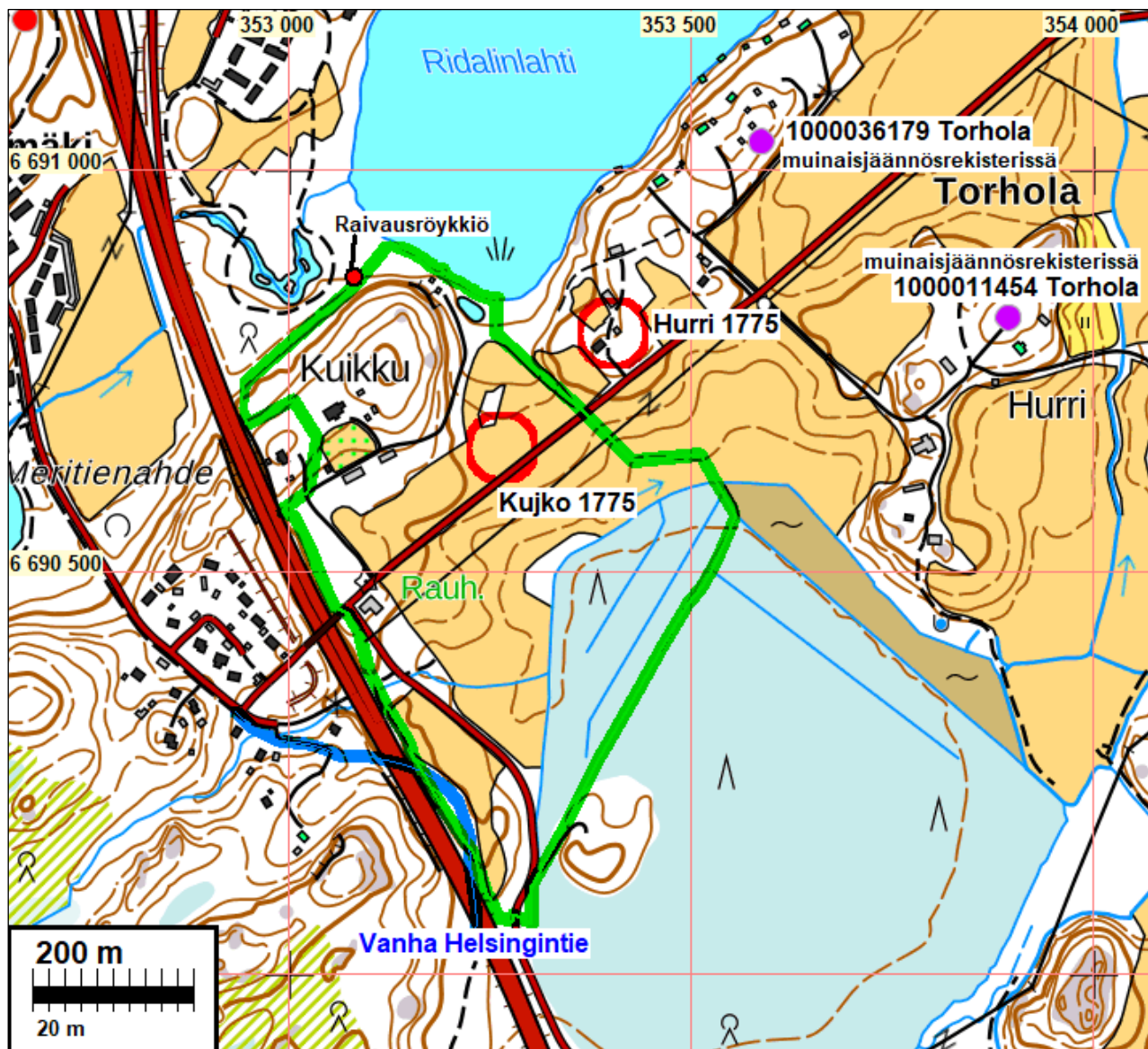
- Alue:** Suunnitellun asemakaavan N203 alue, Enäjärven lounaispään tuntumassa, Nummelan taajaman kaakkoispuolella. Tutkimusalueen laajuus on n. 25 ha.
- Tarkoitus:** Selvittää asemakaavan N203 alueella sijaitsevat muinaisjäännökset ja muut suojeltavat arkeologiset kohteet.
- Maastotyö:** 28.4. ja 9.5.2023
- Tilaaja:** Vihdin kunta
- Aikaisemmat tutkimukset:** Hertell 2007 inventointi
- Tekijät:** Alexander Suvorov ja Timo Jussila
- Tulokset:** Alueelta ei tunnettu aiemmin arkeologisia kohteita. Alueen itäpuolelle oli muinaisjäännösrekisteriin merkitty kaksi mahdollista muinaisjäännöstä, Kuninkaankartastosta karkeasti paikannettuja vanhoja tonttimaita. Inventoinnissa todettiin, että toinen niistä sijoittuu tutkimusalueelle (Kuikku) ja toinen alueen ulkopuolelle, mutta eri paikkaan mitä muinaisjäännösrekisterissä. Alueelle sijoittuva Kuikun vanha tonttimaa on nyt peltona. Sen kohdalla ei koekuopissa havaittu kulttuurikerrosta tms. jälkiä asutuksesta. Paikka määritettiin mahdolliseksi muinaisjäännökseksi mutta se voisi olla myös muu kohde. Alueella havaittiin yksi pello-raivausröykkiö, jota ei katsottu suojelukohteeksi. Alueella ei siis ole arkeologisia suojelukohteita.



Tutkimusalue vihreällä kartan keskellä.

Selityksiä: Koordinaatit ja kartat ovat ETRS-TM35FIN koordinaatistossa. Kartat ja ilmakuvat ovat Maanmittauslaitoksen maastotietokannasta 5/2023, ellei toisin mainittu. Muinaisjäännösrekisteri on tarkastettu 5/2023. Valokuvia ei ole talletettu mihinkään viralliseen arkistoon, eikä niillä ole mitään kokoelmatunnusta. Valokuvat ovat digitaalisia ja ne ovat tallessa Mikrolin Oy:n palvelimella. Kuvaaja: Alexander Suvorov.

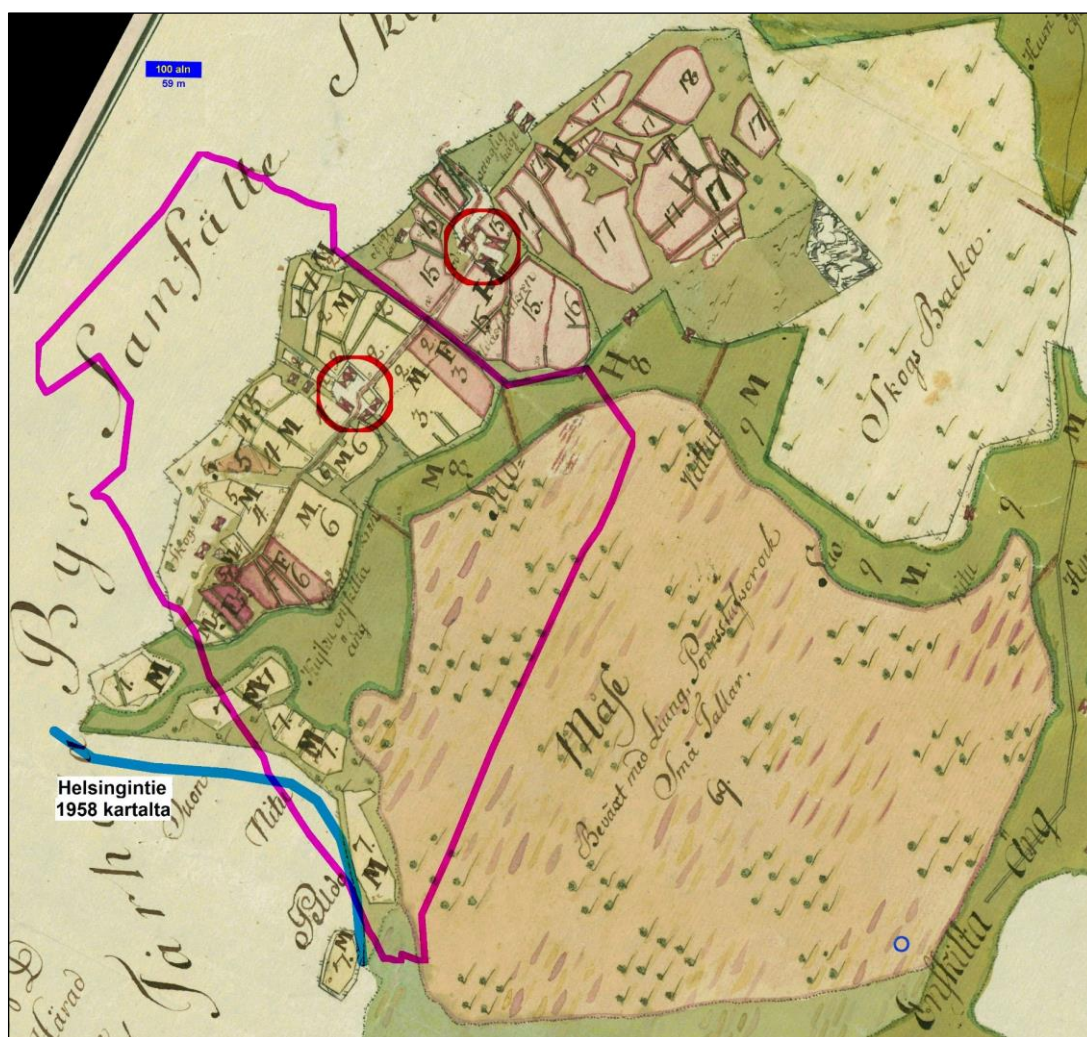
Yleiskartta



Tutkimusalue rajattu vihreällä. Alueen koillispuolella on muinaisjäännösrekisteriin merkityt kaksi mahdollista muinaisjäännöstä – Kuninkaan kartalta karkeasti paikannetut 1700 luvun lopun Torholan kylän tonttimaat. Ne sijoittuvat 1775 isojakokartan mukaan punaisella ympyrällä merkittyihin kohtiin. Kukan talonpaikka on autioitunut ja peltona, Hurrin vanha paikka tilakeskuksena. Alueen eteläpään länsireunalla on kulkenut Kuninkaankartalle piirretty vanha tie Vihdin kirkolta Espoon kirkolle. Vasta 1970 luvun alussa hylätty tiepohja on tutkimusalueen kohdalla täysin purettu.



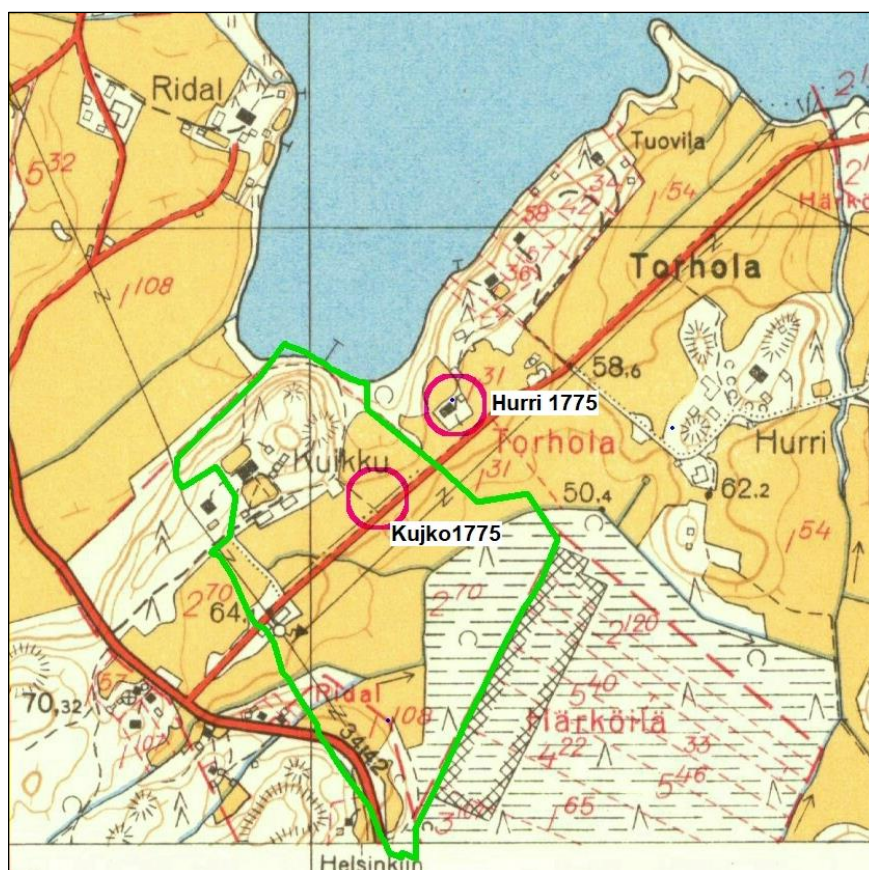
Vuosina 1776–1805 laaditulla Kuninkaan kartalla tutkimusalueelle on merkitty kaksi Torholan taloa ja niiden koillispuolelle, tutkimusalueen ulkopuolelle torppa. Lisäksi tutkimusalueen länsireunassa kulkenut pienellä matkalla Vihdin kirkon ja Espoon välinen vanha tie. On muistettava, että kartta on melko suuripiirteinen. Talot ja torppa on vahvistettu päälle punaisella.



Ote Torholan isojakokartasta 1775. Päälle on piirretty tutkimusalueen raja sinipunaisella, 1958 kartalta mitattu Helsingintie sinisellä – vastaa melko hyvin v. 1871 senaatinkartan tielinjaa. Tonttimaat on osoitettu punaisilla ympyröillä. Kartta on käännetty osoittamaan pohjoiseen. Vasemmalle ylös on lisätty sininen mittajana 100 ruotsin kynnärää = 59,3 m.



Ote 1840 pitäjänkartasta jossa kohdalla vaikuttaisi olevan myöhempi päälle piirros, Keskellä Kuikon tonttimaa punaisella ja oikealla laidalla eri punaisella Hurri (ei päälle piirretty) sekä ote 1871 senaatin kartasta jossa tontit samoin kuin pitäjänkartassa



Ote v. 1958 peruskartasta. Päälle piirretty tutkimusalue raja vihreällä ja vanhat tonttimaat.

Inventointi

Vihdin kunta on laatimassa Nummelan taajaman kaakkoispuolella asemakaava N203. Vihdin kunta tilasi kaava-alueen arkeologisen inventoinnin Mikroliitti Oy:ltä. Inventoinnin maastotyön teki Alexander Suvorov 28.4. ja 9.5.2023, tutkimuksen kannalta hyvissä olosuhteissa. Arkistotyön teki Timo Jussila, joka myös piipahti maastossa sekä osallistui raportin tekemiseen.

Tutkimusalue sijaitsee Enäjärven, eteläpäässä, etelärannan tuntumassa, Nummelan taajaman etelä-kaakkoispuolella. Tutkimusalue on laajuudeltaan n. 25 ha Alueen maasto on pääosin peltoa ja alueen eteläosassa olevaan suohon laskevaa peltorinnettä. Alueen pohjoisosassa on korkeahko, kalliainen mäenkumpare, jossa sijaitsee nykyinen Kuikon tilakeskus. Alueen kaakkoispää on siis suota. Kyseinen laaja suo on saattanut olla jossain vaiheessa, esihistoriallisena aikana järvenä – kyse on siis oletuksesta.

Esa Hertell on vuonna 2007 inventoinut alueella osana laajempaa osayleiskaavainventointia. Alueelta ei tuolloin mitään mainittavaa löytynyt. Ei ole tietoa, onko alueella aiemmin arkeologi kulkenut. Vuonna 2019 tehdyssä arkistotutkimuksessa (Ermala T.) paikannettiin 1700-luvun lopun Kuninkaankartastosta alueen länsipuolelle kaksi tonttimaata mahdollisina muinaisjäännöksinä.

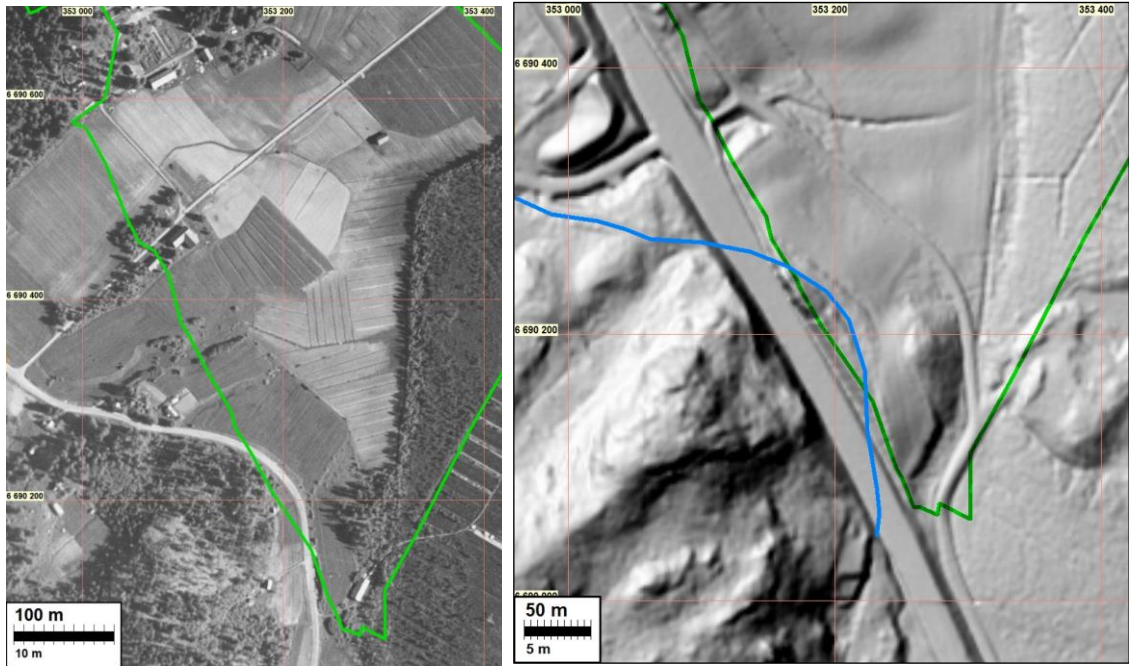
Inventoitava alue sijoittuu pääosin 52–75 m korkeustasojen välille, korkein huippu nousee pienellä alalla 80 m tasolle ja maasto alueen pohjoisreunamilla laskee lähelle Enäjärveä 50 m tasolle. Muinaisen Itämeren Ancyclusjärvivaiheen rantataso n. 8400 eKr. on alueella noin 65 m tasolla (Ancyclus-transgression huippu). Litorinameri ei ole alueelle ulottunut. Periaatteessa alueella voisi siis sijaita Ancyclusjärvivaiheen kivikautta noin 8400-7400 eKr. aikaväliltä. Rantamuodostumien perusteella Enäjärvi on ollut pitkään ja ilmeisesti kuroutumisestaan lähtien järven vedenlaskuun saakka noin 51 - 52 m tasolla. Siten tutkimusalueen pohjoisimmassa kolkassa on myös vanhaa Enäjärven rantatasoa. Maaperä alueella on hienoaaineksinen moreeni ja savi.

Huomionarvoista on, että koko Enäjärven ympäristöstä on tehty vain yksi kivikautinen löytöhavainto, tasataltta (järven koillispuolelta). Kaava-alueen maasto ja maaperä ovat sellaiset, että siellä tuskin on nuorakeraamista asuinpaikkaa, joskaan aivan mahdotonta se ei tietenkään ole. Rautakaudesta ei ole viitteitä lähialueelta.

Alue kuuluu kokonaisuudessaan vanhaan Torholan kylään. Joskus Isojaon jälkeen alueen eteläosan suo ja pieni kolkka länsilaidalla on liitetty Härkölän kylään. 1775 isojakokartalla kylässä on kaksi taloa: Hurri (M) ja Kuikko (H). Muutama peltolohko on ollut alueen luoteispuolella sijainneen Ridalin talon omistuksessa (isojakokartalla 1775 tunnus F).

Kuikon ja Hurrin tonttimaat paikantuvat v. 1775 isojakokartalta selkeästi ja varsin tarkasti (ks. yleiskartta): Kuikko tutkimusalueelle Lusilantien varteen pellolle. Pitäjänkartalla Kuikon tonttimaa on erimuotoinen ja kuin 1775 kartalla ja sijaitsee siitä 100 m länsi-lounaaseen. Pitäjänkartan pohja on 1840 luvulta mutta tällä kohden on selvästikin myöhempi päälle piirros, joka vaikuttaisi olevan 1800 luvun lopulta (piirtotyylillä ja värit). Senaatinkartalla v. 1871 talo on samalla kohdalla (N 6690634 E 353141) kuin pitäjänkartalla ja siis eri kohdassa kuin isojakokartalla. V. 1775 tonttimaa on siis hylätty ilmeisesti isossa jaossa 1800 luvun alkupuoliskolla ja se on siirtynyt mäen juurelle n. 100 m länsilounaaseen, paikalle missä nyt on isoja ulkorakennuksia. Jossain vaiheessa 1800-luvun lopulla tai 1900 luvun alkupuolella talo on siirtynyt nykyiselle paikalleen.

Kuninkaankartalle merkitty alueen eteläosaa viistävä vanha tielinja (vanha Helsingintie) on nyt täysin purettu, eikä siitä erotu maastossa mitään jälkiä edes koekuopista. On ilmeistä, että 1700-luvun lopun tielinja on ollut sama kuin 1958 kartan Helsingintie, joka alueen kohdalla on täysin sama kuin 1885 tiluskartalla, mutta täysin varmaa se ei ole. Topografian perusteella vanha tie ole voinut olla kovinkaan eri linjauksella 1700 luvulla kuin mitä peruskartalla. Merkillä pantavaa on, että tietä ei ole lainkaan piirretty Torholan 1775 isojakokartalle, ehkä siksi että se ei alueella ulotu, vaikka sitä viistääkkin – tämä kartoittaja on sattunut olemaan siltä osin pedantti. Tie on kuitenkin vuotta 1775 vanhempi.



Ote 1938 ilmakuvasta ja nykyisestä korkeusmallikartasta, johon ilmakuvan tie on piirretty päälle sinisellä.



Vanhan tielinjan kaakkoispääty ja luoteispääty nyt.

Maastotyö

Maastotyössä aluetta tarkastettiin kattavasti silmävaraisesti - pihaa ja suota lukuun ottamatta. Pelot olivat sängellä mutta kuitenkin melko hyvin pintahavainnoitavissa. Peltoalueelle tehtiin lukuisia koekuoppia kiviakauden havaitsemiseksi ja erityisesti Kuikon vanhan tonttimaan kohdille ja ympäristöön. Pellolle tehdyissä kuopissa oli tyypillisesti n. 40 cm kyntökerrosta, jonka alta oli pohjamaana vaihtelevasti harmaa savi tai vaalea siltti. Missään koekuopassa ei havaittu merkkejä vanhasta ihmistoiminnasta eikä havaittu merkkejä 1700-luvun rakennuksiin liittyvistä kerroksista tai rakenteista. Tutkimusalueen pohjoiselta reunalta aivan kallion juurelta löytyi n. 1.5 x 2 m kokoinen kiviroykkiö vanhan pellon ääreltä. Kyse on raivausroykkiöstä.

Maastotyön aikana tarkastettiin myös Kuninkaankartastolla merkityn tien kohtaa mutta selkeää tielinjaa tai tiepohjaa ei maastossa erottunut. Koekuopissa ei merkkejä vanhasta tiestä

Tulos

Muinaisjäännösrekisterin kohde Torhola 1000036179 olisi syytä siirtää kohtaan N 6690654 E 353265 ja antaa sille uudeksi nimeksi Torhola Kuikko. Autioitunut tonttimaa on tutkimusalueella. Kohdalle ja liepeille tehtiin useita koekuoppia, mutta havaintoja vanhasta asutuksesta ei saatu. On mahdollista, että vanhan tonttimaan rakennukset on hallitusti purettu ja siirretty pois. Maaperä kohdalla on savea tai savista moreenia, joka on purkamisen jälkeen ollut peltona ja jota on kynnetyt nykyisin välinen melko syvälle. Jäljet ovat voineet hävitä melko perusteellisesti. Toisaalta inventoinnissa ei voitu tehdä runsasta ja systemaattista koekuopitusta, jolloin jäljet säilyneistä rakenteista ja vanhasta asutuksesta ovat jääneet huomaamatta. Vanha tonttimaan luokittelemme nyt mahdolliseksi muinaisjäännökseksi, mutta sen voisi mielestämme todeta myös arkeologisessa mielessä tuhoutuneeksi muuksi kohteeksi. Asia jää museoviranomaisen ratkaistavaksi. Raivausröykkiön toteamme havainnoksi eli muuksi kohteeksi, ei suojelukohteeksi.

Muinaisjäännösrekisterin kohteen Torhola 1000011454 pitäisi siirtää kohtaan N 6690796 E 353402 ja nimetä Torhola Hurriksi. Sen status olisi muu kohde, vanha tonttimaa nykyisen ja ”ikäikäisen” tilakeskuksen alueella. Tämä kohde jää tutkimusalueen ulkopuolelle.

Alueella ei siten ole arkeologisia suojelukohteita, mutta Kuikon vanhan tonttimaan paikan mahdollinen suojelustatus jää vielä avoimeksi.

29.05.2023

Alexander Suvorov, Timo Jussila

Lähteet

Alanen, Timo ja Kepsu, Saulo, 1989: Kuninkaan kartasto Suomesta 1776-1805. SKS.

Hagström ja Lemberg 1775: Charta Öfver Tårhåla Bys Åker och Äng uti Nyland Raseborgs Öfra Härad och Wichtis Sochn.

Hertell, E. 2007. Vihdin eteläosan osayleiskaava-alueiden arkeologinen inventointi. Museovirasto.

Ilmakuva 1937, maanmittauslaitos, paikatietoikkuna.

Lindth 1882: Karta öfver Härköilä bys och Ridal samt Kuikku hemmans i Torhola by egor äfvensom dessa byars oskildade marker i Wichtis socken Raseborg östra härad och Nylands län. Maanmittauslaitos, toimitus 3464.

Peruskartta 2041 05, 1958, 1963, 1972 ja 1984. Maanmittauslaitos.

Senaatinkartta 1870, 1871, Rivi VIII lehti 27. Maanmittauslaitos

Vihdin pitäjänkartta 1841. Kartassa myöhempiä päällepiirroksia. Maanmittauslaitos.

Kohteet

1 Vihti Ridalinlahti

Mjtunnus: uusi kohde
 Status: muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: pellonraivausröykkiö

Koordin: N 6690867 E 353082

Tutkijat: Suvorov 2023

Huomiot: **Suvorov 2023:** Asemakaavan N203 pohjoispuolella sijaitsevan kallion juuressa, aivan tutkimusalueen reunalla sijaitsee n. 1.5 x 2 m kokoinen matala kiviroykky. Rökkyö koostuu pyöreistä halkaisijaltaan n. 30–40 cm olevista kivistä. Peruskartalla v. 1958 – 1972 vieressä pelto ja sitä aikaisemmilla kartoilla niitty. Kyseessä on mitä ilmeisimmin suhteellisen nuori pellonraivausrökky.



Vasemmalla: kiviroykky kuvattuna koilliseen. Oikealla: lounaaseen.

2 Vihti Torhola Kuikku

Mjtnnus: uusi kohde
 Status: Mahdollinen muinaisjäännös / muu kohde
 Ajoitus: historiallinen
 Laji: Asuinpaikka, vanha tonttimaa

Koordin: N 6690654 E 353265, v. 1775 kartan tonttimaan keskipiste 10-20 m tarkkuudella.

Tutkijat: Suvorov ja Jussila 2023

Huomiot: **Jussila ja Suvorov 2023:** Torholan Kuikon (Kujko) talon v. 1775 kartalle merkitty tonttimaa paikantuu 10-20 m tarkkuudella selkeästi peltoon Lusilantien pohjoispuolelle, nykyisestä Kuikon talosta n. 190 m itä-kaakkoon. Tonttimaa on merkitty 1800 luvun lopun kartoilla (pitäjän, senaatin ja 1885 tiluskartta) v. 1775 tonttimaasta 100 m länsi-luoteeseen rinteiden juurelle kohtaan, missä nyt ulkorakennuksia. Pellossa on siis autioitunut tonttimaa. Savimaahan tehdyissä koekuopissa ei merkkejä vanhasta asutuksesta. Ei ole tietoa, onko savimaahan, kyntökerroksen alapuolella paikoin voinut säilyä merkkejä Kuikon vanhasta talosta, vai ovatko ne hävitetty tyystin viljelyksessä.



Taustalla oikealla vanhan tonttimaan aluetta pellossa, itään.
Vanha tonttimaa etualan pellossa. länteen.

